

F/1

F/2

F/3

F/4

F/5

F/6

F/7

F/8

125

126

127

128

SORUN *Polemik*

MARKSİST
İNCELEME
ARAŞTIRMA
ELEŞTİRİ
DERGİSİ

21
MAYIS 2006

www.sorunpolemik.net e.posta: sorun_polemik@hotmail.com

Süresi: Şimdilik İki Ayda Bir Yayınlanır

Sayı: 21 (2006)

Fiyatı: 4 YTL (KDV Dâhil)

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü: *Sırrı Öztürk*

Yönetim Yeri ve Adresi:

Çatalçeşme Sokak, No: 46, K/3, D/6

Cağaloğlu-İstanbul-34110

Telefon : (0212) 511 08 29

Fax : (0212) 519 05 60

Posta Çeki No: 98213

Banka Hesap No: İş Bankası Cağaloğlu Şubesi (1095) 325 835

Abone: Yurtiçi, yıllık 6 sayı - 24 YTL.

Yurtdışı, dört katı

Teknik Hazırlık: Sorun Teknik Büro

İlan: Yayın ilkelerimizle bağdaşmayan ilanlar kabul edilmez.

Gönderilen yazıların beş dergi sayfasını geçmemesi (CD ve e-posta),

Word programında zenginleştirilmiş metin biçiminde Times Türk veya

Helvetica Türk yazı karakteriyle kaydedilerek gönderilmesi gerekir.

Yazılı metinler kaynak gösterilerek kullanılabilir.

Baskı: Ser Matbaacılık (0212 565 17 74)

Yayın Türü: Yerel Süreli

Baskı Tarihi: 20 Mayıs 2006

ISSN 1303-2402

• S.P. Politika Cephesinden Güncele Bakış	3
• İsa Gözaçtı Birlik Sorunu, Kongre Yöntemi	13
• Nazire Işıklı 2006 Newroz Sonrası İki Ayrı Tablo ve Görünenler	19
• Sırrı Öztürk MB 90, Tarihi TKP, TKP ve Günümüzdeki Avantürleri...	24
• Mehmet Eymen Mayıs-Haziran'ın Tarihsel İzdüşümü	35
• Tolga Ersoy Resmî Tarih Polemikleri - 5	43
• Ali Osman Kaygusuz Marksist Olmanın Biricik Ölçütü Nerede Aranır?	52
• Turgay Ulu Yeni İnsanı Oluşturmak...	57
• Nihat Varol Sermayenin Kuşatmasında Sendikacılık	79
• S.P. "Söz Alınlarının Kurultayı" Üzerine...	84
• Serhat Munzur Maskeli Baloda Faşizm	89
• Hasan Şahingöz Soru Şiirleri	93
• S.P. Kolektifimiz'e Neden Saldırıyorlar? "Sırrı Öztürk Faşizmi" Diyerek Ne Yapmak İstiyorlar?	94
• S.P. İçerideki-Dışarıdaki Hapishane'den BİZİM ŞİİR ANTOLOJİSİ'nin Yankıları	101
• Sanat Cephesi Zorunlu Bir Açıklama : "Kırmızı ve Mürekkep"	116
• Sanat Cephesi Sanat Cephesi Bildirgesi	119
• Bizden Haberler	122

Sistemin Civataları İyice Gevşedi...

Devlet tekelci kapitalizmi işbaşında. Sistemin gündemi bütün karşı koyuş denemelerine rağmen uygulanıyor. Sağlı 'sol'lu burjuva partileri inek ahırındaki iğdiş edilmiş boğa misali birbirine girmiş. Tam bir 'kaos' ortamındayız. 'At izi, it izine karışmış' durumda. Sistem bütün kurumlarıyla çürümüş. Çürümüşlük Sol'un iradî müdahalesi olmadan kendi iç çelişkileri yüzünden basına yansıtılıyor. "Pandora'nın kutusu" açılıp saçıldıkça burjuvazinin-faşizmin yalanları da daha yoğun işbaşı yapıyor.

Faşizmin yalanları 'hamamın gubbesinin namusunu kurtarmaya' yetmiyor. İktidarın ve bürokrasinin her iki kanadının da sınırları bozulmuş durumda. Sınırları bozulan oyunu kaybediyor demektir. İktidar paylaşımı kavgasında bürokrasi ile AKP sözcüleri âdeta 'meydan muharebesi' veriyor. Kurum ve kuruluşların kapitalist avanta ve yağmadaki kimi rol ve sorumluluklarını gösteren yazılı ve yazılı olmayan mevzuat hazretlerinin zaten olmayan bekareti çoktan izole edildi. Anayasa, yasa, vb. hükümler yüzlerce kere delindi.

Hoşnutsuzluk had safhada. İktidar, muhalefet, bürokrasi, sermaye çevreleri, küçük üreticiler, yoksul köylülük, işçiler, emekçi halklar, hiç kimse bu gidişattan memnun değil.

Kitlelerin alttan gelen 'homurtusu' kimilerince artık farkediliyor. Sistem, düzen, rejim adı ne olursa olsun artık bir 'yol ayrımına' geldiğinin bilincinde.

Kapitalist anarşinin de onu tarihsel ve sosyal haklılıklarıyla aşma durumunda olan Sol'un da gerçek aktörleri işbaşında değil. Hayat ve mücadele Sol'un aktörlerini üretecektir. Hâkim gerici sınıflar ittifakının iktidar ve paylaşım kavgasını kitlelere açıklayıp onların canlı desteğini alacak kurumsal bir araca (PARTİ'ye) şiddetle ihtiyaç olduğu her bunalım dönemecinde daha çok hissediliyor.

Hâkim gerici sınıflar çıkarlarını civataları iyice gevşemiş bir sistem ve dümendeki AKP iktidarı ile mi götürecektir? Devlet tekelci kapitalizminin beyin takımı uluslarötesi tekelci sermayenin niyet ve talepleri uzantısında henüz buna karar verememiştir. Onlar buna karar verdersun ortaya çıkan çelişki ve çatışkılar arasına kama sokacak, işçi, işsiz ve emekçi halkların talep ve ihtiyaçlarını gündemleştirecek bir irade (henüz üretilmemiş olsa da...) gündemi belirleyecektir.

"Tutarlı bir demokrasi mücadelesi" ile iktidar perspektifli "tutarlı bir

siyasal-sosyal devrim mücadelesi"nin Sol'un gündemine bu kadar acil olarak girmesi karşısında tutulacak "Ana Halka"yı bir kez daha hatırlatmanın önemini kimler ve hangi düzeyde algılıyor/algılıyoruz?

Burjuva parti sözcülerinin bu düzeyde sınırları bozulmuşsa, ideolojik, teorik, kültürel, sanatsal birikimleri bu düzeyde çapsizleşmişse bu olguya hem sevinmek hem de kaygı duymak zorundayız. Kapitalist anaşinin orkestra misali bir işleyişi hiç bir zaman olmamıştır. Çünkü kapitalizm eşitsiz, hukuksuz, özgürlüksüz ve ahlaksız bir sistemin adıdır. Böyle bir sistemin orkestra düzeneği oluşturması eşyanın tabiatına aykırıdır her şeyden önce.

AKP iktidarı ABD ve AB'ye endeksli politikalarıyla yapacağını azamisini yapmıştır. 'Siyasî İslâm' söylem ve vaadleriyle fukara müslümanı iliğine kadar sömürmüştür. AKP sözcülerinin sınırları bu kadar bozulmuşsa bunun nedeni geleceğinin ufuktaki 'olumlu' bir işaretinin bulunmayışıdır. Kitlelerin için için homurtusudur. 353 Milyar Dolar borç yükü, sabun köpüğü ekonomisi, IMF ve DB kucağındaki bir sistem herhalde cennete gitmeyecektir. Emperyalizmin ülke ve bölge bazındaki sömürücü-sömürgeci politikaları ne AKP'nin, ne CHP'nin, ne de öteki siyasî partilerin gözünün yaşına bakar. Hegemonların kavgası ne "Ordu-Asker Partisi"nin, ne "Polis Partisi"nin, ne de "Mason-Mafya Partisi"nin çıkarlarına göredir. Uluslarötesi tekeli sermaye, Natocu, Pentagoncu, CIAcı yöntemleriyle yeni bir Ekim Devrimi'nin korkusuyla hareket ediyor. Bir yandan yeni sömürü alanlarını tahkim ediyor, diğer yandan kendi kuyusunu kazıyor.

Sol'un günümüzdeki görevi de emperyalizmin kendi kuyusunu kazmasında ona yardımcı olmak, süreci hızlandırıcı darbeyi vuracak güçleri biraraya getirmek olacaktır.

Bir "Haçlı Seferi" mantığı ve sınıfsal kinyile Yakın Doğu, Uzak Doğu, Orta Asya, Kafkasya ve Balkan ülkelerine daha da yerleşmek için acele eden emperyalizm emekçi halkların tepkisini de almada gecikmedi. "Fukara Müslüman" dinsel inanç çizgileriyle ayağa kalkmıştır. Kendi meşrepleriyle emperyalizme karşı ayağa kalkan "Fukara Müslüman"ı iyi anlamak, onları desteklemek ve bu kalkışmaya önderlik etmek Sol'un görevidir.

Resmî tarih anlayışları, resmî ideoloji kemalizmin gündemleştirmek istediği "laik-şeriat" eksenli sahte gündemini sosyal sınıf temeline oturtacak olan güçler de Sol'dadır.

Genellikle AB ülkelerinde boy veren işçi, emekçi ve halk hareketlerini de doğru okumak zorundayız. Fransa, Almanya, İngiltere, İtalya, Yunanistan, vb. ülkelerdeki işçi-kitle çıkışları "Küreselleşme çağı" dedikleri uluslarötesi tekeli sermayenin baskı, sömürü ve kaba güce başvurması yöntemleriyle nasıl izah edilecektir? İşçi sınıfını politika dışı tutan, toplumu politikasızlaştıran, sendikaları işlevsiz duruma geti-

ren, kapitalizmin yoz ve kozmopolit "kültür" politikasıyla kitleleri afyonlayan bir sistem önünde sonunda kitlesel çıkışlarla daha da silkelenecektir. Kitlesel çıkışlara hangi örgütsel güvencemizle kurmaylık edeceğiz? Edebilecek miyiz? Diğer yandan kapitalizmin 'anavatanı'ndaki gelişmeler Sol'un derlenip toparlanmasını da tahrik etmiştir.

Dünya genelindeki işçi-kitle, köylü-kitle ve emekçi halk hareketlerinin bu düzeyde boyutlanmasını ancak Devrimci ve Marksist Kadrolar bilimsel açıdan değerlendirip yol açıcı projeler sunabilecektir.

Türkiye özelinde dikkatleri çekeceksek, Türkiye tekin bir ülke değildir. Türkiye'nin gündemi yarım saatte değişir/değişebilir. Sosyal sınıfların konumu, üretici güçlerin, güç dengelerinin işleyişi, sosyal muhalefet dinamiklerinin (1.) işçi sınıfı ve emekçilerin, (2.) Kürt hareketinin, (3.) fukara müslümanın din, etnisite temeline dayalı sömürsü uzantısında biçimlenmektedir.

Devlet tekeli kapitalizminin çıkarlarını koruyup kollama işinde gündemleştirilmek istenen AKP-TSK kavgası uzlaşır bir çelişkidir. Zaman zaman "bu kavga karakolda biter" dedirtecek kertede sertleşse de, bu çelişki nihayetinde "Kahrolsun gomonisler, vatan hainleri, bölücü teröristler" edebiyatı ve linç gösterileriyle gündemleşecektir. TC kurulduğundan beri de ince ayar yöntemlerle sürekli gündemde tutulmuştur. "Alavere- dalavere Kürt Memet nöbete!" özdeyişi bütün hışmıyla 'cenahımız'a karşı işlerliğini korumaktadır.

"Vatan, millet, ezan, Kur'an, bayrak!..." histerileriyle başlayan kıskırtmaları ve çürümeyi tedavi edip aşacak gücün büyük bir potansiyel olduğunu bilince çıkarıp 'cenahımız'daki birikimleri enerjiye çevirecek filizleri daha fazla kurutmamak bizim elimizdedir.

Demokrasi-Devlet-Devrim-İktidar-Terör-Terörizm Tekerlemeleri...

Hâkim gerici sınıflar koalisyonunun "sınıf bilinci yok" diyemeyiz. Mutlaka var. Kapitalizmin çıkarlarını daha yetkin temsil etmeye aday aktörleri yoksa, buna rağmen dümeni yürütüyorlarsa, bu olgu karşısında onları değil ama 'cenahımız'ı yuhalamak gerekir.

Yerli-yabancı istihbarat birimlerinin, politikacı ve diplomatların ardarda gerçekleştirdiği "Terör ve Terörizm" konulu faaliyetler en sıradan insanımızın dahi burnuna çok tehlikeli kokuların geldiğini gösteriyor. Sol'un istihbarat-enformasyon-diplomasi konusundaki "vukuatı" emperyalizmin gündemini yeterince anlayıp açığa vurmaya yetmedi.

Yerli-yabancı (farketmiyor, çünkü oldukça özdeşleştiler) ilgililerin dünya halklarına verdiği mesaj: "Demokrasinin, özgürlüklerimizin, barışın en büyük düşmanı terör ve terörizmdir!.." Türkiye özelinde ise bu iki yüzlü, yalancı, bilim ve akıldışı propoganda kimi kesimlerde etkili

olmayı becermiştir. 'Çağdaş faşizmin' en büyük propogandası bu temelde işbaşı yapmaktadır.

Bir dönem devlet, demokrasi, devrim, iktidar, özgürlük, eşitlik, sosyal adalet diye bir söylemi bayraklaştıran kimileri de ABD ve AB'nin "terör ve terörizm" konusundaki yutturmacası karşısında süngüsünü düşürmüştür.

Hele "demokratik cumhuriyet" diye öne çıkanlar, olmayan burjuva demokrasinden bu türden bir söylemle izin-ruhsat talebinde bulunmuştur. Terör ve terörizm konusundaki bilimsel tanımlar artık muz niyetine özel tariflere uyarlanmıştır. Emperyalizmin sözcülerine ve Türkiye'deki yerli ortaklarına göre bu tanımlar "cenahımız"daki çeşitli formasyonlarda durmayı tercih edenlere karşı çok "ustaca" ve de "rahatlıkla" kullanılmaktadır. Devlet tekelci kapitalizmini cepheden karşıya alıp eleştiren herkes/hepimiz baskı, sömürü ve kaba güce boyun eğmediğimiz için birer azılı terörist, bölücü ve vatan hainiyiz!...Dünyada, ülkede ve bölgemizde haksız savaşları, istilaları, sömürgeci yağmaları gerçekleştiren, Afganistan, Irak, Suriye, İran, Kore, vb. ülkeleri lokma lokma yutan, yutmaya niyetli olan, kukla iktidarlara işbaşı yaptıranlar ise özgürlük ve demokrasinin temsilcileri!? Emperyalizme karşı özgürlük, eşitlik ve adalet talepleriyle isyan eden, başkaldıran, ayaklanan ya da siyasal-sosyal devrim mücadelesi verenler ise terörist!?

İnsanlık tarihi faşizmin en utanmaz demagojilerini görmüştür ama böylesini de görmemiştir.

'Cenahımız'ın kullandığı bilimsel literatürümüze göre söyleyeceksek; Devrimci ve Marksist Kadrolar kapitalizmin-emperyalizmin yeryüzünden kazınıp bir daha işbaşı yapmaması için öncelikli olarak demokratik yol ve yöntemleri sonuna kadar kullanırlar/kullanmak isterler. İnsanı, doğayı ve insanlığı tahrip eden yol ve yöntemlerden uzak dururlar. Vakta ki, sömürü, baskı ve burjuva terörü had safhaya varır/vardırılır o takdirde analarının ak sütü gibi "helâl" olan devrimci şiddet yöntemlerine (insanlığın başındaki bu en tehlikeli 'belâ'yı defetmek için) başvurmak zorunda kalırlar/kalmışlardır. "Terör ve Terörizm" yöntemlerini birinci tercih yaptıkları için değil. Asla!

Haklı ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelelerinde kullanılan/ kullanılmadık durumda kalan devrimci şiddet yöntemlerini hiçbir bilimsel dünya görüşü hiçbir burjuva yargısı karşıya alamamıştır. "Burjuvazinin şımarık çocuğu" olarak adlandırılan 'bireysel terör-terörizm' gibi yaftaları aklı başında Devrimci ve Marksist Kadrolar için kullanmaya cüret etmek de öyle kolay değildir. Ancak faşist ya da faşizan yöntemlerle kapitalist anarşinin devamını isteyenler tarafından (o da demagojiye başvurularak) dillendirilmiştir/dillendirilmektedir. İnsanın ve insanlığın sosyal kurtuluş mücadelesi sürdükçe de bu düzenek işletilmek istenecektir.

Devrimci ve Marksist Kadroların görevi faşizmin bu yalanlarına karşı yığınağı belli adrese yapmak olacaktır. Öyle de yapıyoruz zaten.

Org. Özkök ile DTP eşbaşkanı Türk Ahmet de bu konuda benzer şeyleri dile getirmektedir. "Terör ve terörizm konusunda ortak tanımlar getirilmelidir." "Terör-terörizm konusu yeniden tanımlanmalıdır." Din, diyanet, hitabet, hutbe, belagat, şiir, şarkı, demagoji, vb. konular üzerinde üstün yeteneklere sahip AKP lideri ise, TSK'dan yediği 'zılgıt'ın uzantısında sistemin besleyip büyüttüğü nihaî bir sonuca bakıp birilerini köşeye sıkıştırmaktadır! AKP'nin Devrimci ve Marksist Kadroların yanı sıra Kürt düşmanlığı söyleminde faşist partiyi solladığı anlaşılıyor!

Devrimci ve Komünist Kadrolara düşmanlık, günümüzde Kürt düşmanlığına inkılap etmiş görüntüleriyle sistemi ayakta tutmaya yetecek midir? Yetmeyeceği gün gibi açık... Politikacılar, medya, asker ve sivil bürokrasi "terör-terörizm" diyor başka bir şey demiyor!?...

"Terörle yatılıp terörle kalkınan bir ülkeye döndük" yakınmalarına Acem'in mizahla karışık cevabından başka söylenecek söz kalmamıştır; "Ossurur özü, gumbuzlar bizi..."

Sistemin, kendisinin yarattığı bir olgudan ötürü kimilerini "suçlu" göstermesi faşist demagojinin en tehlikeli bir örneğidir.

'Cenahımız' açısından ise, amacımız devlet, demokrasi, iktidar üzerine olan bilim ve akıldışı adlandırmalardan arınmak, burjuvazinin demagojilerine karşı insanımızı ve kadroları Bilimsel Sosyalizm temelinde eğitip bilinçlendirecek ve de uyumlu hareketlendirecek kurumları (araçları) üretmek olmalıdır.

Tekelciliğin dünya tarihinde hiçbir zaman demokrasiye bir ihtiyacı olmamıştır. Yoktur. Hakiki demokrasi üretim, mülkiyet ve paylaşım ilişkilerinin emekten/emekçiden yana dönüştürüldüğü bir düzende (iklimde) yeşerecektir.

İşçi sınıfı ve emekçi halkların karşılaştığı sorunlar (baskı, sömürü, kaba güce başvurma, inkâr, imha, asimilasyon, keyfi ve fiili infaz, vb.) yerel, ulusal, sosyal ve enternasyonal diyalektiğini ve süreçlerini işletilebildiği oranda çözüme kavuşturulacaktır.

Devlet tekelci kapitalizminin açtığı alanlarda "barış, demokrasi, özgürlük ve halkların kardeşliği"ni terennüm edenlerin yanılığısı ve yol açtığı bilinç tahribatı faşizmin yalanları kadar tehlikelidir.

AKP lideri; başta ABD emperyalizminin propaganda aracı olarak kullandığı "özgürlük, demokrasi, barış" dediği şeyin sömürü, militarizm, terör olduğunu biliyor. Bu bilinç ve taraflı kimliğiyle "terörün dili, dini, imanı, vatani, milliyeti yoktur" diye kükrüyor. Uluslarötesi tekelci sermayenin çıkarlarını koruyan sömürücü siyasal-ekonomisiyle bir anlamda "doğru" da söylüyor. Ama bir farkla, terör literatürünü emperyalistlerin, kapitalist anarşinin yaratmış olduğu bilimsel gerçeğinin üstünü

demagojik militanlıkla örtmeye yeltenerek...Doğrusu emperyalizmin/kapitalizmin/terörizmin dili, dini, imanı, vatani, milliyeti yoktur. Emperyalizm var oldukça onun ürettiği terör ve terörizm devam edecektir.

Halkın Hukuk Bürosu'ndan Av. Behiç Aşçı Tecritin kalkması için ölüm orucuna başladı

Doğrusu "avukat milleti" denildiğinde bu mesleğe sistemin "iddia-yargı-savunma" üçgenindeki kurumsal işleyişin bir bileşeni olarak bakıyorduk. Sistemin daha fazla baskı ve teröre başvurduğu "ara rejim" ortamlarında çok çirkin örneklerini bizzat yaşamış bir ülkenin çocukları olarak avukat-sanık ilişkilerinde ciddî, güvenilir ve donanımlı avukatlar olduğu gibi özellikle de sıkıyönetim koşullarında bu süreci bir "akbaba" gibi sömüren avukatlara da rastlamıştık.

Gün tekeli sermayeden yana dönünce "cenahımız"da avukatlık kurumunu kapitalist işleyişinden kurtarıp devrimcileştirmeyi denemiştir. Artık her siyasî eğilimin bir "hukuk bürosu" vardır. Devrimci ve Marksist Kadrolar artık "vizitesini" ödeyerek avukat tutmuyor. Bizim açımızdan da hakkımızda açılan/açılmakta olan davalarda avukatlık müessesesini "gel bizi savun" diye değil, "davayı takip et" diyerek seçmek gerekiyor. Devrimci düşünce-davranışlarımızı tekeli sistemde savunma ihtiyacını duymuyoruz, çünkü bizim açımızdan devrimcilik mesleğini sürdürenler suç işlemiyor. Sistemin suç, suçlu, şüpheli gibi kavramları da tartışmalıdır. Burjuva hukuk anlayışı kendini vareden mevzuatı "hini hacette" delmekte asla bir sakınca görmüyor. Dahası kimileri kendi hukukunu, savcı ve yargıçları zorlayıcı yönlemlere de giriyor/girebiliyor.

Burjuvazinin tarih ve insanlık önünde haklı gerekçeleriyle birer rol ve sorumluluk üstlenen Devrimci ve Marksist Kadroları yargılamaya ne hakkı vardır ne de gücü yeter. Genel hukuk prensipleri de bu yolu kabaca işletemiyor. Ancak mevcut hukuk anlayışını zorlamalarla -özel yorumlarla- "cenahımızın" üzerinde deneyebiliyorlar. Böylelikle de hukuk tarihine birer kötü şöhretle geçmiş oluyorlar.

Halkın Hukuk Bürosu, burjuvazinin baskı ve terör uyguladığı, mevcut anayasal ve yasal düzenlemeleri rahatlıkla çiğnediği ortamlarda önemli davalardaki etkinliği ile anılıp tanınıyor. Bir avukat arkadaşını da bu yolda keyfi-fiilî infazlarda kaybetmiş olan Halkın Hukuk Barosu'ndan Av. Behiç Aşçı da artık hiçbir inandırıcı gerçekliği kalmamış olan mesleğinde önüne çıkarılan hukuk dışı tüm anlayışları ve tecridi karşısına alarak ölüm orucu eylemine başladı.

5 Nisan 2006 günü saat 13.00'de evinde düzenlediği bir basın açıklamasında neden ölüm orucuna başladığını anlamlı bir bildiri ile kamuoyuna açıkladı. 5 arkadaşı ile birlikte ölüm orucuna başlayan Av. Behiç Aşçı, bu eyleminde, "Dünya Avukatlar Günü"nü seçerken, top-

lumu, politikacıları, baroları, Adalet Bakanlığı'nı bu yolda düşündürmeyi amaçlamıştı (Bir iki satırı geçmeyen yasaksavar bilgiler dışında, bu konu basında haber dahi yapılmadı). Siyasî iktidar 19 Aralık 2000 yılında "Hayata Dönüş Operasyonu" ile yolu açılan F Tipi tecrit hapishanelerindeki insanlık ve hukuk dışı uygulamaları protesto amacıyla Ölüm Orucu eyleminde bugüne kadar 121 devrimci insanımız yaşamını yitirdi. Siyasî tutsakların talep ve ihtiyaçlarını karşılayacak 'diyalog' ortamına dahi yanaşmayan iktidar yetkilileri bu önemli konuyu umursamaz bir duruma girdi. Toplumsal hafızası ve duyarlılıkları büyük ölçüde zedelemiş kesimler ardı arkası kesilmeyen Ölüm Orucu eylemleri karşısında suskun ve umursamaz bir tavır aldı. Oysa F Tipi cezaevlerinde sergilenen hukuk ve insanlık dışı uygulamalarla Ölüm Orucu eylemleri herkesi ilgilendiriyordu.

İnsanlarımız düşünce-davranış çizgilerimizin farklılığına rağmen bu konuya eğilmeliydi. Çok yönlü çabalarla çözüm yöntemleri için iktidarı zorlamalıydı.

Ölüm Orucu eylemine başvuranlar davaları uğruna militan, yüksek ahlaklı ve canını seve seve fedaya hazır kimlik ve kişilikleriyle başlarına kızıl bantları bağlayarak bilinçli bir tercihle eylemlerine başvuruyor. Devrimci ve Marksist Kadrolar bu eylemler karşısında ne düşünüyor? Bizler pek çok kez tekrarladığımız gibi: "Komünistler hayatı sahiplenir. Nihai amacı uğruna gerektiğinde yaşamını feda eder. Bu türden ölümlere karşı durur. Yeri bir daha doldurulamayacak kadar militan ve özverili insanlarımızın (bizim çocuklarımızın) ölmesini asla istemiyoruz. 'Cenahımıza' karşı sistemin başvurduğu baskı, terör ve tecritler karşısında cezaevlerinden Süresiz Açlık Grevi ve Ölüm Orucu eylemleri yerine dışardan yapılması gereken anlamlı bir mücadeleyi gündeme taşımamızın daha yerinde olacağına inanmaktayız. Cezaevleri sınıflar mücadelesinin bir parçası ve vazgeçilmez bir bileşenidir. Lenin ve Dimitrov'un da zamanında *PARTİ* kararıyla bizzat yasakladığı ölüm orucu eylemlerini 'cenahımız' böyle mi götürmekten yanadır? Anılan "feda eylemi" dışında kolektif aklı, bilinci ve eylemi örgütleyecek çabalara niçin ve hangi gerekçelerle yönelemiyoruz?"

Gündemi bu ekseninde belirlemek zorundayız.

Umuyoruz Av. Behiç Aşçı'nın Ölüm Orucu eylemi toplumca hepimizi düşündürür. Tecritte yaşamını kaybeden insanlarımızın talep ve ihtiyaçlarının karşılanmasında bir "uyarı" işlevi görür. Sol'un tartışılan bir "iç meselesi" olan bu tecrit konusu kolektif aklı, bilinci ve eylemi örgütleme başarısı göstererek başka yol ve yöntemlerle aşılar. Sol, özellikle de Devrimci ve Marksist Kadrolar bu soruna gecikmeden müdahale etmek zorundadır.

Av. Behiç Aşçı'nın basın açıklamasına 200'ü aşkın insanımız katıldı. *Kolektifimiz*'i temsilen emektar arkadaşımız Sırrı Öztürk, İHD'den

bir yetkili, Çağdaş Hukukçulardan bir avukat, Nakliyat-İş Sendikası avukatlarından bir yetkili dışında genellikle Yürüyüş Dergisi, TAYAD ve Hak ve Özgürlükler Cephesi taraftarları katılmıştı. Oysa Sol'un bütün kesimlerinin bu eyleme destek sunmak için değil ama, diyalog kurmak, çözüm yöntemleri üretmek üzere dahil olması gerekir/beklenirdi. Bu yöntemin hem bu eylemin başını çekenleri hem de diğer etkinliklerde bulunanları düşündürüp bir safa yönelmelerini sağlayacağı açıktır.

1 Mayıs 2006 Tarihinin Sınıflar Mücadelesindeki Yeri ve Anlamı

"1 Mayıs İşçi Sınıfının Birlik-Dayanışma ve Mücadele Gönüdür."

Tarihsel ve sınıfsal anlamı büyük olan bu gün dünyanın pek çok ülkesinde "İşçi Bayramı" olarak da anılmakta-kutlanmaktadır.

100 yıllık sınıflar mücadelesi tarihimiz ve devrimci geleneklerimiz arasında 1 Mayıs'ın özel bir yeri ve anlamı vardır. Çünkü Türkiye proletaryası hâkim gerici sınıflar koalisyonunun âdeta "süreklilik" arzeden sömürü, baskı ve terörünü kırıp gerileterek bir türlü rahatça bir 1 Mayıs kutlaması yapamadı.

Kitlesel katılımlarıyla militanlık, özveri ve direngenlik gösteren ilerici, demokrat, devrimci, sosyalist, yurtsever ve Marksist kadrolar örgütsel duruşlarıyla her 1 Mayıs'da çeşitli etkinlikleriyle bu günün anlam ve önemini alanlara çıkararak dile getirmektedir.

Türkiye özelindeki 1 Mayıs etkinlikleri daha yoğunluklu olarak "Birlik-Dayanışma" sloganı yerine "Mücadele"yi gündeme getirmeyi uygun bulmuştur. 1 Mayıs'a saygısı olan grup, çevre ve örgütlerin "Mücadele" sloganını gündem yapması doğaldır. Çünkü Türkiye burjuvazisi proletaryanın bütün haklarını hâlâ sömürü-baskı-terör altında tutarak götürmek istemektedir. Burjuvazi İşçi Sınıfının Devrimci Partisi'nin oluşturulmasını, 10 Eylül 1920 tarihsel geleneğimizin günümüzde yeniden işbaşı yapmasının önünü kesmek istemektedir. Kapitalist anarşinin bölge temsilcisi yerli burjuvazi işçi sınıfının sendikal ve siyasal birliğini baltalamak için sahte, naylon işçi ve komünist örgütlere trenin makasını açmıştır. Sendikaları, kitle örgütlerini sermayenin çıkarları doğrultusunda birer "sivil toplum" (NGO) örgütü derecesine düşürmüştür. "Küreselleşme çağı" dedikleri uygulamalarıyla dünya çapında emeğin ve emekçinin düşmanı projelerini; sendikaları işlevsiz bir konuma getirmeyi denemiş ve bu yolda mesafe de katetmiştir.

Türkiye'nin hâkim gerici sınıflar koalisyonu ve sağlı "sol"lu burjuva partileri Anayasası ve yasalarıyla, ayrıca keyfî-fiilî infaz yöntemleriyle iktidarlarını sürdüreceğini sanmaktadır. Emeğin ve emekçinin talep ve ihtiyaçlarını kaba güce ve zora baş vurarak götürmekten yana olan bütün sömürücü sistemler önünde sonunda yıkılmaya mahkûmdur.

Proletaryanın, işsizler ordusunun, emekçi halkların, ilerici aydın ve gençliğin, yoksul köylülüğün ve ara katmanların talep ve ihtiyaçlarını gaspederek iktidar olunamayacağı gerçeğini hegemonyasını kuran devlet tekelci kapitalizmine göstermek için 1 Mayıs 2006 tarihi bir dönüm noktası yapılmalıdır.

1 Mayıs 2006 tarihi din, etnisiteye dayalı örgütlenme yerine sosyal sınıflara dayalı örgütlenme anlayışlarını gündeme getirmelidir.

Emekçi halkları inkâr, imha, asimilasyon politikalarını gündeminden düşürmeyen resmî tarih ve resmî ideolojileri karşısına almalıdır.

Devlet tekelci kapitalizminin, faşizmin ideolojik temelini oluşturan kara gerici, ırkçı, faşist, şoven, kızılmacı ve sosyalşoven, liberal ve postmodern sol gibi bütün bilim ve akıldışı eğilimleri karşıya alınıp açığa vurulmalıdır.

Başta ABD, AB emperyalizmine karşı mücadeleyi çeşitli sloganları ile öne çıkaran siyasî akımların tutarlı bir antiemperyalizm, antifaşizm mücadelesinde hesaba katılabilmeleri için antikapitalist olma şartını mutlaka aramak gerekecektir.

İşçi Sınıfı Hareketi ile Sosyalist Hareketi buluşturup bütünleştirerek oluşturulacak *PARTİ*'nin kurumsallaşmasını bilince taşımak bu 1 Mayıs 2006'nın en öncelikli sorunudur.

Sistemleştirilen devlet sendikası ve sendikacılığı anlayışını tersyüz edecek inisiyatifleri uyumlandırmak günün en hayati sorunudur.

Uluslararası tekelleci sermaye güçlerinin, hegemonların dünya çapındaki diktatörlüğünün giderek daha da pervasızlaştığı bir zamanda kapitalizme-emperyalizme karşı çeşitli argüman ve örgütsel duruşlarıyla karşı çıkanların eylemliliği yeni nitelikler kazanıyor. İşçi-kitle, köylükitle ve emekçi halk hareketlerini kendi mezarını kazan emperyalizme en anlamlı darbeyi vurabilecek örgütsel güvencelerimizi daha da güçlendirmek zorundayız.

"Komünistlerin Birliği" bizatihi komünistlerin komünist olması demektir" şiarımızı yükseltip Devrimci ve Marksist Kadroların yığınağını anlamlı bir yere yapmanın mücadelesi bu 1 Mayıs'ın en büyük sorumluluğudur.

Bu 1 Mayıs'da geçmişte kalmış 1 Mayıs ve 15/16 Haziran gelenek ve deneyimlerini "hamaset" ve "fetiş" hâline getirmek dönemin hayati ve can alıcı sorunlarına çözüm yöntemi üretmeyen anlayışlardır. Emeğin kurtuluşu mücadelesinde günümüzün sorunlarına çözüm yöntemi üretecek deneyimleri pratikte yeniden üretmek zorundayız.

"Sosyalizmin 150 yıllık tarihi bizim tarihimizdir. Tarihimizden çeşitli ve çok yönlü ders ve sonuçlar çıkarmış/çıkaramamış isek, tarihsel, sosyal, siyasal devrimlerden, geriye dönüşlerde dersler çıkarmış isek, geleceği kazanmak için ciddi, samimi ve militan isek, o takdirde daha

donanımlı olacağız, tarihsel sosyalist uygulamalardan daha yetkinini gerçekleştireceğiz" demesini öğreneceğiz.

Devlet tekelci kapitalizminin faşist-faşizan yönelişlerini, F Tipi tecrit uygulamalarını, işçi sınıfını politika dışı tutma ve politikasızlaştırma anlayışlarını, "yeni terör yasalarını", militarizmi, polis baskısını, keyfî ve fiilî infazları, iktidarların zora ve kaba güce başvurmasını, düşünce ve örgütlenme özgürlüklerimizin önündeki bütün engellerin kaldırılmasını engellemek, artı-değer sömürsünü Komünist ve Kürt düşmanlığı üzerine temellendirmek isteyen anlayışlara geri adım attırmak ve aşmak "cenahımız"ın elindedir. Devrimci ve Marksist Kadroların ileri ve anlamlı bir adım atmasıyla devlet tekelci kapitalizminin "rahatlıkla" uygulayageldiği baskı ve terör artık sökmeyecektir. 1 Mayıs 2006 tarihi bize bunları öğretiyor.

Türkiye'deki devrimci potansiyeli enerjiye çevirmek isteyen bütün ileri atılımlar bizimdir. "Benim partim, benim sendikam, benim kültür merkezim, benim gençlik örgütüm, vs." diyen anlayışların tamamı bize yabancıdır. Kimliği, kişiliği, tutarlı bir tarih ve sınıf bilinciyle sosyal-pratikteki dönüştürücü etkinlikleriyle, devrimci gelenekleriyle "bizim" diyenler/diyebilenlerin anlamlı birlikteliği ise asla bize yabancı değildir.

Sınıflar mücadelesi tarihimizin bu evresinde bizlere öğrettiği biricik ders yalnızca budur.

1 Mayıs 2006 tarihini bu düşüncelerle yerel, ulusal, sosyal ve enternasyonal ölçekte ve de birlik, dayanışma ve mücadele anlayışı ile kutlayıp/karşılamanın bizim insanlarımıza ebedî saygı ve bin selâm...

SORUN Polemik

20 Nisan 2006

İsa Gözaçtı

-Polemik-

Birlik Sorunu, Kongre Yöntemi

Birlik konusunu bulunduğumuz coğrafyadaki sosyalist hareket, işçi sınıfı hareketi, devrimci ve Marksist sol dönem dönem gündemine aldı. Hiç bir çevre birliğe ilişkin olarak karşı çıkışta bulunmadı, birliği savundu. İş, birliğin somut pratik adımlarına gelince, birlik konusundaki samimiyet derecesi ortaya çıktı. Birlik ama;

“Birliğin teorisi

Birliğin yöntemi

Birliğin sorunları

Birliğin temel ilkeleri

Birliğin programatik çerçevesi

İdeolojik birlik

Programatik ve siyasî birlik

Birliğin bileşenleri ...

şöyle olmalıdır” gibi birlik anlayışını-gerekçelerini öne sürerek anti-birlikçi bir tutum sergilenmiştir.

Bizim burada sözünü ettiğimiz platform birlikleri, güç birlikleri, eylem birlikleri, cephe birlikleri değil, devrimci sınıf partisi birliğidir.

Bizim burada yine üzerinde özellikle durmak istediğimiz nokta, sosyalistlerin birliği konusu değil, marksistlerin-komünistlerin birliğidir.

Diyalektik Birlik

Diyalektik birlikte, farklılık, çelişki, çatışki, uzlaşır çelişki, uzlaşmaz çelişki gibi zıtların birliğinden söz edilmeden birlik sorununa yaklaşılmaz. Aynılar zaten aynıdır. Aynıların birliği olmaz. Eğer diyalektik birlikten söz edeceksek ve birlik konusunda ilkeli ve samimi isek karşıımızdaki birlik muhataplarına “bana benzeyeceksin” diyemeyiz. Muhataplarımıza “sen, ben, o, siz, onlar, hepimiz bize benzeyeceğiz / sentezleşeceğiz” demek durumundayız. Diyalektik birlikte ideolojik birliği birinci gündem maddesi olarak dayatmak, bana benzeyeceksin demek anti-birlikçi bir tutumdur.

Diyalektik birlikten gelene geç diyen “Mevlevi Tekkesi” de anlaşıl-mamalıdır. Burada birliğin çerçevesinde bulunan güçlerin farklılıklarının, çelişkilerinin, çatışkılarının uzlaşır bir nitelikte olanlarının birliğin bileşenlerinden olduğu bilinmek zorundadır. Burada birlik için temel

alınacak ölçüt; işçi sınıfını ve işçi sınıfının müttefik politikasını, işçi sınıfının kapitalizme karşı proleter devrimini ve devrimci bir işçi iktidarını, sınıfsız topluma yürümenin önkoşulu görenler olacaktır.

Birliğin (Bölünmenin) Bir Ayracı Olarak Tasnifleme

Sosyalist hareket içerisinde bulunan akımlar-gruplar kendi varoluşlarını realize ederken ve birliğe ilişkin görüş bildirirken belirli bir tasnif yapma zorunluluğunu hissetmektedir. Ancak tasnif, adetâ kendi siyasal varoluşunun gerekçesi olmaktadır. Her yaşanan ayrışmada, önce ayrışmanın gerekçeleri sonra tasnif gelmektedir. Tasnifte grubun kendi yeri belirtilirken “en”lerle başlayan “öncü müfreze”den bahsedilmekte, grup aidiyeti merkeze konmaktadır. Grup kendiliğinden sosyal meşruiyeti olmadığı halde kendisini proletaryanın ya da devrimci halk hareketinin yegâne temsilcisi olarak görmektedir. Kendi dışındaki grupları ise kendi duruşuna bakarak değerlendirmektedir. Kendi sağında duranlara “oportünist, revizyonist, sağ sapma, parlamenterist, ...”, kendi solunda duranlara “sol sapma, maceracı, devrimci demokrasi, goşist, ...) diyerek tasniflemektedir.

Bu tasnifleme her grubun geldiği geleneğe-göreneğe uygun biçimde değişmektedir. Kısacası kendisini merkeze yerleştiren grup, kendisini proletarya sosyalizminin temsilcisi, sağındakilerini burjuva sosyalizmi akımlarının temsilcileri, solunda duranları ise küçükburjuva sosyalizmi akımlarının temsilcileri olarak görmektedir.

Özcesi sosyalist akımlar kendi tasniflemelerini, devrimci akımlar kendi tasniflemelerini yapmaktadırlar. Bu akımların tasniflemelerindeki kasıt, kendilerine yakın olanlarla uzak olanların saptanmasını sağlamaktır.

Marksistlerin ciddî bir tasnifte bulunabilmeleri için, önce netleşmeleri gerekmektedir. Netleşmeyi sağlayacak en önemli adım komünistlerin “Birlik Sorununu” çözmeleri, parçalı duruşlardan, merkezi duruşlara geçişlerinin sağlanması, komünist siyasetin icra edileceği merkezi-devrimci bir işçi sınıfı partisinin oluşturulmasını gerçekleştirmeleri gerekmektedir.

Komünist siyaset oluşmadan sosyalist akımlarla ve devrimci akımlarla etkileşime girmek devrimin sorunlarına çözüm üretemeyecektir.

Birliğe Kulak Tıkama Gerekçeleri

“Komünistlerin parti birliği sağlanmıştır. Öncü-önder parti yaratılmıştır. Böyle bir sorun kalmamıştır.” gerekçesiyle birliğe kulak tıkayanlar.

Kendi grubunun ‘İşçi sınıfı partisi’ olduğunu varsayarak, “Parti vardır. Asıl sorun partinin güçlendirilmesidir. Birlik arayanların adresi partimizdir. Gelin katılın” gerekçesini sunarak birliğe kulak tıkayanlar.

“Birliğin sağlanabilmesi için, birliği sağlayacak güçlerin kendi grubu gibi ‘politik mücadele’nin içerisinde kitlesel bir güç olması, bedeller ödeme pahasına varlığını sürekli hale getirmesini” gerekçe göstererek birliğe kulak tıkayanlar.

“Birliğin mücadele içerisinde önce ‘Mücadele Birliği’nin sağlanarak gerçekleştirileceği”ni gerekçe göstererek, ertelemeci bir mantıkla birliğe kulak tıkayanlar.

“İçinden geldiği gelenek-görenekle daha kolay doku uyuşması sağlayacağını, bundan dolayı gelenekteki gruplarla birliğin sağlanmasını” gerekçe göstererek birliğe kulak tıkayanlar.

Müşkülpesent bir edayla “bu coğrafyada Bolşevik bir akım yoktur. Bu coğrafyada komünist bir akım yoktur. Önce Bolşevik-Komünist bir akım-hareket yaratılmalıdır.” gerekçesiyle birliğe kulak tıkayanlar.

“Birlik sağlayacağı güçleri, bileşenleri önceden saptayarak ve ancak bunların komünist olduğunu varsayarak; bunun dışındaki güçleri birlik kapsamında görmediklerini” gerekçe göstererek birliğe kulak tıkayanlar.

“Şimdilik örgüt olduklarını, partileşme süreci başlatıp, doğrusal büyüme ile partileşeceklerini söyleyerek Partileşme sürecinden sonra sola ve devrimci harekete müdahale ederek birliği sağlayacakları” gerekçesiyle birliğe kulak tıkayanlar.

Örgütsel sürekliliğini tek amaç haline getirerek, mevcut yapısını korumayı ve sürdürmeyi temel alıp “vardık, varız, varolacağız” gerekçesiyle birliğe kulak tıkayanlar.

İkili, üçlü ... yapılan birlik görüşmelerinde yaşanan olumsuzluklara vurgu yaparak “sütten ağzı yanıp, yoğurtu üfleyerek yeme” gerekçesiyle birliğe kulak tıkayanlar.

“Asıl sorun birlik değil, çağ, dönemi yeni bir yoruma tabi tutmak; ‘yenilenmek’, yenilenmeyi sürdürmek ve yenilenmeyi tamamlamak. İdeolojik-teorik-politik/örgütsel yenilenme birliğin harcı olacaktır” gerekçesiyle birliğe kulak tıkayanlar.

Kendisinden sayıca az olan grupları yutma hesabıyla, birliği kendi merkezinde görme gerekçesiyle birliğe kulak tıkayanlar.

“Aydınlarla, dergi çevreleriyle, fikir kulüpleriyle, ... örgütsel faaliyet yürütmeyenlerle birlik olmaz. Sınıf hareketi içerisinde yönelenlerle ve sınıf hareketi içerisinde mevzi kazananlarla birlik olur” gerekçesiyle birliğe kulak tıkayanlar.

'Komünistlerin Birliği'ne çokça vurgu yapıp, birlik için çeşitli platform önerileri sunup, bu platformun amaç, ilke ve önceliklerini doktriner bir tarzda savunma, amaç, ilke ve öncelikler temelinde platformu komünist bir örgütlenmeye dönüştürme." gerekçesiyle birliğe kulak tıkayanlar.

Sosyalist ve devrimci akımların hangi gerekçelerle olursa olsun birliğe kulak tıkamaları, sosyalist hareketin sorunlarına, devrimci hareketin sorunlarına ve devrimin örgütlenmesi sorunlarına çözüm üretememektedir.

Komünistlerin Birliğinin Sağlanması Yöntemi Olarak Kongre Yöntemi

I. Tüm Türkiye Komünistleri Kongresi (I. TTKK) tarihsel bir deneyim olarak yeterince incelenmemiş, birikimleri günümüze taşınamamıştır. 10 Eylül 1920 sadece takvimlerdeki bir yaprak değil, dönemin bu coğrafyasının Marksist birikimlerinin sentezlendiği ve merkezileştiği bir sürecin de tarihî bir adımıydı. Bu tarihî adımın yaşadığı trajedi ve tasfiye yeterince bilince çıkarılamamıştır. **I. TTKK** ile Komünistlerin Birliği de sağlanmıştı. Bu açıdan bakıldığında "Tüm Türkiyeli Komünistleri Genel Birlik Kongresi" de diyebileceğimiz bir kongredir. Kongrede üç ana akıma (Spartakist Alman Ekolü, Rus Bolşevik Ekolü, Anadolu-İç Ekol) dahil edilebilecek 14 örgüt yer almış ve hareket merkezleştirilmiştir. Program ve tüzük birliği sağlanmış. Strateji ve taktikler belirlenmiş. İçerisine doğulan devrimci durum yaşanan coğrafyaya müdahale kararı alınmış, Anadolu'ya dönüş gerçekleştirilmiş, iktidara aday olan üç ana güçten (Kemal Hareketi, İslâmî Hareket, Komünist Hareket) biri olan Kemal Hareketi tarafından tasfiye edilmiştir. Yaşanan trajedi ve tasfiye bu hareketin niteliğini değiştirmez. Gruplar çağının aşılması, hareketin disipline edilerek merkezleşmesi için kongre-birlik yöntemi uygulanmıştır.

I. Tüm Türkiye Komünistleri Kongresi (I. TTKK) Yöntemi

II. TTKK yöntemi, **I. TTKK** yönteminin basit bir tekrarı ve şablonu olarak algılanmamalıdır. **II. TTKK** yöntemi, **I. TTKK** yöntemi deneyiminden çıkarılacak dersler-sonuçlar-süreçler ışığında atılacak tarihsel bir adımı ifade eder.

Kongre yöntemi, mevcut sol örgütsel parselasyona/enflasyona/ anarşiye yeni bir halkanın eklenmesini değil, aşılmasını içerir.

Kongre yöntemi, herhangi bir grubun kendi doğrusal gelişimi-büyümesi yolunda gerçekleştirilmiş bir kongre değildir ve bu yöntem coğrafyamızda sık sık grupların tekrarladığı kongrelerle, konferanslarla, kurultaylarla karıştırılmamalıdır. Yine bu yöntem, kendisini parti

formunda tanımlayan herhangi bir grubun-örgütün tüzük hükümleri gereği belirlediği zaman dilimi içerisinde gerçekleştirdiği periyodik toplantılarla da karıştırılmamalıdır.

Kongre yöntemi herkese açık olan bir kapsama sahip değildir. Kongre bileşenlerini Marksist gruplar, çevreler, hareketler, örgütler oluşturur.

Kongre yöntemi, yerellik ve amatörlükten kurtulma, merkezî-kolektif-komünist irade oluşturma çabasıdır. Bu çabanın kendisi aşılması dar grup faaliyetine indirgenemez.

Kongre yöntemi, birliğin dayanacağı ve besleneceği tarihsel referans kaynakları, uluslararası ve coğrafi düzlemde belirleyici olan hareket ve dönemeç noktalarını temel alır. Haklılar Birliği, Komünist Liga'dan başlayarak III. Enternasyonal'in tasfiyesine kadar dönemdeki ideolojik/teorik/politik-örgütsel birikim; Komün'ü ve Ekim'i zenginleştiren ve besleyen Çin Devrimi, Küba, Vietnam... devrimleri, Avrupa KP'lerinin devrimci deneyim ve birikimleri, Ulusal ve Toplumsal Kurtuluş Devrimleri; coğrafi düzlemde uluslararası ve yerli -iç- deneyim, birikimimiz ve zenginliğimizin ürünü olan Tarihî TKP, Anadolu coğrafyasının devrimci emekçi halk hareketleri geleneği, yerel yönetim deneyimleri, işçi sınıfı hareketinin en anlamlısı 15/16 Haziran geleneği, sosyalist ve devrimci akımların devrimci deneyim ve birikimleri, emekçi halk hareketleri deneyimlerini sentezlenmesi gereken zengin bir hazine olarak görünür.

Kongre yöntemi, soyut bir sınıf, soyut bir emekçi halk, soyut bir kitle tanımlamasına ve bakış açısına sahip değildir. Sınıfın, emekçi halkın, kitlelerin tarihsel-toplumsal, coğrafi, etnik, kültürel, dinsel... etkileneyle şekillendiğini bilir. Şekillenmeyi diyalektik olarak etkileşim, çatışma, sentezleşme ürünü olarak ele alır. An'la ilgili durum saptamalarıyla tanımlanan, toplumsal/tarihsel bütünlükten yalıtık yapılan tespitleri karşısına alır. Bu türden tespit yapanları, burjuvazinin çizdiği alanlarda kendisine yer aramaya çalışanlar olarak görür ve teşhir eder. Sıkça duyduğumuz: "Sosyalist hareket, işçi sınıfı hareketi, devrimci hareket dibe vurdu. Ne dünyamızda, ne de ülkemizde kuş uçmuyor, yaprak kımıldamıyor, tıs yok. Bu koşullarda yapacağımız şey bellidir. Dünyada ve ülkemizde yeni bir devrimci dalga gelmediği sürece, daha uzun süre bir durgunluk dönemi yaşayacağız. Bu koşullarda yapılacak şey kendimizi korumaktır" türünden yapılan sözümona saptamalar ve değerlendirmeler elitist, konformist, ve sadece izleyici/gözleyici bir bakış açısını yansıtır. Bu bakış açısı adetâ bir Mehdi'yi bekleme sürecine girmiştir. Bu havaleci bakış açısı sınıfın devrimcileşmesini/ devrimcileştirilmesini, hatta kendisinin devrimcileşmesini dışarıdan esecek sol-sosyalist rüzgarlara havale etmektedir. Kongre yöntemi durum saptamalarıyla yetinmez. Bu saptamalardan hareketle durumun nasıl dev-

rimci tarzda dönüştürülüp, değiştirileceğinin yol, yöntemini belirler ve değiştirme ediminin örgütlü iradesini ortaya koyar.

Kongre yöntemi dayatmayı değil, gönüllü birliği, kolektive olmayı, kolektif içerisinde değişip-dönüşmeyi-disipline olmayı esas alır. Kongre öncesi ikliminin/altyapının oluşması için örgütlü bir hazırlığı içerir. Kongre yöntemi, kongre gerçekleştirilene kadar geçici olmak kaydıyla önsel bir hazırlık örgütlenmesini öngörür.

Kongre yöntemi, bireyin değil, organın çalışmasını temel alır.

Komünistlerin kongre yöntemiyle birliği sağlanmadan devrimci bir işçi sınıfı partisi oluşturmak olanaklı değildir.

Kurumsallaşmış kadrolar “somut şartların somut tahlili”nden hareketle çeşitli konferans, kurultay gibi araçları tüm süreçlerde gündeme getirir. Kongre yöntemi ise ‘Partileşme Sorunu’na nihai kararı verir.

Kongre yöntemi aynı zamanda **II. Tüm Türkiyeli Komünistler Genel Birlik Kongresi**’dir de. Kongre yöntemi ile uluslararası Marksist akım temsilcilerinin dışında kalan örgütlenmelerin, örgütler anarşisine son verecektir. Kongreye gönüllü/iradî katılmak isteyen uluslararası Marksist akım temsilcileri de, herkesle, hep birlikte everensel yeni bir kalıba dökülmek/sentezleşmek istiyorlarsa, bu akımların da katılımları sağlanacaktır.

Kongrenin hazırlık süreci tamamlandıktan sonra, geçici/önsel hazırlık örgütlenmesi lağvedilip kongrenin iradesi temel alınacaktır.

14 Nisan 2006

Nazire Işıklı

-Değerlendirme-

Newroz Sonrası İki Ayrı Tablo Ve Görünenler

Newroz ve sonrası olaylar politik gelişmeleri hızlandırdı. Hesaplaşmalar derinleşti. Karar ve uygulama çatışması özellikle devlet cephesinde karşılıklı güç tartma, birbirini sınama, geriletme denemelerini gün ışığına çıkardı. Bu noktada söylemlerden daha çok önem taşıyan, bu söylemlerin arkasındaki gerçekler oluyor.

Bugün hemen herkesin hemfikir olduğu bir nokta var: Kürdistan sorunu bölgenin ve TC Devletinin en temel siyasal ve toplumsal sorunudur. Egemen sınıflar ve devletler açısından da, halklar açısından da bu sorunun çözümü-çözumsuzluğu yaşamın nasıl olacağını belirleyecektir. Bu sorun: kime ne kadar yaşam hakkı sorusudur.

Egemenler açısından sorunu ele alırsak; 20. yy’ın başındaki dünya konjonktürü içinde kurulan TC Devleti bugün yeni bir konjonktürle karşı karşıyadır ve buna uyum sağlama noktasında gerekli esnekliği “Kürt sorunu” nedeniyle kazanamamaktadır. “Kürt sorunu” TC Devletinin kırılma noktasıdır. TC Devletinin dönüşerek emperyalizmin mevcut yapılanması içinde yer alması bu sorunu emperyalist programa bağlı biçimde çözmesine bağlıdır. Görüldüğü kadarıyla başka bir seçeneği de yoktur. Ancak böyle olsa bile, katı inkâr politikalarına dayanan devlet örgütlenmesini bu projeye göre yeniden örgütlemek ciddi sancılara ve çatışmalara yol açmaktadır.

TC Devleti kuruluşunun başlangıcında ve daha sonraki yeniden örgütlenme süreçlerinde emperyalizmle sürekli bir uyum göstererek varlığını sağlamıştır. 1920’lerde sosyalizme ve bölge halklarına karşı emperyalizmin örgütlenme modelinin temsilcisi olarak sahneye çıktığı gibi, 1945-60 sürecinde yeni sömürgeciliğin örgütlenmesinde de önemli bir üs olmuştur. 1980’li yıllarda oluşturulan model de yine sosyalizme, dünya ve bölge halklarına karşı emperyalizmin genel saldırı planının ürünüdür. Bunu sadece bir dış dinamikle kendini biçimlendirme olarak yorumlamak doğru olmayacaktır. Oluşum ve gelişim karakteri gereği Türk egemen sınıfları kendilerini konumlandıkları sistem içerisinde içte egemen olabilmek için emperyalist merkezlerle, onların siyasal, ekonomik ve askeri politikalarıyla tam bir uyum sergilemek zorunda olduklarını her zaman akıllarında tutmuş güçlerdir.

Oysa bugün farklı bir görüntü de karşımıza çıkmaktadır. Türk milliyetçileri birden bire anti-ABD’ci ve anti-AB’ci kesilivermişler, varlık vicelerini aldıkları bu merkezlerle çatışmalı bir noktaya düşmüşlerdir. Bunun nedeni hiç kuşkusuz “Kürt sorunu”nda ABD ve Avrupa’nın

TC'nin Kürt politikasındaki klasik inkâr ve imha çizgisiyle bugün farklı bir noktada olmasıdır.

ABD ve Avrupa emperyalist merkezleri, hiçbir güçle o gücün özgün çıkarları üzerinden ilişki kurmamışlardır ve kurmazlar. Onlar için önemli olan, egemenlik ve çıkarlarını güvenceye alabilecek politikalar ve bunların örgütlenmesidir.

ABD ve Avrupa emperyalizmi 1920'lerde halklarla sosyalizmin bağıni kesebilmek için bölgede Arap birliği ve gelişmesini, yine bu politika doğrultusunda Kürt uluslaşmasını önlemeyi esas almış, bölgeyi bu temelde biçimlendirmiştir. TC Devletinin ve daha sonra da İsrail Devletinin kuruluşu bu politikayla uyum içindedir. Bu strateji TC Devletinin de varlık temelidir ve emperyalizmle bu temel noktada günümüze kadar tam bir uyum vardır.

Günümüzde durum farklılaşmıştır. Gerçekleşen sosyalizmin tasfiyesi ve tabii ki emperyalizmin günümüzdeki ihtiyaçları bugün yeniden bir örgütlenmeyi gündeme getirmiştir. Türkiye egemenleri bugün bu modelle uyum sağlayıp sağlayamama noktasında yeni bir tarihî sınavı içindedir.

Türkiye egemenleri için problem PKK sorunu değil, "Kürt sorunu"dur. ABD ve Avrupa emperyalistleri için ise sorun PKK sorunuydu. Bu güçler bu sorunu kendi amaçları doğrultusunda çözmek için 1980 ve 90'lı yıllar boyunca TC Devletine her türlü katkıyı sundular, PKK'de görece temsil edilen sosyalizm idealine bağlı ulusal kurtuluşçuluğu tasfiye etmek için bütün güçlerini seferber ettiler. 1990'ların sonunda PKK lideri Abdullah Öcalan'ı bu nedenle TC Devletine teslim ettiler. Bunu yaparken aslında, "Kürt sorunu" ile PKK'yi özdeşleştiren TC Devletinin kucağına kendilerinin yeni politikasını koydular.

Öcalan durumu çoktan anlamıştı ve pragmatik yaklaşımıyla kendini anında dönüştürmeyi esas aldı. Bunu da "dönüşmeyi dönüştürler" ifadesiyle itiraf etti. Bu tarihten itibaren PKK'de kırılmalar, kopmalar yaşandıysa da, PKK'nin örgütlenme karakteri nedeniyle esas olarak Öcalan'ın dönüşümüne bağlı bir dönüşüm süreci yaşanmaya başlandı. PKK kendisini var eden ideolojik, politik geçmişini, çizgisini reddetti, ama örgütlenme çizgisini ısrarla korumaya çalışarak emperyalizmin "Kürt sorunu"ndaki mevcut politikaları içinde rol alma çabasına girdi.

PKK'nin dayandığı taban, ağırlıklı olarak yoksul Kürt köylülüğüdür. Mücadelenin yükseliş yıllarında Kürt orta sınıflarının da desteğini aldıysa da, bu kesimler emperyalizmin "Kürt sorunu"nda esas alacağı politik oluşumlarla bağ kurmaya zaten her zaman açıktılar ve bugün de "Kürt sorunu PKK sorunu değildir" söylemini en çok dile getirenler ve kendilerine bu biçimde alan açmaya çalışanlar bu kesimlerdir. Emperyalizmin Kürt politikasına dayanak oluşturacak güç olma hesabı ve arayışı içindedirler. PKK'nin geçmişi, gelenekleri ve dayandığı taban

nedeniyle emperyalist "çözüm"e muhatap olamayacağını en çok dile getirenler de bunlardır.

Görüldüğü üzere PKK de bugün geldiği nokta itibariyle ciddi bir açmazla yüzyüze bulunuyor. Bağımsız-demokratik ve sosyalist bir devlet kurma iddiasıyla kazandığı emekçi halk tabanının temel çıkarları ve talepleriyle, bugün PKK yönetiminin dile getirdiği politikaların uyum değil, karışıklık içerdiği geçen her gün biraz daha açığa çıkıyor. PKK yönetiminin kendini emperyalist politikalar içinde rol sahibi yapması bu tabanı korumasına bağlı iken, rol almak istediği emperyalist politik zemin PKK'nin kendi tabanıyla çatışmasını ve kopuşu kaçınılmaz kılıyor. Bu gerçek Kürt egemenleri ve emperyalistler tarafından PKK'ye, madem silahlı mücadeleyi terk ettiniz, eski politikalarınızdan vazgeçtiğinizi söylediniz o zaman kendinizi anlamsızlaştırdığınızı da kabul edin dayatmasına yol açıyor. Bu türden hareketlerin sisteme endeksli politikaya evrimi doğal bir sonuçtur.

PKK öncülüğündeki savaşa her şeyini vermiş yoksul Kürt halkı, bugün kendi emeklerine ve amaçlarına sahip çıkmanın yolu olarak hâlâ PKK'ye sahiplenmeyi görüyor. PKK'deki değişen söylem ve politikaları fazla önemli görmüyor ve PKK'ye sahiplenerek aynı zamanda PKK'yi değerleri korumaya zorluyor. Kitlenin mevcut PKK yönetimine desteğini mevcut politikaya bir destek olarak algılamak bugün yapılabilecek en ciddi hatadır. PKK'nin mevcut yönetimi bunun ne kadar farkındadır bilinmez ama, emperyalist güçler ve TC yönetenleri bunu görerek ürküyorlar. Kürt toplumunda açığa çıkan devrimci dinamizmin sorumlusu olarak PKK'yi gördükleri için, ne kadar dönüştüğünü iddia ederse etsin ve bunu kanıtlasın PKK'ye mevcut projeleri içinde başat bir rol vermek istemiyorlar. Bu nedenle de "Kürt sorunu"nda muhatap oluşturma arayışlarını Kürt orta sınıfı içinde yeni yüzler ve oluşumlar ortaya çıkarma çabası biçiminde sürdürüyorlar.

TC Devleti uyuyan devi uyandırarak temellerini sarsan PKK'yi asla affetmeyeceğini söylüyor ve imha politikasında ısrar ediyor. Emperyalist güçler için PKK'nin örgütsel olarak da tasfiyesi aslında fazla itiraz ettikleri bir nokta değil. Ama, PKK'nin ideolojik-siyasal tasfiyesini 1999 yılında zaten sağladıkları için, örgütsel tasfiyesi onlar için öncelikli bir gündem de değil. Üstelik Kürt meselesinde temsilci olma iddiasında olan kesimlerin küçükburjuva kimlikleri, kitle tabanından yoksun, örgütsüz ve cılız oluşları Kürt coğrafyasında muhatap oluşturmak isteyen emperyalizm için tereddüt noktası oluşturuyor. Çünkü görece uyanmış kitlelerin kontrol edilebilmesi kitlelerin güvenine sahip güçlerle mümkündür. Bu nedenle Öcalan'ın kontrol altında yaşatılması ve PKK yönetiminin şimdilik tasfiye edilmemesi önemli görülüyor. PKK'de yönetim bakımından sorun emperyalizm açısından çözülmüştür, ama kitlelerin mevcut politikalar doğrultusunda yönetilmesi açısından hâlâ so-

run vardır ve bunun çözülmesi pek de öyle kolay görünmemektedir.

Bu açmaz hem PKK yönetimi, hem de TC Devleti açısından emperyalizme karşı bir koz olarak görülmekte ve kullanılmaktadır. Muş'ta on dört gerillanın kimyasal silahlarla katledilmesi sonrasında Diyarbakır'da kitlelerin gerilla cenazelerini eylemli sahiplenışı ardından, Murat Karayılan'ın "bu kitle bizi aşar, onlara hiçbir şey söyleyemem" anlamında ettiği sözler, kitlenin devrimci dinamiğinin yarattığı tehlikeye dikkat çekmekte. Siz PKK'yi örgütsel olarak da tasfiyeye ve imhaya yönlerseniz, bu kitle hiçbir güç tarafından kontrol altına alınamaz uyarısıydı. Newroz sonrasında bölgede bu anlamda bir sınaama yaşandı ve mesajlar gerekli yerlerce alındı.

Şimdi esas mesele devletin içindedir. TC Devleti ve özellikle ordu ve bürokrasi, gerillaya karşı operasyonlarla, 1980 ve 90'lı yılların imha saldırılarıyla PKK'yi kendileriyle çatışmaya çekerek, hem emperyalist merkezlere PKK sorunu bitmedi mesajı vermek, hem de içerde katı Türk milliyetçiliğini ve şovenizmi hareketlendirerek görünüşte Türkiye halkının emperyalizmin "Kürt sorunu"ndaki yaklaşımlarına tepkisini göstermek istiyorlar. Ama gelinen noktada bu, emperyalist merkezler için komik olmaktan öteye gidemiyor. Nitekim ABD'li bir yetkilinin, TC yetkililerinin PKK'ye destek verdikleri yolundaki eleştirisine verdiği cevap "Komik oluyorsunuz!" oldu. Herkes biliyor ki, TC'de hareketlenen şoven-milliyetçi tepki örgütlenmiş devlet tepkisidir. TC Devleti kendi tepkisini örgütlediği milliyetçi-şoven hareketlenme ve saldırganlıklarla ortaya koyarken, bu kitleyi esasta PKK'ye karşı değil ABD ve Avrupa'ya karşı koz olarak kullanmaya çalışmaktadır. Şoven-milliyetçi kesim içerisinde anti-ABD'ci ve anti-AB'ci söylemlerin dillendirilmesi de bunun gereğidir.

Emperyalizmin şakası yok! TC Devleti kendini emperyalizmin Yakındoğu politikasına göre dönüştürmez ve devleti yeniden bu temelde örgütlemeye yönelmezse, ciddi bir kırılma kapıdadır. Ama bu kırılmayı emperyalizm de çok fazla tercih etmemektedir. Nedeni de, PKK'nin mevcut politikası ve konumlanışı ne olursa olsun, bölgedeki yoksul halk kitlelerinin devrimci dinamizminden duyulan ürküntüdür. Bununla birlikte TC Devletinin Yakındoğu'nun emperyalist proje kapsamında yeniden örgütlenmesine ayak bağı olmasına daha fazla tahammül gösterilemeyeceği de açıkça dillendirilmektedir.

Emperyalizm ve emperyalist zemin üzerinde varolmak isteyenler açısından tablo genel hatlarıyla görülebilir niteliktedir. Bunların bu zemindeki ilişki ve çatışmalarının iç içe geçerek yoğunlaşmasına giderek daha fazla tanık olacağız. Çatışmalar, ölümler, karşılıklı mesajlar, karşılıklı olarak kitle tabanlarının yönlendirilmesi devam edecek.

Ama bu zeminde yer almak istemeyen ve emperyalizme karşı sömürülen sınıf ve emekçi halkların temel çıkarlarının politik gücü olma iddiasındakiler açısından tablo tümüyle bulanık ve şekilsiz olmaya

devam ediyor. Bunun subjektif nedenleri kadar objektif nedenleri de var. Türkiye'de ve Kürtlerin yoğun olarak yaşadığı bölgede sosyalist ve devrimci güçler cephelerini kaybetmiş durumdadır. İdeolojik, politik ve örgütsel anlamda devrimci bir duruş ne yazık ki görülüyor. Cephe yok derken, sol adına bir takım güçlerin kendi aralarındaki ilkesiz birliğinden söz etmiyoruz. Her şeyden önce tek tek güçlerin bile böyle bir zemine önderlik pozisyonu ve daha da kötüsü çabası yok. Politikalar aşılmış ve kitle zemini bulamamış olduğu için, bu yapılar Kürt meselesinde de iki uç noktaya savrulmaktadır. PKK'yi ve bölgedeki kitlelerin gerçekliğini anlamaktan yoksun biçimde ya saldırgan bir üslûpla radikalizm oyunu oynamakta, ya da sadece kitle hareketinin büyüyle yaklaşım farkında bile olmadan eklemekten öteye geçememektedirler. PKK'den kopup mevcut politikalara karşı "devrimci alternatif" olma iddiasındaki kesimler ise, PKK'nin örgütlenme karakterinin de bir sonucu olarak PKK kitesinden kopmuş ama PKK'nin örgütsel hastalıklarının taşıyıcısı olarak yeniyi temsil iddiasından uzaktırlar. Yani hem Türkiye'de hem bölgede devrimcilik ve sosyalistlik iddiasının altı bizzat bu iddianın sahipleri tarafından boşaltılmıştır. Kitlesiz, temelsiz ve politikasızdırlar. O nedenle de örgüt olmaları, bir güç oluşturmaları şu anda gündemde görünmemektedir.

Devrimcilik adına sergilediğimiz bu sefalet durumumuz, alanı tümüyle emperyalist güçlere ve onlarla aynı oyun içinde değerleri harcamak isteyenlere bırakmaktadır.

Emperyalizm kendisini yeniden örgütüyor. Bunun için gerektiğinde eski örgütlenme modelinin işbirlikçileriyle, uşaklarıyla çatışmaktan geri durmuyor. Kendine yeni ilişkiler yaratıyor ve konumlandırıyor. İdeolojik, siyasal, ekonomik, askeri ve örgütsel olarak bütünsel bir strateji ve politika izliyor. Bu zeminde çelişki, çatışma, kopuş ve yeniden ilişkiler bağlamında hareketlenme yaşanıyor.

Bizde ise, donup kalma hali var. İdeolojik-siyasal bir yenilenme, kapsayıcı bir politik örgütlenme modeli geliştirilmeksizin bu donup kalma halinin aşılacağı da ortada. Elbette Türkiye'de de bölgede de sosyalist ve devrimcilerin dönüştürülmeye aday duruşları dün olduğu gibi bugün de var. Bu hiçbir zaman ve hiç kimse tarafından yok sayılamaz ve küçümsenemez. Ama yetmez, yetmiyor. Ölmeyi bilmek yetmiyor. Yaşamı kazanacak ve bu anlamda da emekçi sınıf ve kitleleri kazanacak sosyalist bir proje ve örgütlenmeyle yeni bir ifade gücü olmak önem taşıyor. Evet bunu söylemek de yetmiyor. Demek ki bizim için iş yeni başlıyor.

20 Nisan 2006

MB 90, Tarihî TKP, TKP ve Günümüzün Avantürleri...

1 Mart 2006 tarihinde Beyoğlu Yeni Melek Gösteri Merkezi'nde Mihri Belli'nin 90.yaş günü kutlamasına (MB90) davetli olarak *Kolektifimiz* çalışanları da katıldı. MB90 kutlamalarından önce bir de kokteyl düzenlendiğini öğrendik. Çağrılı olmadığımız için kokteyle katılmadık. Çağrılı da olsaydık katılıp katılmamayı düşünürdük.

MB90 etkinlikleri yalnızca bunlarla sınırlı kalmadı. Sağlı 'sol'lu burjuva basını da konunun üzerine atladı, çeşitli yazı ve röportajlarla konu gündemde canlı tutuldu. Bazı tv kanalları da MB90 rumuzunu pek sevmiş olmalı ki Mihri Belli (MB) ile program yapmayı uygun gördü. Doğrusu, yapılan programları görünce MB'nin yerinde olmadığımızı sevindik.

MB90'ın bu programlarda dile getirdiği konular hakkında herkesin ideolojik-sınıfsal kimlik ve kişiliğine ilişkin farklı yorum ve değerlendirmeler de yapıldı.

Burjuva medyanın ve elbette burjuvazinin amacı; Türkiye'de olacaksa Devrimci ve Marksist Kadroların dışında ve bu kadroları izole edebilecek bir sol parti örgütlenmeliydi. Sahte, naylon işçi ve komünist partiler bu meseleyi kıvıramayıp yüzlerine gözlerine bulaştırabilirlerdi. 24 adet "sol" tandanslı partiye bölük bölük parsellenmiş bir sosyalist hareketten hiç biri kitleleri burjuvazinin istekleri-çıkarları uzantısında kanalize edemiyordu. Yalnızca sosyalist hareketin bölünmesine katkı getiriyordu. Bu ise yeterli değildi.

Beri yandan adı ister Devrimci Sol, ister Radikal Sol, vb. olsun, bu cenahta da işler burjuvazinin projelerine ters biçimler alabiliyordu. Burjuvazi bu cenahın 61 adet parselasyona inkılâp edişinden ziyadesiyle hem memnundu, hem de oldukça kaygılıydı. Sistemin "illegal" sollardan ve eylemlerinden ise yerine göre fena hâlde korktuğu da biliniyordu.

Öte yandan işçi sınıfı hareketinin ister kendiliğinden ister organize biçimde kitlesel çıkışlarından da büyük ölçüde kaygı duyuyordu. Her ne kadar işçi sınıfı hareketini zapt-u rapt altında tutan sendika bürokrasisi ile işçi aristokrasisi sistemin "bekası" için bir "sigorta" işlevini yerine getiriyorsa da, hini hacette hesapta olmayan gelişmeler de işbaşı yapabiliyordu.

"Legal" ve "illegal" duruşlarıyla ve de büyük bir "özgürlük" içinde sahne alan sol örgütlerimiz işçi sınıfı hareketiyle sosyalist hareketi buluşturup bütünleştirme gibi Marksist bir teori-pratik içinde olmasalar da,

bu düzeneği bozmaya yeminli Devrimci ve Marksist Kadroların sürece müdahalesi de gündeme gelebilirdi.

Türkiye tekin bir ülke değildi. Türkiye'nin gündeminin yarım saatte değişmesi de imkân dahilindeydi.

Hâkim gerici sınıflar koalisyonu yüksek bir tarih ve sınıf bilinciyle hareket etmeliydi, devlet tekelci kapitalizminin çıkarlarına ters bir oluşuma izin verilemezdi...

Türkiye'de hemen hemen her alanda burjuva-küçükburjuva 'sol' itifakına kama sokup, sağlı 'sol'lu oportünist akımların bütün oyunlarını bozmaya aday özneler de vardı. Marksist Sol'un "öndersizlik krizi" aşılacak devlet tekelci kapitalizminin karşısına önemli bir yığınak yapılabiliyordu. Bu diyalektik tarihsel oluşumu provoke etmeye aday (ve eden) eloğulları pek çok örgütün içinde cirit atıyordu. Fakat herşeye rağmen burjuvazi "teyakkuzu" elden bırakmayacaktı...

DİSK'in CHP'nin içine sızıp bu partiyi massetme imkân ve feraseti Bay Süleyman Çelebi'de yoktu. Burjuva basını da bu yolda kimi yorumlar yapıyordu. DİSK'in öteki "legal" sol örgütleri de hareketlendirme ya da sayılarını aza indirme gibi bir projesi de yoktu. DİSK, mevcut "legal" sol cenahtaki örgütlenmelere bir yenisini eklemek istiyordu. Bu işi de kıvıramıyorsa bu oluşumun önde gelenlerinin CHP, vb. örgütlerden milletvekili adayı gösterilmesi veya bir kaçının TBMM'ye taşınması gündeme gelebilirdi.

Burjuva ve küçükburjuva 'sol' cenahta "AKP gitsin, CHP gelsin" diyenlerin sayısı giderek azalıyordu. Mevcut siyasi partiler ve seçim kanunları değiştirilmediğine göre TBMM'ye endeksli sol akımların bir yere kanalize edilmesi gerekiyordu.

Bu türden bir sol akımı Türkiyeli burjuva endeksli kadrolar bulup çıkaramıyorsa, tasa yoktur, hini hacette bu işi ya ABD ya da AB mutlaka yerine getirmede gecikmeyecektir.

ABD ve AB'ye endeksli örgüt, parti, sendika, dernek, "sivil toplum"(NGO) örgütleri, medya, tv, (sürüsüne bereket), internet ağı boşuna finanse edilmiyordu. Kopenhag kriterleri, Batılı hegemonlar ve Soros kesenin ağzını açmıştı. Açılan bu keselerden kimler nemalandırılmıyordu ki...

Sosyalizmden ve emperyalizmden oldukça "haberli" yerli troçkistlerimizin dilinden 'Brezilya İşçi Partisi' deneyimi, "Lula" ve "Chavez"ın iktidar deneyimleri ballandırılarak boşuna sunulmuyordu.

Dünya genelinde olduğu gibi yerli troçkistlerimiz nerede bir kitlesel birikim görseler oraya balıklama dalma işinde yeteneklidir.

Bilinç düzeyi düşük kesimler, anılan Latin Amerika deneyimlerine kulak kabartmaya oldukça yatkın ve hazırdı. Bu süreci hızlandırmak bir bakıma hem devlet tekelci kapitalizmi açısından hem de sosyalizm

adına çok nal eskiten, fakat bir türlü işlevsel olamayan yalancı pehlivanların işine de geliyordu. Sistemin selâmeti açısından denenmeyecek yol-yöntem eksik değildi.

Lula, Chavez, Morales'in ABD'ye, tekelci sermayeye nasıl "karşı" çıktığı binbir tevatür ve spekülasyonla kitlelere aşılarmaya başlanmıştı...

Uluslarötesi tekelci sermayenin yüksek çıkarlarını koruma işinde üretim, mülkiyet ve paylaşım ilişkilerine dokunmayan, fakat kitlelerin afyonlanıp "devrim iksiri" içip sarhoş olmasından kaygı duymadan, populist söylemleriyle bu efendi biraderlerle de uzlaştığı görülecektir.

Türkiye sosyal-pratiğinde ÖDP, EMEP, SDP gibi örgütsel deneyimlerin serencamı anlayana çok şey öğretmiştir. SİP'i "TKP"ye inkılâp edenlerin avantürye girişimi burjuvazinin AB'ye girmesinde biçimsel bir vitrinden öte bir işe yaramamıştır. Devrimci ve Marksist Kadrolar, SİP'in "TKP" atılımını boşa çıkarma işinde birlikte hareket etmiş, fakat 10 Eylül 1920'lerin Devrimci ve Marksist birikimi üzerine bina edilecek bir oluşumu henüz gerçekleştirememiştir.

İşte MB90'ın bu süreçte gündeme taşınışı ve anılan etkinliklerde yukarıda özetle değinilen "senaryo"nun bir parçası olduğu yapılan konuşmalarla da kanıtlanmıştır.

1962 sonrası görece rahat, açık mücadele şartlarında I. TİP'in politikada sahne alışından sonra devrimci mücadelede Dev-Genç hareketinin ideolojik-sınıfsal bileşimi ile ters orantılı bir göreve soyundurulduğunu görüyoruz. Marksizm-Leninizm'in temel ilkeleri ile uzak yakın bir ilişkisi olmayan Dev-Genç olgusunun bu düzeyde gelişmesi, yaygınlaşması ve günümüze kadar da çeşitli ayrışmalarla birer "geleneğe" yaratmaya cüret edişinin baş mimarı MB90'dır. I. TİP Marksist-Leninist bir parti (KP) olmadığı, ayrıca arkasında ciddi, güvenilir ve donanımlı bir TKP geleneğinin bulunmayışı gibi etkenlerle burjuvazinin baskı ve terör uygulayageldiği bir dönemde işlevsel olamadı/olamazdı. Her şeye rağmen TİP yerli bir deneyimdi. Sahiplenilecek artıları da vardı.

Kolektifimiz çalışanlarının bu süreci "Partisiz Sol" olarak tanımladığı bilinmektedir. Belgelemişti.

Dev-Genç'in *PARTİ* işlevine soyundurulmasından duyulan kaygıyı o dönemin kadroları olarak MB90'na (o tarihlerde MB55'e) aktarmayı bir görev bilmiştik. Çünkü TKP'nin kadroları yanibaşımızdaydı, "Harici Büro" değil. Bizimkiler "Harici Büro"ya parti muamelesi yapmadı.

Çünkü, TKP geleneği artısı-eksisi ile bir gerçeklik olarak resmen ikiye ayırmıştı: SSCB'ye sığınık kesimlere Türkiye'deki *PARTİ*'yi temsil edenler "Harici Büro" denilmesini uygun bulmuştu/buluyorduk. "Harici Büro"nun Türkiye sosyal-pratiğinde kayda değer bir etkinliği yoktu. "Harici Büro" Türkiye'deki komünistleri aklınca TKP'den "ihraç" etmişti!

Türkiye'deki komünist kadrolar illegalite koşullarında büyük bir baskı ve terör altındaydı. "Partisiz Sol"un yeniden partileşmesini hayat ve mücadele dayatıyordu. Legal TİP'in işlevsel olamayışı karşısında *PARTİ* arayış ve yönelişleri de doğallıkla öne çıkmıştı.

Dr. Hikmet Kıvılcımlı'nın Tarihî TKP'yi yeniden oluşturma çağrısı ve girişimleri, MB55'in Dev-Genç'i *PARTİ* yerine ikâme eden anlayışları, Dev-Genç içindeki Proleter Devrimci Kadroların *PARTİ* arayışına girmesi, ve bu arada Marksist klasiklerin "Bilim Kurulu" veya "Akademi" disiplinleri dışında hatalı ve özensiz tercüme edilmesi, Bilimsel Sosyalizm-Komünizm kaynaklı olmayan eserlerin sorumsuzca tercüme edilmesi, Marx, Engels, Lenin sürecini öğrenip özümsemeden Latin Amerika, Ulusal Kurtuluş hareketleri, Çin, Vietnam, Küba, Balkan, vb. gibi ayrı ayrı incelenmesi gereken ulusal ve sosyal kurtuluş deneyimleri Dev-Genç'in kadrolarına iletildi.

Devrimci gençlik *PARTİ* disiplin ve güvencesi dışında ve ideolojik, teorik, örgütsel bir "kaos" ortamında işçi-kitle ve köylü-kitle çalışmalarına yönelmişti.

MB55'e sık sık hatırlatıldı: "Mihri Abi neler oluyor? Hem Dev hem de Genç? Hani *PARTİ*?" MB55'in cevabı; "Çocuklar biz hiç bir dönem bu kadar yayılmadık. Hele bir yayılalım..."dan ibaretti!

MB55'den beklenen cevabı alamayınca TKP'nin meşru ve yasal Genel Sekreteri Reşat Fuat Baraner'e başvurmuş, aynı kaygılarımızı içeren soruyu O'na da yönetmiştik. Benzeri cevapları Baraner'den de alınca ayrıntılı düşünüp tartışmaya karar kılmıştık.

O dönem sınırlı bilgilere sahiptik. Marksist tahlil yeteneklerimiz sınırlıydı. Daha çok sınıfsal gözlem ve sezgilerimizle sorunlarımızı öğrenmeye koyuluyorduk. Ta ki hapishane yaşamında bu yolda derinleşinceye kadar...

Hele MB55'in "Millî Demokratik Devrim" (MDD) tezi ile aynı kapıya çıkan TİP'in "Sosyalist Devrim" (SD) ve sözlük anlamı dışında benzeri ifadelerle Dr. Hikmet Kıvılcımlı'nın "Demokratik Halk Devrimi" (DHD) formülasyonu (daha doğrusu MB55'in elindeki MDD zortlaması silahının alınarak Devrimci Gençliği onun tasallutundan kurtarma girişimi) dil, terim, literatür ve kavram kargaşası ortamında yeterince bilince çıkarılamamıştı.

Bizler de baştanka bu anlayışların uzantısında saflaşmalara itiliyorduk...

MB55'ten fiilen ayrışma girişimleri 15/16 Haziran Hareketi sonrası rastlamaktadır. 15/16 Haziran 1970 deneyimi *PARTİ*'nin eksikliğini öğretmişti. Başta MDD, SD, DHD tezlerinin Marksist açıdan doğru tahlillerini öne çıkardı. Fakat *PARTİ*'nin oluşturulması mücadelesinde bir "rota düzeltmesi" işini başaramamıştık.

27-28 Ekim 1971'de gerçekleştirilen 'Proleter Devrimci Kurultay'-da da hem MDD, hem de MB55 ilk kez kitle önünde açıkça eleştirildi. Proleter Devrimci Kadrolar TİP ve MDD'den fiilen ayrıştı. Bu kopuş süreci hâlen işlemektedir.

15/16 Haziran'ın, "İşçi Birliği"nin kadroları Dev-Genç'in önde gelen militan kadrolarıyla etle tırnak gibi organik ilişkili çalışmalar içindeydi. Bizimkiler özetle; "Mücadelenin bütün biçimlerine aday bir İşçi Sınıfı Partisi'nin oluşturulmasından" (doğallıkla "Harici Büro"nun açtığı idealizasyon ve mistifikasyonlardan kurtulup işçi-kitle ve köylü-kitle bağlantılı bir örgütlenmeden) yanaydı. Keskinleşen sınıflar mücadelesi pratiğinde Türkiye'nin hemen hemen bütün yörelerinde kendiliğinden oluşan yerel (mahalli) örgütler çığ gibi geliyordu. Bunların sayısı 600'ü aşındı. Marksist Kadrolar bu oluşuma değer vererek organik ilişkilere yönelmişti. Dönemin İçişleri Bakanı ve Çalışma Bakanı Seyfi Öztürk bu yerel inisiyatiflerin "birek dernek adı altında faaliyet gösterdiğini, aslında proleterya ihtilâli yolunda siyasî parti gibi hareket eden örgütler (Sovyetler) olduğunu," Erzurum'da gerçekleştirilen (çünkü başka illerde kongre yapamıyorlardı) Türk-İş Kongresinde açıkça dile getiriyordu.

AP yetkililerinin dahi sosyal sınıf ve emekçi halk sosyolojik gerçekliğinden haberi olduğu bir dönemde, ne MB55 ne de Dev-Genç'in ayrışıp THKO, THKP-C, TİİKP ve TKP/ML vb. örgütlere bölünüp parçalandığı bir süreçteki ilgilileri ve de TİP merkez oportünist kliği Seyfi Öztürk kadar dahi tarih ve sınıf bilincine sahip olamadıklarını gösterdiler...

15/16 Haziran'ın Kadroları bu olgunun üzerine basa basa yerli iç deneyim birikim ve zenginliğimiz olan bu 600 Sovyet (Şura, Komite, Devrim Ocağı, vb.) oluşumunu her gündeme getirdiğimizde, anılan örgütlerin önde gelenlerinden şu uyarıyı alırdık: "Sakın bir daha Dev-Genç Kadrolarına 'Sovyet' örneği vererek suyu bulandırmayın!.."

Kolektifimiz çalışanları 30 yıldır "suyu bulandırmaya" devam ediyor. Sınıflar mücadelesinde terimizle, kanımızla suladığımız bulduğumuz coğrafyadaki işçi-kitle, köylü-kitle çalışmalarının önemini gündeme taşıyor. Yerel, ulusal, sosyal ve evrensel diyalektiğin neden gözetilmesi gerektiğine ilişkin özgün çalışmaları boşuna dillendirmiyoruz.

35 yıllık rötardan sonra ne Tarihî TKP'nin, ne Suphilerin katledilişinden sonra gelen TKP'nin (Harici-Büro, Dahili-Büro) bir kritiği yapılabildi. Açık parti girişimlerimiz arasında TSP, TSEKP, VP ve ardından boncuk dizer misali siyasî yelpazede sahne alan örgütlerimizin de tutarlı bir kritiği yapılamadı.

Sınıflar mücadelesi tarih ve devrimci geleneklerimiz arasında doğrularla-egirilerin ayıklanması bahsinde de özgün ve etkili çalışmalar yapılamadı. Günümüzdeki "örgütler anarşisi" hastalığımızın teşhis, te-

davi, teşhir ve tecridi gibi hayatî konuları gündeme getirdiğimizde ise sistemden önce "acul" davranan içimizdeki eloğullarının fiilî saldırı ve çirkin spekülasyonlarıyla karşılaşılıyor. *Kolektifimiz'e* ve şahsıma yapılan saldırılar "edep ve haya" ölçülerini çoktan aştı...

MB90'ın yaş gününe **SORUN Polemik**'in bazı sayılarını götürdük. MB90'ın yaş gününü eşiyile birlikte kutlayıp ellerini sıktık. Anlamlı bir hayat arkadaşlığı sergileyen Belli çiftinin, *Dergimizi* okuyup bu yaştan sonra "rota düzeltme" işine girmeyeceklerini biliyorduk. Yine de bizimkilere yakışan bir tavrı seçmeyi uygun bulmuştuk.

Gösteri Merkezi tıklım tıklım doluydu. Bu havayı da izlemek gerekiyordu. MB, 55'inde de, günümüzde de aynıydı. Hâlâ MDD telâffuz ediyordu. "Yurtseverlikle enternasyonalizmi buluşturduğum" diyordu. Hayatı boyunca hiç bir özeleştiriyi yapmamıştı. MDD'nin Marksizm-Leninizm'in temel ilkeleri ile nasıl ilişkilendirildiğine ilişkin Marksist bir tahlil hâlâ yoktu. MB neden ÖDP'yi kuranlar arasına girmişti? ÖDP olmadı neden SDP'yi kurmuş, bu türden örgütlerde rol ve sorumluluk üstlenmişti? 12 Mart 1971 sonrasında TEP'in kuruluşu hangi ihtiyaçtan kaynaklanmıştı? Dr. Şefik Hüsnü Değmer'lerin TKP'si ile Tarihî TKP'nin kuruluş, inşa, program, tüzük, strateji-taktik, vb. konular ve sorunlara yaklaşımlarına ilişkin net bir bakış açısı, ayrıca günümüzdeki "örgütler anarşisi" hastalığımızın giderilmesi konusunda hiç bir tavrı yoktu. "Niçin olsun ki" diyenler de çıkabilir. Yine ayrıca SİP'in kendini "TKP" olarak ilan ettiği kongreye niçin katıldığını, neden tarihsel kişiliğini bu niyetle hareket eden zevata kullandığına ilişkin bir değerlendirme de yoktu MB90'ın gündeminde...

Salonu dolduran her cenahtan insanımıza, "gelin birleşelim" diyordu. "Hangi ilkelerde?" sorusu ile işçi sınıfı faktörü MB'nin gündeminde yoktu.

Tarihî TKP, TKP ve günümüzdeki isim, sıfat ve nitelemeleriyle bu süreci sömüren bilcümle avantürüye takımı hakkında da MB90'ın vereceği bir mesajı yoktu. ÖDP, SDP, HADEP-DEHAP sürecine endeksliden birinden çıkacak mesaj da belliydi. "Millî" diye söze başlayanların asla demokrat olamayacağı biliniyorken MB90'a bunu hatırlatan kimse de çıkmıyordu. (*Kolektifimiz* çalışanları dışında...)

"Harici Büro"nun "1973 Atılımı"nın gerçekleştirenler de MB90'ınki gibi MDD'nin öztürkçeleştirilmişini, UDC'yi piyasaya sürdüğünde bile kimsenin sesi çıkmamıştı. Marksizmin yorumu ve pratikte yeniden üretimi diye yola çıkanların ideolojik-teorik formasyonu demek ki bu düzeyde seyrediyordu (bazı istisnalara girmedik)!

MB90'ı anma toplantısının orkestranın haleluya çalmasıyla başlanmasına da kimsenin sesi çıkmıyordu. MB90'ın hayat hikâyesinde nesnel gerçekliği yansıtmayan,TKP arşivlerinin doğrulamadığı söylemler ve abartılar da vardı. "Abdülkadir Yüzbaşı-Usteğmen Mihri" gibi

çok "sevimli" şovlar karşısında bu türden bir "kutlama"ya eleştiri yönel-
ten de çıkmıyordu.

Dev-Genç, THKP-C sürecinden geçen Ertuğrul Kürkçü, "Kuruçeşme Toplantıları"ndan sonra ÖDP ve SEH serüvenlerini, bu arada Doğu Perinçek ile çıktığı bir tv etkinliğinde(!) kendini vareden geleneğe uygun bir tavır sergileyememiş, nasyonal sosyalist Perinçek'in ağzının ortasına bir tokat dahi atamamış kimliği ile, yine aynı zamanda hizmet sunduğu Britannica Ansiklopedisi ve "Sosyalizm" in ve ülkedeki sınıflar mücadelesinin binbir tahrifatını yansıtan o eşsiz "eseri"nin "Anlatılan Senin Hikâyendir!.." başlıklı Ansiklopedi'sinin hesabını verememiş kimliği ve şimdiki "Bianet" sitesi alış-verişlerinden sonra, işkenceci "Kel Eyüp"ten (Eyüp Özalpuş) öğrendiğini satacağı MB90 etkinliğinde: "MB önemli adamdı!.." Ertuğrul Kürkçü'nün sahne şovu, elini cebinde tutuşu, Dev-Genç ve THKP-C dönemindeki "sevilliliği"ni aratıyordu. Peki "Ertuğrul Kürkçü nasıl bir adamdır?" Bu soru, onu ODTÜ'den siyasete getirenlere - keşfedenele- sorulmalıdır.

Türkiye öyle bir kuşatılmış sol alana çevrildi ki, ABD, AB ve Soros destekli "komünist"lerden geçilmiyordu.

THKO, TDKP, EMEP sürecinin ikna edici bir açıklamasını bile yapamayan Mustafa Yalçiner ise, "Bizim dağ serüvenimizi durduracak tek insan MB idi. Fakat bir inisiyatif kullanmadı" diyerek MB90'a anma gecesinin en düşündürücü "tariz okunu" atmıştı. THKO-TDKP-EMEP'in vukuatına dokunmadan...

Mustafa Kemal Kaçaroğlu da Dev-Genç, THKP-C, Kurtuluş güzergâhından edindiği, daha doğrusu çıkardığı ders ve sonuçları içermeyen belagatıyla heyecanlı bir konuşma yapacaktı; neden ÖDP-SDP gibi "garip" örgütler kurduklarının hesabını-kitabını yapmadan...

MB90 etkinliğinin baş aktörü Akın Birdal (Uluslararası İnsan Hakları Federasyonu Başkan Yardımcısı) yaptığı konuşmada Latin Amerika'daki "yeni rüzgâr"ın "Türkiye'de neden olmasın" sorusunu öne çıkararak büyük bir sükse yapmayı başaracaktı! Akın Birdal faşist kurşunlara hedef olmuş, bazı siyasî oluşumların içinde yer almış, aynı zamanda İHD'nin başkanlığını yapmıştı. Feodal Avrupa'nın senyörleri misâli her şeyin ilkin kendisinin (zıfat hakkının) keşfettiğini ileri sürecek kertede ruh sağlığını yiyip bitiren Yalçın Küçük, İHD'de rol alan Akın Birdal ve Hüsnü Öndül gibi kimlikler üzerine söyleyip yazdıklarını anılan şahıslara hatırlatmak işi bize düşmez. Fakat Akın Birdal'a çağrılı olduğumuz uluslararası bir sempozyumda sözlü ve yazılı olarak iletmiş bir uyarımızı bu vesileyle tekrarlamak durumundayız (İlgi duyanlar kitaplarımızdan belgelenmiş hâlini inceleyebilirler): "Türkiye'de olup bitenler birer basit insan hakları ihlali değildir. Konu siyasîdir. Çözüm yöntemleri de siyasî olacaktır. Konu ve sorunlara sınıfsal bakış açısıyla yaklaşmak zorundayız..."

Akın Birdal bu türden bir diyalogdan sonra "bundan sonra sınıfsal bakış açısıyla olay, olgu ve süreçleri izlemeyi daima hatırlayacağım... yazılı uyarınızı daima cebimde taşıyacağım" diye çok ince bir davranışla bize verdiği sözünü; hiç bir zaman hatırlamadığını düşünce-davranış çizgisiyle gösterdi. Ne Kürt hareketine ne de sosyalist harekete sınıfsallık-bilimsellik ya da sosyal kurtuluşu içeren davranışlarda bulundu. MB90 etkinliğinde de İHD, SDP güzergâhından sonra Lula, Chavez, Morales yârenliklerine girdi yaptığı açış konuşmasında...

Yalçın Küçük'ün rahle-i tedrisinden geçen bilcümle zevat arasında Akın Birdal, Hüsnü Öndül, Metin Çulhaoğlu, Suat Parlar, Aydemir Güler, Zeki Tombak, vs. takımından Devrimci ve Marksist bir düşünce-davranış içine girmelerini de bekleyen yoktur. Anılan zevatın adlarını andığımız için *Kolektifimiz'e* yoğun eleştiri yapılmaktadır. Böylelerine arada bir "avans" verip "rütbe" takmak onları gündeme taşıyıp yüceltmek manasına gelmez. Varsın biraz daha kibir gurur dağıtıp tatmin olsunlar!..

MB90, ABD'de eğitim görürken bir kütüphanede K. Marx'ın *Kapitali* ile tanıştığını, fakat 'ağır' geldiği için tamamını okuyamadığını söylüyor. Sen kalk ABD'de okuma imkân ve fırsatını yakala, siyahların sendikal mücadelelerine katıl, iktisat tahsil et, fakat *Kapitali* 'ağır' geldiği için okuma! ABD okullarında Marksist siyasal-ekonomi okutulmaz. Amerikan sosyolojisi okutulur. Amerikan sosyolojisi okuyanlardan da ne sosyolog ne iktisatçı ne de devrimci politikacı yetişiyor. Mihri Belli örneği dışında Aybar, Boran, Ecevit gibi isimler sıralanabilir.

Mihri Belli, K. Marx'ın eserlerini hangi düzeyde okudu, hangi ölçülerde özümsemi ve hangi yorumlarda bulundu? Onun hayatını ve mücadelesini incelediğimizde bu sorunun açık ve net cevabını da görüyoruz. Bizimkiler gibi sokaktan, fabrikadan gelen "amele taifesi" olarak aşağılanmak istenenler açısından şunları söylemek durumundayız: Mihri Belli Marksizmin yorumu ve pratikte yeniden üretimi sürecinde sınıfta kalmıştır. Zaten kendisi de bu eksiğini neden sonra açıkça söylemektedir.

Ayrıca TKP Genel Sekreteri Reşat Fuat Baraner, 40 yıl önce kendisine 'Partisiz Sol'un "vukuatı" nı sorduğumuzda o da Mihri Belli'nin diyalektik tarihsel materyalist yöntemden haberdar olmadığına ilişkin önemli açıklamalarda bulunmuştu.

MB90'ın MDD formülasyonunda işçi sınıfı ve emekçi halkların sosyal kurtuluşu diye bir dava yoktur. "Yunanistan iç savaşında 60 bin kişi boşuna ölmedi. Bugün Yunanistan'da demokrasi vardır, çünkü bedeli ödenmiştir..." diyen MB90'ın demokrasi denildiğinde neyi anladığı bu cümlesinden de açıkça anlaşılmalıdır. Yunan iç savaşının kahraman gerillaları, O'nun bu sözlerini duyunca çok üzüleceklerdir.

MB90'ın hayatı boyunca Marksist öğretinin, yöntemin doğrultusunda işçi sınıfı diye söze başladığını tarih yazmıyor. Onun sevdası varsa da yoksa da "asker-sivil-aydın zümre"lerledir. İlerici gençlik hareketleriyle. 27 Mayıs'tan biraz daha ileride (!) cuntasal kalkışmalarla iktidarların alaşağı edilmesine büyük prim vermektir. 9 Mart cuntasının MDD, DHD, vb. akım temsilcileriyle kurulan ilişkilerin hangi manaya geldiğini kavramak için dönemin iddianamelerini, belgeleri, bu yolda yazılan inceleme, anı, vb. malzemeleri okumak yeterlidir.

Dr. Şefik Hüsnü Değmer'lerin geleneğinin TKP'si 1936'da Komünist Enternasyonal'den işte bu "millici" teori-pratik yüzünden çıkarılmıştı.

MB90 millî ihtilâliydi. Anladığı kadarıyla sosyalizm ile kemalizmi kaynaştırma (!) (ne demekse) işine gönüllü katılmıştı. Mao'dan, Çin deneyiminden oldukça esinlenmişti. Türk yurtseverleriyle diyalogdan yanaydı. "Demokratik cumhuriyet" te Türk-Kürt kardeşliğinin, Misak-ı Millî hudutları dahilindeki gönüllü birliğinden yanaydı. Militandı. Uzun yıllar yeraltı mücadelesinde yer aldı. Sansaryan Han'da 9 ay gibi en uzun süre polis denetiminde kaldı. 60X60 cm. ölçüsünde, tepesinde 500 mumluk elektrik ampulü altında "tabutluk" denilen hücre işkencesine dayandı. (Şevki Akşit, Arif Damar ve bazı TKP tutukluları "tabutluk" işkencelerinde ruh sağlıklarını yitirmişti.) O, Deniz, Mahir, İbo'ların devrimci direngenliğinin 1944'deki kadrolarından biriydi. "Gençliğin yolu işçi sınıfının yoludur" diyemi-yordu. Devrim denildiğinde bürokrasinin iki kanadının yanı sıra Doğan Avcioğlu, İlhan Selçuk, Madanoğlu, vb.lerinin kurduğu cuntasal kalkışmalara gençliği de dâhil edip iktidarı almanın sevdasını kuru-yordu! Bu türden "kestirme" yol ve yöntemlere bel bağlamasıyla da Devrimci ve Marksist Kadrolardan ayrılıyordu.

MB55'in Dev-Genç olgusunun parti yerine ikâme edilişi yanlışı karşısındaki "hayırhah" tutumunu asla unutmuyoruz. "Hele bir yayılalım" diye diye 'Partisiz Sol'un *PARTİ* kurumsallaşmasını engelleyerek devrimci harekete verdiği zararı da asla unutmuyoruz. Devrimci gençliği kırdı bayırda yayarak, tutarlı işçi-kitle çizgisinden koparıp yanılığara sevk etmiştir. Dev-Genç ile İşçi Birliği örgütlenmelerinin bir süre yakalamış olduğu tutarlı işçi-kitle ve köylü-kitle çalışmalarına sokulan "kama"lar günümüzdeki örgütsel hizipleşmelerde de yankısını bulmaktadır.

Türkiye Solu'nun Türk Solu-Kürt Solu biçiminde, milliyet esasına göre saflaşmasının mimarı da MB55'tir. Türkiye Solu içinde varlığını sürdüren Kürdistanlı Devrimci ve Marksist Kadrolar MDD denilmeye başlanmasıyla birlikte devrimci mücadeleden ayrışıp DDKO kurumsallaşması ile mücadeleyi seçmiştir. Kürt kökenli devrimciler "millî" diye söze başlamanın ardından nelerin geleceğini sezmekteydiler.

MB55'in Proleter Devrimci Kadrolar önünde ilk ve açık eleştirisi Proleter Devrimci Kurultay'da (PDK) yapıldı. MB55 ekolünden ayrışarak varlıklarını sürdüren ve göreneklerini müesseseleştirmek isteyen THKO, THKP-C, TİİKP, TKP/ML, vb. örgütsel arayışları aslında tarihimizdeki sosyalist anlayışlardan birer "kopuş" ve de "yeni"yi arayış anlamına da geliyordu. Tarihî TKP'den bu yana devrimci geleneklerimizin irdelenmesi, tutarlılık ve süreklilik içinde kopuş, yeniyi üretme gibi konularda PDK örneği kimilerince incelenmeye değer dahi bulunmamıştır (!). Halbuki PDK deneyimi tarihimizde eşine rastlanmayan bir içeriğe -niteliğe- sahip 'Devrimci Oturum' örneklerinden biriydi. PDK deneyiminin üstünün bu ölçülerde örtülmek istenmesinin sebeplerini biliyoruz. Devrimci mücadeleyi "avantür" derecesine indirgeyen "sol" anlayışlar niçin PDK deneyiminin sınıflar mücadelesinde önemli bir "yol ayrımı" olduğunu kabul etmek ve incelenmek yerine "tozlu raflara" terkederek genç kuşakların tarihimizi öğrenmesi düşünmemiştir?! 'Proleter Devrimci' literatürümüzü Campus Maoistlerinin aşırıp kullanması ya da devrim simyacılarının ithalâtına uygun düşmediği için mi?

Sol'un geldiği son derece "doğal" bir sonuç!..

MB90 üzerine bu kadar ayrıntılı bir polemik neden kaleme alındı? Daha önceleri de 90 yaşlarına erişen Mehmet Bozışık (TKP, TBKP ve hatta MLKP ile kurduğu ilişki) hakkında da benzeri düşüncelerimizi hem kendisine hem de hücreesindeki yoldaşlarına iletmiştik. İdris Erdiç de TKP, TBKP, SİP güzergâhında bulunmakta bir sakınca görmemişti. Ona da benzeri uyarı ve eleştirilerimizi ilettiğimizi cümle âlem ayrıntısıyla bilmektedir.

Amacımız, Tarihî TKP, TKP üzerine yapılan bilim ve akıldışı spekülasyonları aza indirmektir. Devrimci tarih ve geleneklerimiz üzerine rahatlıkla (!) yapılabilen tahrifatları, özellikle de tarih yazımında, Mete Tunçay gibi devlet memurlarının değil *PARTİ*'nin disipliniyle oluşturulmuş "Bilim Kurulu" veya "Akademi" gelenekleriyle tarihimizin incelenip araştırılmasına çalışmaktır. Burjuva ve küçükburjuva 'sol' idealizasyon ve mistifikasyonlarının genç kuşakları kasıp kavurmasına engel olmaktır. Tarihî TKP ve günümüzdeki örgütlerin neden işlevsel olmadığının bilimsel ve nesnel gerçeklikle aydınlatılmasına katkı getirmektir. Tarihimizde rol almış kimlik ve kişilikleri (Doğu'lu ya da mistik anlayışları yıkararak) yerli yerine oturtacak çalışmaların önünü açmaya yöneliktir.

Marx-Engels-Lenin ve öteki önder kişiliklerin heykellerinin tahrip edilip kaldırıldığı, Marksizme beş koldan saldırıldığı bir süreçte devrimci politikayı Suphi, Nejat, Değmer, Müstecaplıoğlu, Baraner, Kivılcımlı, Belli, Bilen, Baştımar, Aybar, Boran ve daha yakın tarihlere gelecek Deniz, Mahir, İbo, vb.lerinin "dedi ki" diye söze başlama ucuzluğundan ve kolaycılığından kurtarıp temel meseleye getirmek içindir. Bu

düşüncelerle hareket etmenin ne kadar zor ve "riskli" olduğunun da bilincinde olarak bu konuyu gündeme getiriyoruz.

Gündeme getirdiğimiz hayatî konuları ideolojik, etik ve ruhsal varlığını tahrip etmemiş kadrolarla tartışmak istiyoruz.

MB90'ın basın-yayın faaliyetleri arasında, tv.'de ve düzenlenen etkinlikte ortaya çıkan görüntülerinden genç kuşaklar neyi öğrendi?

"AKP'nin alternatifi sosyalizmdir!.." diyebilen bir örgütlenme ihtiyacı cenahımızda ne derece önemsenmektedir?

MB90'ın şahsında çizilen "komünist tipoloji" Marksizm-Leninizm iddialı kadrolarinki ile düz mü, ters mi orantılıdır?

Sorulacak soru çoktur. Mihri Belli arkadaş için daha önce yazıp söylediklerimi tekrarlayarak yazıyı sonlamak istiyorum:

"Mihri Belli ile keyifli iki bardak çay içebilirsin. İki kadeh keyifli rakı da içebilirsin. Onunla "keyifli" hapishane arkadaşlığı da yapabilirsin. Fakat Mihri Belli ile Devrimci ve Marksist temellerde asla politika yapamazsın..." O'nun öyküsü de bunu kanıtıyor.

Yukardaki satırları içimden geldiği gibi yazdım. Daha önce yazdığım bu konuları ayrıntılı işleyip belgeleyen kitap, makale ve polemiklerden ayrıca alıntı yapmayı düşünmedim. Dileyen inceler, arar, bulur veya eleştirel katkı yapar.

MB90 "hâlâ yapılacak çok iş var" sözleriyle bir mesaj veriyor. Bizimkiler "yapılacak iş" bahsinde MB90 gibi düşünmüyor. Devrimci ve Marksist cenahımızda yaşanan "örgütler anarşisi" hastalıklarından kurtulabilmemizin yol ve yöntemlerini araştırıyor. **II. Tüm Türkiye Komünistleri Kongresi'nin (II. TTKK)** oluşturulması mücadelesini "yapılacak iş"lerin başına almanın kavgasını veriyor.

8 Mart 2006

Mehmet Eymen

-Değerlendirme-

Mayıs-Haziran'ın Tarihsel İzdüşümü

Çin Komünist Partisi (ÇKP), 14 Haziran 1963 tarihinde Sovyetler Birliği Komünist Partisi (SBKP) Merkez Komitesi'ne bir mektup gönderdi. Sözde "kardeş partiler arasında diyalog temeli arayan" mektup, Pekin tarafından anında çeşitli dillere çevrildi ve tüm dünya basınına açıklandı.

O güne değin iki parti arasında sadece bir "anlaşmazlık" olduğunu varsayanlar, mektubu okuyunca bunun bir "çatışma" olduğunu ve Pekin'in "çatışma"yı bir dünya sorunu yapmak istediğinin ayırımına vardılar.

Temelde "anlaşmazlık" gibi duran şeyin niteliği ve dayandığı nedenler, sosyalizmin Pekin'i zerrece ilgilendirmediklerini, "hesaplaşma"sını tarihsel Rus-Çin ulusal çelişkisi üzerinden yürüttüğünü ortaya koydu. Sorun, iki parti arasındaki "anlaşmazlık" sınırlarının çok ötesine taşınmış, iki ülke arasında bir "çatışma" zeminine oturtulmaktaydı.

Pekin'in Moskova'ya siyasal karşıtlığı Washington yandaşlığına, ideolojik karşıtlığı da "işçi sınıfı" yerine "halk"ı ikâme etmeye, "işçi sınıfı devrimi" yerine de "ezilen halkların kurtuluş savaşı"na dayatmaya varmaktaydı.

Biz burada, Pekin'in "siyasal" açıdan Moskova ile arasında koyduğu tarihsel "ulusal çelişki"nin karşı devrimci niteliğini değil, "ideolojik" açıdan içinde debelendiği ve tüm dünyaya pompaladığı karşı devrimci tutumu irdeleyeceğiz.

ÇKP, mektubun 19. bölümünde ısrarla vurgulamaktaydı ki, "Proleterya partisi doğrudan doğruya halka bağlıdır...bütün halkın çıkarlarını temsil eden partidir." Bu tutum partiyi, sınıfsal niteliğin yoğunlaştırılmış ifadesi olmaktan çıkarıyor ve "kitle partisi" olarak biçimlendiriyordu. Oysa sosyalizme geçtikten sonra bile parti, "halkın partisi" olamazdı. Ancak sosyalist toplumun ileri aşamasına -komünizme- geçiş sürecinde parti artık "bütün halkın partisi" olabilirdi.

ÇKP'nin bu sapması altı yıl öncesinden ortaya çıkmıştı zaten. Komünist ve İşçi Partileri 1957 Deklarasyonu'nu sabote etmeye kalkmıştı. Ama başarısız olmuş, yayınlanan bildiride Marksist-Leninist teori, sosyalist devrim, proleterya diktatörlüğü, işçi sınıfı egemenliği, dünya sosyalist sistemi ve gelişme yasaları, dünya devriminin gelişmesinde sosyalist ülkelerin konumu, emperyalizmin evrilen karakteri, ulusal kurtuluş hareketlerinin demokratik devrimden sosyalist devrime geçişte yeri ve ödevleri, komünistlerin kitleler içinde çalışma yöntem ve biçimleri apaçık belirlenmişti.

Varsıl bir köylü ailesinin çocuğu Mao, kayınpederi Profesör Yang Changji ile Dört Eylül Hareketi sırasında derin etkisinde kaldığı Li Dazhao ve Chen Duxiu'nun sürekli eleştirdikleri "küsün çocuk" rolünü üstlendi, ÇKP'nin yadsınan yönelişlerini "gurur sorunu" yaptı. Yalnız SSCB ile değil, bildiri imzacısı tüm ülkeler partileri ile çatışmaya girişti. Komünist ve İşçi Partileri 1960 Moskova Doruğu'nda tutumunu daha netleştirdi. SBKP ve diğer kardeş Marksist-Leninist partilere karşı geniş bir suçlama ve saldırı kampanyası başlattı. "1957 ve 1960 toplantılarında kabul edilen strateji ve taktiğin revize edilmesi gereği"ni öne sürmeye başladı. Bununla yetinmeyerek ideolojik görünen "ayrılık"ları siyasal alana taşıdı. SSCB ve diğer sosyalist ülkelerle ilişkileri keskinleştirme siyasası güttü. Yer yer ABD ve diğer kapitalist ülkelerden çok daha aşırı bir anti-Sovyetizm gündemledi. Dünya sosyalist hareketinin tüm sorunlarını oportünist ve ulusalcı açıdan yorumladı.

Bu hareket hattı, gerçekte, ÇKP'nin Çin'de yaşama geçirdiği birçok yanlış kararların sonucu olarak ülke ekonomisinde baş gösteren olağanüstü güçlüklerle sıkı sıkıya bağlıydı. "Yüz Çiçek Kampanyası" ile her Çinlinin ülkenin nasıl yönetilmesini istediğini söylemekte özgür kılınması, uygulamaların büyük ölçüde kır liberalizmine sapmasını getirmişti. 1958'de ilan edilen "Büyük İleri Atılım" sanayileşmeyi kentsel alan dışında tutarak tarımda kollektivizasyona ve kırsal sanayiini özendirilmesine yöneldi. 1959'da "Büyük İleri Atılım" tam bir felaketle sonuçlandı. Kırsal alanda kurulan sanayilerde, örneğin çelik üretiminde hedeflere ulaşılmıştı ama, çalıştırılan köylülerin üretim dışı yapıları elde edilen çelik mamullerinin tamamına yakınının kullanılamaz durumda olmasına yol açmıştı.

Ama Pekin yanlış uygulamalarında ısrar ediyor, gerçekçi olmayan tahıl üretimi hedefleri dayatıyordu. Savaş sonrası düzelmeye başlayan ekonomi ansızın çökmüş ve 12 milyon kadar insanın öldüğü yeni bir açlık dönemi başlamıştı. Durum yalnız Çin toplumunda değil, ÇKP içinde de büyük huzursuzluğa yol açmıştı. Toplumsal ve ekonomik kaos artarken sosyalizme ilişkin tüm değerler de tahrip ediliyordu. Parti içi çatışma öyle bir noktaya evriliyordu ki, Liu Shaoqi ve Deng Xiaoping Mao'yu iktidardan uzaklaştırarak onun sembolik görevlerle yetinmesini gündemlediler. Mao'nun halefi kabul edilen Lin Biao, onu devirmek üzere darbe düzenlemeye girişti ve öldürüldü. Pekin, sosyalizm ile tüm bağlarını kopardı ve Çinlilerin ayaklanmasını önlemek için tamamen "ulusalcı halkçılık" alanına yöneldi. Sovyetler'i "sosyal emperyalist", Vietnam'ı bile saldıracak denli "düşman" ilân etmesi, günün koşullarında Çin'i ABD'nin dolaylı müttefiği kıldı. Maoculuk ise, sosyalist gelişimin sabote edilmesinde dünya ölçeğinde bir araç düzeyine getirildi bu "dolaylı müttefik" tarafından.

Fransa ve Almanya arasında Elize antlaşmasının imzalandığı, De Gaulle'ün ABD'nin Avrupa'daki gizli eli olarak gördüğü İngiltere'nin AET'-

ye girişini veto ettiği, Yugoslavya'nın Sosyalist Cumhuriyet ilan edildiği, Etyopya'da Afrika Birliği'nin kurulduğu, NASA'nın Mercury programının sonuçsuz kaldığı ama Sovyet kozmonot Valentina Tereshkova'nın Vostok 6 ile uzaya giden ilk kadın olduğu, Amerika'nın Küba'ya tüm ulaşım yollarını kapadığı, Fidel Castro'nun SSCB'yi ziyaret ettiği, ABD birliklerinin Vietnam'ın altını üstüne getirdiği, bir süre sonra öldürülecek Kennedy'nin Almanya ziyaretinin tam bir anti-sovyetik ve anti-sosyalist propaganda şovuna dönüştüğü o günlerde ÇKP'nin revizyonist ve ulusalcı tutumuyla ortaya sürdüğü "Proleterya partisi, bütün halkın çıkarlarını temsil eden partidir" görüşü, "işçi sınıfı" kavramının yerine yeni bir "halk" ve "halklar" kavramını oturtmaya, "sosyalist devrim" yerine de "ulusal kurtuluş savaşı" tezini öne çıkarmaya yarayan bir manivela olarak keşfedildi Washington kurmaylarınınca.

ÇKP'nin vardığı nokta, çarın gizli polis şefi Zubatov ile bağlantılı olarak Yevno Azev'in önderliğinde biçimlenmiş Narodnik (Halkçı) Sosyalist Devrimci Parti'nin Sovyet Devrimini baltaladığı tüm şapmaları yansıyan bir Çin "Bundizmi" olmuştur. Ve bu da işçi sınıfına karşı her türden odağın kullanımına sunulmuştur.

* * *

O günlerin Türkiye'si ise DİE'nin 16 ülkeyi veri alarak hazırladığı uluslararası geçinme endeksinde hayat pahalılığında dünya ikincisidir. Emekli Albay Talat Aydemir ve arkadaşları ikinci kez ihtilâl girişiminde bulunmuşlardır. Ortak Pazar'la üyelik antlaşması parafe edilmiştir. Türkiye İşçi Partisi (TİP) kurulmuş ve 15 Milletvekili ve 1 Senatör ile TBMM'de grup kurmuştur. İstanbul İşçi Sendikaları Birliği ikiyüz bin işçiyle altı koldan Saraçhane meydanına girmiş ve "şartsız grev istiyoruz" diye haykırmıştır. Kavel işçileri Anayasa'da ifade edilen grev hakkını ilk kez fiilen kullanmış, fabrika polis zoruyla boşaltılıp işveren lokavt ilan etmiş ama işçi sınıfının direngenliği burjuvaziyi Toplu Sözleşme , Grev ve Lokavt Yasası'nı çıkarmaya zorlamıştır. Türkiye Metal Sanayicileri Sendikası (MESS) ile T. Maden-İş Sendikası arasında yürütülen toplu sözleşme görüşmelerinin uyuşmazlıkla sonuçlanması üzerine Sungurlar Kazan fabrikasında greve çıkılmış, Türk-İş yönetiminin sendikadan grevi sona erdirmesini istemesi Amerikancı konfederasyondan kopuş sürecinin ilk tohumlarından biri olmuştur. Kula ve Yün Mensucat fabrikalarında çalışan 3 bine yakın işçi toplu sözleşme uyuşmazlığı nedeniyle greve çıkmış, Türk-İş'in imzaladığı sözleşmeyi kabul etmeyip grevi sürdürmüş, polisin müdahalesi üzerine çıkan çatışmalarda çok sayıda işçi gözaltına alınmış ama uluslararası düzeyde yoğun destek gören ilk grev olarak "işçi sınıfının enternasyonalist dayanışmasını" gündemleyerek işçiler lehine sonuçlanmıştır. Karadon ve Kozlu kömür ocakları direnişleri polis ve jandarma ile çatışmayı getirmiş ve iki işçi ölmüş, çok sayıda işçi ve asker yaralanmış, bölge üzerinde savaş uçakları gezmiştir. Paşabahçe

Cam Fabrikaları grevi sürecinde bir "Sendikalararası Dayanışma" platformu (SADA) kurulmuş, bu oluşuma katılan kimi sendikalar Türk-İş'ten geçici olarak ihraç edilmiştir. Çorum Belediyesi'nin 72 işçinin işine son vermesi ve diğer işçilerin ise statülerini değiştirip ücretleri düşürmesi üzerine işyerinde örgütlü Genel-İş Sendikası harekete geçmiş, işçiler Çorum'dan yalınayak başlattıkları yürüyüşü Ankara üzerinden İstanbul'da tamamlamışlar; bu arada İstanbul, Bolu, Hendek, Düzce, Adapazarı ve İzmit'te geniş katılımlarla desteklenen işçiler başarıya ulaşmışlardır. Bir süre sonra da T. Maden-İş, Lastik-İş, Basın-İş, Gıda-İş ve T. Yeraltı Maden-İş sendikaları İstanbul'da Çemberlitaş Şafak Sineması'nda toplanmış ve delegelerinin ortak kararıyla Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) kurulmuştur. İşçi sınıfı, ileride 15-16 Haziran'lara yönelecek örgütlülük ve dayanışma bilincini pekiştirip kökleştirmeye başlamıştır. Marksist klâsikler çevrilip yayınlanmakla sosyalist algılama kaynağına kavuşmuştur.

Avrupa ülkelerinde ise, Stalinizmin mutlak egemenliğinin dayattığı "tek ülkede sosyalizm" kuramı sarsılmaktaydı. Ulusal devletin üretici güçlere dar gelen gericileşmiş rolünün bulanıklaştırılarak onunla uzlaşılması ve idealize edilmesi safları terkedilmeye, devrimci enternasyonalizmin öneminin yeniden kavranılması sürecine ivmelenme başlamıştı. Fransa, Almanya, İtalya, İngiltere, Yunanistan işçi sınıfları "Avrupa Birleşik Devletleri" tezini yeniden gündeme almaktaydılar. İkinci Savaş ertesi sosyalizm jargonuyla kılıflanmış ulus-devlet yeniden sorgulanmaktaydı.

Bu süreçte kapitalizmin sağladığı görece istikrar ve büyüme dönemi kendi sınırlarına dayanmıştı. Dönem boyunca biriken ve keskinleşen çelişkiler, dünya burjuvazisini bu ülkelerde yükselen anti-kapitalist ve sosyalist mücadeleler ile yüz yüze bırakmıştı. Avrupa'daki gelişmeler Amerika'yı da etkiliyor, Vietnam'ın işgaline duyulan tepki ırkçılık karşıtı siyah hareketin genişleyip yoğunlaşmasına koşut yaygın bir toplumsal muhalefeti yükseltiyordu. ABD ilk kez yüz binlerin katıldığı toplumsal gösterilere tanık oluyordu. Salt üniversiteler değil dünyanın mali kalbi Wall Street bile işgal ediliyordu. İtalya'da dalga dalga grevler ülkeyi sarıyordu. ABD başkanı Nixon protestolar karşısında, Roma havaalanına inmeden gerisin geriye dönüyordu. Ama burjuvazi korkutan asıl olaylar Fransa'da yaşanmaktaydı. İşçi sınıfı tarihinin gördüğü en büyük genel grev bu ülkede düzenlenmişti. 20 günden fazla süren greve 10 milyon işçi katılmış ve ülkede yaşam durmuştu. Grevi sonlandıran Fransa burjuvazisi apaçık iç savaş tehdidinde bulunmuş ve yalnız Fransız ordusunu değil NATO ordusunu da devreye sokmaya kalkışmıştı.

Yalnız Fransa'da değil, çevre ülkelerinde ve hatta ABD'de bile gençler, işçilerin grevi bırakmasına karşı çıkıyorlardı. İşte o anda burju-

vazi keşfetti ki, küçük-burjuva devrimci akımların işçi sınıfının mücadelesini küçümseyen, yeterince radikal bulmayan anlayışları desteklenirse, sosyalist gelişmenin önü kesilir, proleterya devrimi karabasanı ertelenebilirdi. Sanayi toplumunda devrimin öncüsünün işçi sınıfı değil, "toplumdan dışlananlar ve toplumun dışında kalanlardan meydana gelen alt katmanlar, diğer ırklar ve renklerin sömürülen ve zulmedilenleri, işsizler ve işsiz kalabilecekler" olduğunu öne süren, Marksizmi yadsıyıp "yeni çağın devrimci gücü lumpen-proleterya"dır" diyen Herbert Marcuse'ü Amerika'dan transfer edip Avrupa'nın ortasına saldırdılar. Yetmedi, "Bir işe sahip olan insanlar, ne kadar yoksul ve baskı altında olurlarsa olsunlar kentte ya da köyde az çok normal bir iş yaşamı olanlar, esasen burjuvadırılar, çünkü kaybedecek şeyleri vardır. Gerçek proleter, yaşamından başka yitirecek şeyi olmayan köksüz gerilladır" diyen Régis Debray'i de Güney Amerika'dan transfer edip saldırdılar alanlara.

Bu da yetmedi, Doğu Avrupa kentleri arasında 2. Savaş'tan yara almadan çıkan tek kent -ve bir zamanlar Kutsal Roma İmparatorluğu'nun merkezi- olan Prag'da, Ota Sik ve Václav Havel'e el attılar. Bunlar, Demokratik Alman Sosyalist Birlik Partisi (SED) kuramcıları tarafından alttan alta formüle edilen "pazar ekonomisi"nin Çekoslovakya'da uygulamaya konulmasında Antonin Novotny'e karşı Slovak milliyetçilerinin desteğiyle Çekoslovakya Komünist Partisi'ni ele geçirmiş Alexander Dubček'i görevlendirdiler. "İnsan yüzlü sosyalizm" sloganıyla sistemi liberalleştirmeye girişen -ve bir anlamda Gorbaçov'un öncülü olan- Dubček'in sahnede yer alışı, Marcuse ve Debray tarafından tahrik edilmiş gençlik yığınlarının Paris'ten başlayarak tüm Avrupa kentlerine yayılan eylemleriyle eşzamanlılık gösterdi. Bir anda her yanda küçük-burjuva devrimci akımlar egemenleşti.

Bunlar işçi sınıfının parti tabanlı örgütlü mücadelesini küçümsediler, uluslararası dayanışma yerine "ulusal kurtuluş hareketi"ni, devrim yerine de "gerilla mücadelesi"ni koydular. Akdeniz ülkelerinde büyük yerel yönetimlerde etkinleşmiş ve iktidara yürüyüş perspektifini gündemlemiş komünist partiler, bir yandan bu gelişmeden öte yandan da Çekoslovakya'ya müdahale etmek zorunda bırakılan Varşova Paktı ülkelerinin "istilacı" olarak ilanından büyük zarar gördüler. Kazandıkları mevzileri hızla yitirdiler. Emperyalizm, "tehlikeli gidiş"i "demokrat" ve "milli" ölçekli "devrimci" kadrolar yaratarak önlemiş, işçi sınıfını sınıf bilincinin tarihini yazdığı kıtada bozguna uğratarak geri çekilmeye zorlamıştı. Artık kıtada Maocu "tek tip"lilik egemendi. Tüm giysiler tek tip oluyor, sınıfsal savaşımında tarihsel etkinliğe sahip komünist partilerin yerini Bader-Meinhoff (RAF), Kızıl Tugaylar (Brigate Rossa) ve sayısız ML eklemli örgütler aldı. Asla işçi sınıfına dayanmayan bu "kör araçlar" -Stalinist partiler, Maocu köylü orduları, küçük burjuva kent gerillaları- nesnel gelişmelerin baskısı altında devrimci bir yöneliş gösterebilecekleri ve sosyalizme giden yolu hazırlayabilecekleri düşüncesini sa-

vundular. Böyle bir kalkışımın yol açtığı mantıksal sonuç işçi sınıfının devrimden likidasyonuna -ya da yerine "köylücü" ve "halkçı" grupları ikâmeye- vardı. Maoculuğun açtığı yolda ve SBKP'ye küfür ile gelinen kavşakta, "devrim" hedefinde işçi sınıfını devreden çıkararak akımlar, süreç içinde emperyalizmin yerel müttefiği konumunu aldılar.

Bu gidişten Türkiye de nasibini aldı elbet. Ülkemizde -doğrusuyla yanlışıyla- önemli bir işçi sınıfı örgütlülüğünün gündemlendiği ve partileşme isteminin eyleme döküldüğü süreçte, önce Mihri Belli çıktı ortaya. Müflis Pekin'in kitleleri uyutmak adına "Yüz Çiçek" sloganıyla (demokratik) ve Sovyet düşmanlığı temelinde ulusalcı (milli) şoven devrimciliği, -nihayet 2006 yılında *Kapitali* okuyamadığını 'ağır geldiğini' itiraf eden- sosyalizm müflisi Belli, MDD (Milli Demokratik Devrim) harçerini soktu işçi sınıfı önderliğindeki mücadele cephesine. Yetmedi, ardından Doğu Perinçek çıkarıldı ortaya ve Mao'nun "Kapitalizmin mi, yoksa sosyalizmin mi kazanacağını bütün bir tarihsel çağı alacak, uzun ve dolambaçlı bir mücadelenin sonucu tayin edecektir" biçimindeki işçi sınıfına inançsız sözünü kendine şiar edinen kampüs Maoculuğu yapılandırılmaya girişildi.

Kendilerini "Aydınlıkçı" olarak tanımlayacak bu grubun girişimlerini Hikmet Kıvılcımlı, "Mao kalpazanlığı, CIA sosyalizmi" olarak nitelendirdi. "Milli devrimci" -ve Moskova'nın deyişiyle "Maocu Bozkurtlar"- olan ve Dev-Genç'i Albay Kadri Kaplan gibi cuntacıların oluşturduğu Dev-Güç'ün emrine veren Perinçek tayfasını Mahir Çayan ve Deniz Gezmiş de "işbirlikçi" ve "sahte devrimci" ilan ettiler. Ama o işlevini gördü ve FKF eski genel başkanlarından Hüseyin Ergün'ün deyişiyle "Türkiye solunu bin parçaya böldü." Çevresine Şahin Alpay, Cengiz Çandar, Nuri Çolakoğlu, Ömer Madra, Cüneyt Akalın ve Halil Berktaş gibi bugün kim ve nerede oldukları apaçık ortada olan bir kadro alan Adalet Partisi (AP) Erzincan Milletvekili Sadık Perinçek'in oğlu ve Milli İstihbarat Teşkilatı (MİT) görevlisi Gürbüz Tüfekçi'nin kuzeni Doğu, Amerikan Filo'sunun Dolmabahçeye demir attığı ve Amerikancı İslamcılarının protestocu gençliğe saldırdığı "Kanlı Pazar" gününde Taksim meydanına "Ne ABD ne Rusya" pankartı ile girdi ve ertesi gün yabancı basında "Türkiye'de yeni bir milliyetçi hareket doğuyor" yorumunu yaptırdı.

Bu noktadan sonra dizginler ansızın boşalır. Mao'nun "uzun yürüyüş"ünden özenilen ve Samsun'dan Ankara'ya uzanan bir "Mustafa Kemal yürüyüşü" düzenlendi Deniz Gezmiş ve arkadaşlarınınca. (Bu yürüyüşün arkasında da Albay emekli Kadri Kaplan vardı ve TİP'li DİSK'li Uğur Cankoçak onun istihbarat bağlantılı biri olduğunu yazdı.) Derken kent ve kır gerillaları sardı ülkenin dört bir yanını. Tuğlaları işçi sınıfı tarafından örülmüş ve parti harcıyla yükseltilecek sosyalist inşa safları bölündü, parçalandı, ayrıştırıldı. MDD'ci ve Maocu hareketler, her türden gerilla oluşumları kendi konumlarını "meşru zamansal kesit"

varsaydılar. Gerilimlerde, çatışmalarda ve çelişkilerde okudukları tek şey, kendi öznelliklerinin öne çıkmasıydı. Önceleri dillerinden "devrim" ve "halklar" sözcükleri düşmüyordu. Kısa sürede bunlar "halklar"a ve "ulusal kurtuluş savaşı"na dönüştü. Kimileri BAAS özentisi 9 Mart hareketine eklenmek için kısa süreli eylemsizliğe, kimileri de yine o hareketi hızlandırmak için yaygın eylemselliğe yöneldi. Türkiye'nin ufunda artık işçi sınıfı devrimi yoktu. Askersel destekli cunta formülleri, "halklar"ın "ulusal kurtuluş savaşı" vardı yalnızca.

Türkiye'yi emperyalizmin kuguladığı Asya Maoculuğuna, Avrupa ve Amerika "kampüs Maoizmi"ne bağlayan bu gelişme, tıpkı o ülkelerde olduğu gibi "halklar" kavramına dayanarak yükselmisti. Ulusal alandaki "halklar" uluslararası söylemde "dünya halkları" diye telâffuz ediliyordu. Bu söylem, yerel ve genel anlamda işçi sınıfına güvensizlik ve onun ideolojisine inançsızlık demektir. Küçük burjuva sapkınlığının bu uç noktası, giderek işçi sınıfına hakarete de varacaktı. Dahası, "halklar" ile tanımlanmaya çalışılan her türden azınlığın sorunları, sistemin salgıladığı sorunlar yumağının bir parçasıydı. Bugün de öyledir. Kapitalist sistemin sorunlarını bizzat anamal olgusu yaratır. Ama etkileri tüm toplumu sarmalar. Bu durumdan çıkış "halklar"ın tutumuna değil, emek ile sermayenin konumlarının yeniden belirlenmesine -yani "ulusal kurtuluş savaşları"na değil devrim- bağlıdır. Devrim, tarihin her sürecinde varolmuş "halklar"ın değil, tarihin yaşadığımız sürecinin sömürge egemeni sermayeye karşıt olan ve yine tarihin yaşadığımız sürecinin önder gücü işçi sınıfının sorumluluğundadır. Bunun dışındaki her kalkışım, sosyalizme ihanettir.

Marksist siyasal savaşımın temel nirengi noktası sınıftır. Sınıfın siyasal mücadelesidir. Esas toplumsal dinamik ve bu dinamiğin siyasal hattı işçi sınıfının kolektif yürüyüşüdür. Elbette işçi sınıfının bütün olarak sınıf mücadelesini omuzlaması olanaksızdır. Bu nedenle, sınıf mücadelesini yekpare bütünlükler arasında yer alan fiziksel bir olay olarak anlamak gerekir. Sınıf kendi anlamını ve tarihsel değerini mücadelenin içinden bulur. Kendine eklenmesi zorunlu katmanlardan değil. İşçi sınıfı ile ideolojik bütünlük içindeki yapılarda da "halklar" ve "ulusal kurtuluş savaşları" değil, "proleterya disiplini" ve "Marksist devrim" inancı vardır. Marksist olmak da her koşul altında bu hattı savunmaktır. Burada sorun işçi sınıfının salt burjuvaziye karşı verdiği mücadele de değildir. Siyasal bir özne olarak kendi siyasal gerçekliğinin dünyasını kurmasıdır. Siyasal hattı, diyalektik erk gerçekliğinin içine yerleştirebilmesidir. Bu yolda kendisine eklenilecek katmanların "halklar"dan -giderek dile daha da pelesenk kılınan "ezilen halklar"dan- söz etmesi siyasal hattı sabote eder, diyalektik erk gerçekliğini sislendirir. Marksizm, işçi sınıfı ezildiği için yoktur. Ezilme durumu işçi sınıfı için talidir. Ezilen kavramı, diyalektik ve tarihsel materyalizmi, bilimselliği yadsımanın; emek sermaye çelişki ve çatışmasının içinin boşaltılarak anlamsızlaştırıldığı bir noktada işlevsel olmaya başlamıştır. Maoculuğun

ve her türden gerillacılığın post-modern zamanın mikro-tanrıları gibi ortaya salındığı 1960'lı yılların ikinci yarısından bu yana, işçi sınıfını toplumsal devrimden soyutlama yolundaki sermaye egemenliğinin dolaylı müttefiki -en azından zararsız ve şımarık çocuğu- konumundadır.

* * *

SORUN *Polemik Dergisi*nin bu sayısının yayın dönemi, 1 Mayıs ve 15-16 Haziran gibi hem bütün ülkeler hem de bizim ülkemiz açısından iki önemli kazanımın yıldönümlerini kapsıyor. 1960'ların Mayıs olayları ve Çin-Sovyet Haziran mektuplaşmalarının açtığı derin yaralar, parçalanmışlık, bölünmüşlük, işçi sınıfının küçümsemesi ve yerine "halklar"ın ikâme edilmesi, devrimin "ulusal kurtuluş savaşı" ile sabotajı, enternasyonalizmin "ezen ülke proleteryası" ve "ezilen ülke proleteryası" ayrımlarıyla berhava edilmesi, çelişki ve çatışmaların aşılması yolunda maddî "disiplin"in yerine "demokrat" ya da "insancıl" ruhanî söylemler yozluğunun montajı, olguların siyasal hareketlilik içinde oynadığı rolün değil bizzat rolün kendisinin gündemlenmesi, "kendi kaderini tayin" adına Marksist kuramdan vazgeçip emperyal odaklı -AB gibi- kuruluşların korumasını talebin ve liberter gözetimin meşrulaştırılması, tarihsel birikimin 1920'ler ve günümüz arasında çizdiği hattın tam dışında konumlanarak partileşilmesi türünden sapışları yeniden irdeleyip silkinmek için fırsat saymalıyız bu dönemi.

"Biz devrimi çok sevmiştik" nostaljisi ile 1960 sonlarının Marksizmi yadsıyan radikalizmini bugün yeniden hortlatmaya dönük gençlik kalkışmalarını örgütleyen de, Güney Amerika'daki "ezilenci" gelişmeleri işçi sınıfı mücadelesinin Marksist canlanışı varsayan "yetinmecî solculuk" atağına geçen de, Fransız Komünist Partisi'nin içinde olmuş ama "cephe" siyasetinin işçi sınıfı önderliğinde bir mücadele alanı olduğunu anlayamadan Türkiye'de her türden sağ ve sol oportünizme açık bir "cephe" ile günün dayatmalarına karşı savaşımının "zaruret"ini öne çıkaran da aklını başına devşirmelidir. Bize "her türlü ayrımcılığa karşıyız" diye yananlar da bir kez daha düşünmelidir. Biz, ayrımcılığa karşı değiliz. Tam tersine, ayrımcıyız. Emek ile sermayenin, işçi sınıfı ile diğer sınıf ve katmanların ayrımlı olduklarını bir kez daha anımsamanın ve bugünden tezi yok, sınıfsız toplum yolunu hedefleyenlerle "halkçı", "ulusalcı", "ezilenci" vb.lerinin mücadele hattımızdan daha da net ve kalın çizgilerle ayrılmasının yandaşıyız. Ancak ve ancak böylelikle, işçi sınıfının artık ortadan kalktığını savlayanlara tam tersini kanıtlar ve çevremizde pusulanan her türden gericiliğin dar kalıpları ve putlarını yıkarak yeniden atılıma geçeriz.

Mayıs ve Haziran aylarının tarihsel izdüşümüne yansıyan budur. Gerisi ise, laf-ı güzaf!

21 Nisan 2006

Tolga Ersoy

-Polemik-

Resmî Tarih Polemikleri - 5

"Sıradan insanlar" umursamaz ve bir bu kadar daha acı olanı sorgulamaz oldular; acı gerçeği bir kez daha dile getirmekten çekinmeyelim: "sorgulayamaz oldular" diyelim. Kusursuz bir sürüye/reayaya dönüştüler, başarıyla dönüştürüldüler.

Ya "sıradan olmayanlar"; bu tanımla "az buçuk okumuş" olanlardan ya da kendisini okumuş zannedenlerden söz ediyorum, onlar bu sürüleşmenin neresindediler? Bildiğimiz yanıtları tekrarlamakta sakınca yok, "onların" önemli bir kısmı araba modellerini yenileme ya da yazlık evlerinin taksitini ödeme derdinde. Sayısı yüzleri geçmiş üniversitelerimiz "akademik kadrolarının" hangi işlerle meşgul olduklarının araştırılması ülkenin gerçeğine ışık tutan sosyolojik bir vaka analizi olabilir. Statü ya da kariyer hezeyanları, akademilerimizin ve akademisyenlerimiz şizofrenik yapısının temel kriterlerinden birisi olarak ele alınabilir; üstelik bu kriterlere göre yapacağımız basit şemada sağ ve "sol" ayrımı da olmayacaktır! Çünkü akademik solcularımızın önemli bir kısmı çoktan ulusalcılık adını verdikleri faşizm batağında boğulmuşlardır. Bir kısmının da yurtseverlik metaforunda debelendiklerini unutmayalım. Bu oyunu daha yüksek yerlerde oynayanların ise özel üniversitelere kapıldıklarını tekrarlayalım. [Yurtseverlik kavramını da ileriki tartışma listelerimize dahil edelim.] Bir zamanlar YÖK'e hayır diyen "eski" solcu abilerimizin özel üniversitelerde "hocalık" yaparak özgürleştiklerini ve aslında özgürleştiklerini sandıkları bu çöplüklerde, sermayenin ilkokullarında ehlileştirildiklerini bir kez daha tekrarlayalım.

Süre giden yabancılaştırma operasyonu ülkeyi baştan başa "yabancılarla" doldurmuştur. Başarı umulanın ötesindedir, "yurtdışındaki temsilciliklerimiz"de bu başarıdan paylarına düşeni almıştır. Bu başarılı operasyonun sonucunda onlar için ülkenin gerçekleri, sokaklar ve fabrikalar, tarlalar ve dağlar üniversite meyhanelerinde mezeye ya da emperyalizmin "vakıflarından" aldıkları ödeneklerle yaptıkları *sözde* araştırmalarda birer bulguya-olguya dönüşmüş, indirgenmiş durumdadır.

Yeni öğrendiğim bir deyimle (argo..?) onlar duruma *Fransız kalmışlardır*. Bilinçli tercihleri cahilleşme ile sonuçlanmıştır. İdeolojinin başarısını da unutmayalım!

Argo ve/veya deyimler sözlüklerine göre "herhangi bir iş ya da konuya yabancı olmak" anlamına gelen "Fransız kalmak" deyimini ile ilk kez birkaç ay önce -belki de daha çok- bir dersane afişi aracılığıyla

karşılaşmıştım: “Fransızca öğrenin Fransız kalmayın” sloganı ile halkı dil kursuna çağırıyorlardı. Deyimi çok sevimli bulmadığımı söylemeliyim, sorun başka bir şekilde de ifade edilebilirdi! Deyimin-söylemin kökeni konusunda ise taradığım sözlükler açıklama yapmıyordu; bu türden belirsizlere fazla zaman ayırmanın gereksiz olduğunu düşündüğüm bir zamanda yanıtla yönelik bir ipucu *Dergi*'nin son sayısı ile birlikte geldi: “Fransız kalmak” deyiminin “Fransa’da uzun süre kalmak durumundan” türemiş olabileceğini düşündürecek bir bulgu.... Neredeyse yüzyıl önce tanımlanmış bir sosyolojik “rahatsızlıkla” yeniden karşılaşmanın, onu anımsamanın verdiği hayâl kırıklığı.

Yaşamının önemli bir bölümünü yurt dışında geçirenlerin, Türkiye’yi saygıdeğer üniversitelerinin saygıdeğer kürsülerinde bir ders programına indirgeyenlerin ya da onun sadece Side, Kaş, Bodrum ya da Foça’dan oluştuğunu (sıralama herhangi bir niyet güdülmeksizin güneyden kuzeye doğru yapılmıştır) zannedenlerin durumunu da açıklayan bir deyim olmalı *Fransız kalmak*. Engizisyonun yeşerdiği topraklarda yaşayanların engizisyonun sözcüğüne soyunmaları, üstelik bu *işin* Türkiye engizisyonunun hem beşiğini oluşturan, hem de ulaşılan nokta itibarıyla karakoluna dönüştürülen üniversitelerin dışındaki dışarıdaki üniversitelerden de yapılabiliyor olması ne kadar acı. Küreselleşme denen “şeyin” bir örneği de bu olmalı.

Diğer taraftan temel sorunun “durulan yerin” niteliği ve niceliği ile de ilgili olduğu unutulmamalı. Ece Ayhan’ın dediği gibi: “*masanın bir yanı ile öteki yanı sorunu anlayacağınız*” Ancak biz şairin metaforunu olduğu gibi bırakarak “fark eder” diyoruz.

Kısa yazımıza “umursamazlık” durumunu örnekleyerek başlamıştık, hiç kuşkusuz konumuz bu “insanlık” durumu ile ilgili değildi, ne var ki bu olgunun üzerinde biraz daha durmakta yarar var, en azından konuyla ilgili bir son söz oluşturacak kadar. Umursamazlığın, rezilliğin böylesine ayyuka çıktığı sefalet, yoksulluk ve sömürünün insanlık tarihinin hiçbir döneminde olmadığı kadar derinleştiği günlerde kişisel ve *psikolojik* bir savunma yöntemi olduğunu ve bu *tarzın* yabancılaştırıcı etkisi nedeniyle de kişiyi de deformasyona uğrattığını biliyoruz. Burada sorun kimi umursamazlıkların ideolojik bir maskenin altında gizlenmeye çalışılması... buraya şimdilik kaydıyla bir üç nokta koyup yanıtlanması dileğiyle *polemik sorularımızı* formüle etmeye çalışacağım. (Sorularımız “konuya” Fransız kalmayanların temel önermelerinin sıralanması ve “kendi kendimize vereceğimiz” yanıtlar şeklinde de kurgulanabilir, bir ara not...) Bir: antiemperyalizm antikapitalist olmadan anlamlandırılabilir mi? İki: resmî ideoloji ile egemen ideolojiyi birbirinden bağımsızlaştırmak, örneğin birinin argümanlarını kullanarak “diğerini” tartışmak Marksist bir yaklaşım mıdır? Kendisini solcu ve/veya sosyalist zannedenlerin önemli bir kısmının bu ya da benzeri sorulara yanıt-

larını bir kelimeyle vermelerini istediğimizde doğru bir yanıt verme olasılıkları oldukça yüksektir. Yeter ki, örnek olgular olaylar üzerinden tartışmaya başlamayalım! Biz önce “uzun” yanıtlarımızı verelim: anti-kapitalist olmadan antiemperyalist olunmaz, özünde kapitalizme karşı olmadan *eylemin-eylemliliğin* antiemperyalistliği ancak ideolojik bir safsatadır. Bu bir. İki, egemen ideoloji ile resmî ideoloji tamamlayıcı iki unsurdur. Biri sömürmeye yarar diğeri sömürülenleri yönetmeye!

Şimdi işi zorlaştırıp tarafların yanıt hakkını saklı tutarak polemik sorularımıza geçelim: ulusal kurtuluş savaşı adı verilen hareketin “zaferi” Türkiye’deki hangi emekçinin hangi sorununu çözmüştür? Bu ve benzeri soruların sosyalizm eksenli sosyalistçe verilecek olumlu bir yanıtı yoktur. Buradaki başlıca sığınma “o günün koşulları öyleydi vs” türden bir savunma olabilir ki buna yanıtımız en baştan “o zaman bu *durumu* sosyalizm eksenli savunmayalım beyler... ya da liberalizm/lerin pratiğini kendi aranızda tartışmanıza ise diyecek bir şeyim yok...” şeklinde olmalıdır.

Kendisini sosyalist sananlar ya da *zan’edenler* “ama o günün realitesi” diye söze başlıyorlar. Evet bu başlangıç doğrudur, “o günün realitesi” diyerek ne anlattıklarını biliyoruz, realite ya da gerçek bu hareketin kapitalizm karşıtı olmadığı ve antiemperyalist olmadığıdır ki bu söz ettikleri türden gerçekliğin birebir ifadesinden başka bir şey değildir. Onun, emperyalizmin çok sayıdaki projesinden birini geçici süre sekteye uğratmış olması ya da emperyalizmin bir projesine -onların iddia ettiği şekliyle- darbe vurmuş olması, bu darbenin anti- emperyalist olduğu anlamına gelmez. Unutmayalım ki bu *sözde* antiemperyalist mücadeleden/darbeden sonra kurulan “hükümetin” başlıca çabası Türkiye egemen sınıfları adına, oluşmaya başlayan oluşturulmaya çalışılan burjuvazi adına uluslararası imtiyazlar elde etmek ve onların uluslararası kabulünü sağlamak için emperyalist anlaşma -antlaşma değil!- masasına oturmak yönünde olmuştur. İşte Lozan budur!

Antiemperyalizm, bu bağlamda kulağa hoş gelen bir retorikten başka bir şey olamaz olmamıştır da.

Lozan’dan birkaç sene önce 1918’de Mustafa Kemal “*İngilizlerin Osmanlı milletinin hürriyetine ve devletimizin istiklaline gösterdikleri hürmet ve insanlık karşısında yalnız benim değil bütün Osmanlı milletinin İngilizlerden daha iyiliksever bir dost olamayacağı kanaatiyle duygulanmaları pek tabiidir*” demiş, aradan geçen süre, bu “dostluğun” sağlamaştırılması için atılan adımların şahididir. Aslında emperyalizm de böyle bir şeydir! Daha optimist bir tarzda konuya yaklaşmayı deneyelim; en iyi olasılıkla “ulusal direniş” olarak adlandırılabilir bir hareket hele ki sonunda İngiltere/Batı emperyalizmi tarafından onanmayı bir zafer olarak tanımlıyorsa -polisyelerde çözümün ünlü sorusu ile “sonunda kim kazandı?”- bu nasıl bir antiemperyalizmdir?

Kapitalizm karşıtlığı -liberal kapitalizm ya da islâmî kapitalizm fark etmez- olmadan, sömürünün her türüsüne karşı olunmadan antiemperyalist olunamayacağını, antiemperyalizmin saf, bağımsız bir ideoloji(?) / yaklaşım olmayacağını dünya tarihi insanlığa yüzlerce kez -abartık diyorsanız onlarca kez diye değiştirilelim!- göstermesine rağmen kendisini solcu sanan kimilerinin bunu anlamaması-algılayamamasının belli başlı iki nedeni olabilir ki, bunlardan birincisi -ısrarla savunduğum budur- sosyalist/sol olmamaları, ikincisi ise algı özüllü olmalarıdır. Kemalizmin “sol” olduğunu sanmalarının nedenini de kuşkusuz bu iki başlık altında toplama olasılığımız yüksek! Kemalizm ile “sol” arasında uzaktan yakından bir ilişki yoktur, herhangi bir biçimde sunulabilecek bir ilişki aramak bir ilişki tanımlamaya çalışmak gerçeklikten uzak ve salt bu nedenle de *sağlıklı* olmayan bir çabadır.

Bu “çabanın” tümüyle sola ait “jargonun” kullanılarak sürdürülmesi ise en baştan tartışmanın çıkmaza sürüklenmesi anlamına gelir. Ulusalcuların -ve diğerlerinin- Kemalizm’i sol sanarak giriştikleri tüm tartışmalarda gerçeğin katı ve acımasız yüzüyle karşılaştıklarında iki yöntem benimsediklerini görürüz; bunlardan birincisi ihbar ve saldırıdır ki bunun deşifre edilmesi son zamanlarda iyice kolaylaştı. Asıl sorunu ikinci yöntemi, “uzlaşmacı gibi görünen söylem” oluşturur. Bu yöntemi seçenlerin temel dayanağını antiemperyalizm retoriği oluşturur. Bize “yaşanılan olumsuzluklara rağmen duygusal olmayalım” öğüdünü verirken “ulusal kurtuluş savaşı, antiemperyalist halk cephesi gibi klişeleşmiş ve durumu yanıtlamaya yönelik hiçbir tutarlı yanı bulunmayan ve bu haliyle sosyalist tarih yaklaşımıyla ilişkisi olmayan bir dil tutturaktan da geri kalmazlar ve hatta kimi zamanlarda daha ileri gidip ulu önder kültünün yeniden inşasına katkıda bulunmaktan da kaçınmazlar. İsrarla vurgulamalıyız ki ismi, cismi ne olursa olsun “tapınma öznesine” dönüştürülmüş bir kült varsa “sol” olunmaz. Diğer taraftan onlar sosyalist olduklarını her fırsatta dile getirerek tartışmada da artı puan kazanacaklarını zannederler. Zannede dursunlar.

Şimdi okuyucu “bu halk cephesi işi de nerden çıktı” diye soracaktır, sormakta da haklıdır. Çünkü ben de merak ediyorum! Nasyonal sosyalistlerimizin son günlerde kullanmaktan pek haz aldıkları dillerine doladıkları eski bir “kavram”. Haddini bilmezlik yapıp bu bağlamda da bir iki kelime söyleyelim. Sınırları aşan bir yazı-yazı dizisi olmayı amaçlıyorum ya da haddini bilmez, ne de olsa “deneme” yazıyorum! “Faşizme karşı halk cephesi” projesi bana hep “komünizmi asimile etme projesinin” bir parçası gibi görünür. Sınıf savaşının durdurulmasının bu türden cephelerin her zaman temel şartı olduğu anımsanmalıdır. Ciddî bir sağ sapma olup er ya da geç her zaman sınıf mücadelesinin sönümlenmesi sonucunu vermiştir. Bakınız: tarih.

Dimitrov’un yazdıklarını bir yana bırakalım, denememizin konusu değil. Örnek olsun 1940-45 Fransa Halk Cephesi de dahil olmak üzere;

bu yapılanmaların niceliği konusunda bir kuşku olamaz, liberalizmin açık ucu saydığım faşizme karşı mücadele etmek üzere kurulan cephede liberallerin de olduğunun bir dip not olarak anımsanması önemlidir. Önemlidir çünkü o günkü cephe hareketinin niteliğini bugün daha iyi anlamamıza aracılık ediyor ve diğer taraftan ideolojik olarak cepheye onay veren komünistlerin bugün nerede olduğunu da sorma hakkını veriyor. Tekrarlıyorum, kapitalizmi tartışmayan antiemperyalist birlikteliklerin, faşizmi kapitalizmin bir unsuru olarak değerlendirmeyen cephe projelerinin tek sonucu vardır: kapitalizmin siyasi krizinden çıkmasına aracılık etmek ve devrimci komünizmin asimilasyonu. Bir kez daha sorulur, öğrenmeye açığız, var mı tarihte aksi bir örneği?

Türkiye’de durum kuşkusuz daha da ilginç; Kemalizmin farklı versiyonlarına karşı hükümet olmaya “diğer” Kemalistlerle cephe. Peki sosyalizm bu projenin neresinde? Bugünkü nokta itibariyle böyle bir cepheyi savunmak ulusalcılığa=kemalizme biat etmekten başka bir anlam taşımaz. Sınıf nerede? Yok; unutmayalım ki seksen yıllık Kemalist ya da yüz yıllık itihatçı geleneğin yegâne düşmanı-kalıcı düşmanı yalnızca ve yalnızca sol’dur. Dışarıdan farklı görünüyor olabilir! Farklı görünmeli ki, örnek olsun, devlet geleneği içinde ortak paydada buluşabilecek bir takım olumluluklar arayışına gidilebilmektedir. Bu türden sapmaların örgütsüzlükle doğrudan ilişkili olduğunu bir ara not olarak tekrarlayıp devam edelim, 12 Eylül günlerinde de partisiz-örgütsüz kimi sol’lar işkence altında iken kendilerini kurtaracak iyi bir paşa beklentisi içine girmişlerdi ki, bu türden beklentilerde ne yazık ki sol geleneğimizin bir parçasıdır, tabii ki doğal olarak o paşa gelmedi. Bugün bu yaklaşımın yerini Kemalist paşalar Kemalist olmayan paşalar ayrımı aldı ve bu türden ayırım son zamanlarda iktidar olanaklarından pek yararlanamayan *sol/kemalistler* arasında daha çok dillendirilmeye başlandı. Ben, Türkiye’de erk üzerinde etkin olan herkesin, herhangi bir ayırım gözetmeksizin bilaü kaydı şart herkesin, bilaü kaydı şart (=kayıtsız şartsız / Bila:-sız, -siz) Kemalist olduğuna inanırım. İdeolojik açılımlarımla bu “inancımı” sınırlam ve sonuç olarak cephe kuracak, yan yana duracak kimse arayışına girerken daha dikkatli olunması gerektiğini düşünürüm!

Örneğin Mustafa Suphi’nin hangi düşünce ile Anadolu’ya hareket ettiğini ve nasıl karşılandığını biliyoruz. Bu olay sadece cephe sorununun tartışılması açısından değil, daha önemlisi bir geleneğin anlaşılması açısından da oldukça önemli. Yanıltmaz bir şablon olma özelliğine sahip: sivri köşeli ve açıklayıcı. Öyle bir şablon olay ki kimi sol grupların görmezden geldiği birçok olayın nasıl okunması gerektiği konusunda temel *siyasî geleneğimizin* bilgilerini barındırıyor.

Şimdi fazlasıyla iyimser olduğuna inandığım bir yaklaşımla Mustafa Suphi’nin Anadolu’ya çok sayıda iktidar odağı barındıran harekete

katılıp -cephe kurup- açılacak kanaldan da sosyalist düşüncelerini harekete geçirmek üzere döndüğünü düşünelim. (Diğer taraftan Mustafa Suphi hakkında T.C. resmî tarihinden olduğu kadar T.K.P resmî tarihinden de bağımsız düşünme ve değerlendirmeler yapılması gerektiği hakkındaki söz hakkımızı da saklı tutalım; kimi sol'un yalnızca resmî tarihle olan flörtü ile birlikte, kimi sol'un kendi *resmî* tarihini yazışının da ciddî bir tartışma konusu olduğunu belirtelim.) Burada önyargımız devreye girecek; bu şekildeki bir "düşüncenin" tıpkı bugün olduğu gibi o günde de ideolojik arınma ve olgunluk durumunun dışında bir yaklaşım olduğunu düşünüyorum. Şimdilik kaydıyla Suphi, bir cephe hayali ile Türkiye'ye dönerken "cephenin" en güçlü iktidar adayı tarafından aslında hep iktidarda olan ve bir süre sonra hukuken/şeklen iktidara gelecek olanlar tarafından nasıl karşılandığının öyküsünü yeniden okuyalım, belki de böylelikle Susurluk olgusunu ya da Şemdinli ile başlayıp Mart 2006 post-post modern darbesinin algılanması kolaylaşacaktır.

Pek sanmıyorum ya... çünkü *sokemalistler* adına hiç de umutlu değilim!

28 Aralık 1920'de arkadaşlarıyla birlikte Kars'a gelen Mustafa Suphi Erzurum üzerinden Ankara'ya geçmeyi planlar, bu planları valinin yasaklamasıyla bozulacak ve vali tarafından Rusya'ya geri dönmek kaydıyla Trabzon'a yönlendirileceklerdir. Durumları vali tarafından Mustafa Kemal'e bildirilir ve yanıt olarak "kaç kişi geldikleri ve birlikte hareket edip etmedikleri" Ankara'dan sorulur. Valilik kurumunun uzun yıllar boyunca başlıca işlevinin "sol avcılığı" olduğu düşünülürken burada ciddî bir başarı söz konusudur. Mustafa Suphi ve arkadaşları Trabzon'a gittiklerinde "cephenin" diğer unsurları ile karşılaşacaklardır. Bunlar arasında öncelikle anılması gereken iki isim Yahya Kahya (kahya: bir daire, çiftlik veya konağın işlerini çekip çevirmekle görevli kimse; esnaf örgütlerin lonca başkanı, örneğimizde her ikisi birden!) ile Barutçuzade Ahmet'tir. Her ikisinin de bugün bildiğimiz ve artık yakından tanıdığımız anlamda çeteci olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Ne var ki faaliyetlerine sıradan çetecilik dersek Türkiye'nin kendileriyle gurur duyduğu bu kahramanlara hakaret etmiş olabiliriz. [Çete sözcüğünün etimolojik olarak incelenmesi ilginç olabilir.] İttihatçı olup 1920'de Enver'i destekleyen bu ve benzeri isimler İstanbul ve sonra Ankara hükümetlerinden aldıkları emirleri, daha doğru bir yaklaşımla devletlerinin kendilerine verdiği görevi, gereğinde durumdan görev çıkararak, başarıyla yerine getirmektedirler. Örneğin 1915'de Trabzon'da 14.000 Ermeni varken bu sayının ertesi yıl sifıra inmesinde Yahya Kahya'nın *özverili* çalışmalarının payı olsa gerek! Tüm Doğu Karadeniz'deki iskelelerin kontrolünü elinde tutan Yahya çetesinin Trabzon'daki Ermenilerin "sağlıklı" yoldan tehcirini sağladığı onları İstanbul ya da Samsun'a ulaştırmak üzere gemilere bindirdiği bilinmektedir. Sonrası resmî tarih-

çilerimize göre spekülasyondan ibarettir, biz de yorum yapmıyoruz. 1920'li yılların dibe vurmuş sefalet ve yoksulluğunda "bu çete başlarının ve bunların arkalarındaki ittihatçıların nasıl zenginleştiğini" sorarak da sermaye düşmanlığı (!) yapmayı düşünmüyoruz, en azından yeri burası değil. Diğer taraftan yağma ve kıyam sonucu oluşturulan bu servetin bir kısmının DBBank'a (devletin bekası bankasına) aktarıldığından da hiç kuşquamız yok. Aynı durum Barutçuzade Ahmet ve adını anmadığımız birçok irili ufaklı çeteci için de geçerlidir. Burada ayrıntı bir aranın tekrar anımsatılması önemlidir; bu kişilerin tümü ittihatçıdır ve kimi sol'ca "demokratik" addedilen birinci meclisin *bu türden* mozaigi ile doğrudan ilişkilidir.

1918'in karmaşası içinde İttihat Terakki'nin yerel unsurlarının yerel iktidar odakları olarak değerlendirilmesi, yaptıkları işlerin merkezi sorumluluğunun örtbas edilmesine aracılık eden ideolojik bir yaklaşımdır. Diğer taraftan 1918, hem mütareke karmaşasının tarihini hem de 1925'e dek sürecek olan iktidar mücadelesinin başlangıcını oluşturur. Bu iktidar mücadelesi aynı zamanda niteliği ile de bir iç savaşa tekabül etmektedir.

1918'den itibaren karşımıza daha üst perdeden bir çeteci çıkar: Topal Osman. Yahya Kahya'nın yarım bıraktığı *işi* tamamlamayı görev edinen Topal Osman resmî ya da resmî olmayan tarih yazımımızda nedense pek söz edilmeyen Rum *Tehcirinde* önemli roller üstlenir. İttihatçıların *derin* örgütlenmesinin staj yeri sayabileceğimiz Balkan Savaşlarında eğitimini tamamlamış ve ne yapacağını bilir bir halde memleketi Giresun'a dönmüştür. Amasya'da Mustafa Kemal'le görüşen Topal Osman, Pontuscularla mücadele ve tenkil icazeti almış, diğer taraftan da Mustafa Kemal'e karşı olan saltanatçı valileri "temizleme" görevini başarıyla yerine getirmiştir. (Söz konusu iktidar mücadelesi olunca bunları mubah sayabiliriz, ben zaten öyküyü cephe ortaklarımızı anımsayalım diye tekrarlıyorum.) 1920'de Topal Osman'ı Giresun belediye başkanı olarak görüyoruz. Kendisine bağlı binlerce silahlı adamla *Pontus Sorununu* "halletmiş"tir, söyledik ya bir prototip olarak idealdir. (Ve bugün Giresun'da heykeli dikilmiş olup bir kahraman olarak tanımlanmaktadır.) Ardından, 11 Kasım 1920'de emrindeki 15.000 *gönüllü* askeri ile Mustafa Kemal'in muhafız birliğine getirilir.

Öykünün bir diğer kahramanı ise vali Hamit Bey'dir. Eski İttihatçı yeni Kemalci olarak tanımlayabileceğimiz vali *doğal* olarak şiddetli bir antikomünisttir. Ve Suphiler konusunda Kars'tan Kazım Karabekir ile irtibat halindedir. Diğer aktörümüz Kazım Karabekir'den ise fazla söz etmeye gerek yok. Meşhur kahramanlığını ancak 1918'den sonra yurtlarına dönmeye çalışan aç-yoksul Ermenilere karşı göstermiştir. 1923'den sonra Mustafa Kemal'e muhalif olarak görünse de iktidar karşısında korkak ve acz içinde olduğunu görüyoruz. Mustafa Kemal'in

sağlığı boyunca kendisini/yazdıklarını savunacak cesareten yoksundur; bir biat arayışıyla ortalıkta dolanmış durmuştur!

Trabzon'a gelen Mustafa Suphi ve arkadaşlarının Yahya Kahya yönetimindeki Müdafaa-i Hukuk çetesi (Müdafaa-i Hukuk Anadolu'dan göçertilenlerin mallarının yağmasıyla zenginleşen Türkler tarafından kurulmuştur. Amaçları bu malların *yeni hukukunu* korumaktır.) ve bu türden çeteleri her zaman destekleyen çoğunluğunu yoksulların oluşturduğu halk tarafından şehre girişleri engellenir. Bugün yabancı olmadığı bu linç ortamından *kurtulmak amacıyla* bir motora bindirilen Suphi ve arkadaşları yanlarındaki askerler ve peşlerinden bir başka motorla giden Yahya Kahya çetesinin adamları tarafından 28 Ocağı 29'una bağlayan gece (1921) Karadeniz'de öldürüleceklerdir. 30 Haziran 1921'de olayın Trabzon'daki aktörlerine Ankara'dan bir telgraf çekilecek ve bu telgrafta teşekkür edilerek "milli vazifelerinin şimdiye kadar olduğu gibi yapılması rica edilecektir." Bizzat...

Olayın devamı bizim için daha öğreticidir. Derhal Trabzon ilinin yönetimine Ankara'dan müdahale edilir. İttifak asıl işini tamamlamış şimdi sıra iç meselelerin halledilmesine gelmiştir. Sorun, Trabzon'daki Müdafaa-i Hukuk çetesinin İttihatçı/Enver yanlısı olmasıdır. Yahya Kahya yaptığı *kimi işler* bahane edilerek tutuklanır, ancak hâkim, devletin bekasını göz önünde bulundurarak, ki zamanın hâkimleri tüm kararlarında devletin bekasını göz önünde bulundurmışlardır, Yahya ve arkadaşlarını serbest bırakır. Yahya'nın başlıca savunması "bütün işleri tek başıma yapmadım, üstüme gelirse her şeyi söylerim" şeklindedir. (Bu kurguyu da bir yerden/ bir yerlerden çokça anımsıyoruz değil mi?) Aslında bir çeteci olarak Yahya görevini tamamlamıştır ne var ki her çeteci gibi devletin bekasını için ortalıktan kaybolması gerektiğinin bilincinde değildir. Diğer taraftan *konjonktür itibarıyla* bu bilinçte olup olmaması da artık önemli değildir. Yahya Kahya, Topal Osman ve daha sonra cumhurbaşkanlığı muhafız alayının başına getirilecek olan İsmail Hakkı Tekçe tarafından 1922'de *susturulur*. İsmail Hakkı Tekçe'yi daha sonra, bir süreliğine de olsa bir spor kulübünün başkanlığını yaparken göreceğiz. [Bir şebeke işi...] Aynı Yahya'da olduğu gibi Topal Osman'da ömrünün geri kalanını muhalifleri temizlemeye adar. Lozan sürecinde Mustafa Kemal ekibine karşı ağır eleştirileri ile tanınan Trabzonlu ittihatçı Ali Şükrü Bey Büyük Millet Meclisinde Topal Osman tarafından öldürülür. Artık sıra Osman'dadır. İsmail Hakkı tarafından Ankara'daki evinde öldürülen Topal Osman'ın cesedi mecliste teşhir edilecektir. Üstelik başsız!.. İsmail Hakkı'da bu görevini tamamlamasının ardından terfi edilerek daha önce söz ettiğimiz yeni görevine atanır.

Bu türden tüm yapılanmaların militarize bir örgüt olarak değerlendirilmesi zorunludur. Böyle bir örgüt olmanın olmazsa olmaz koşulu ise mutlak hiyerarşi ile birlikte bağımlı çıkar ilişkisidir. Çıkar ilişkisinin nice-

liği, *yüce ideallerin* niteliğinin maskesi ile gizlenir. Ve hiç kuşku yok ki *yüce idealler*, erkin toplum kurgusu ile çoğu zamanlarda çakışır, çatıştığı zaman ise sanılandan daha az olup bir durum değişmesini gösterir. Var olan bağımlı ilişki ve hiyerarşide doğal olarak ast üst ilişkisi korunur ancak hukukî sorumluluk genelde astların üzerine yıkılan bir olgu olarak karşımıza çıkar. Bu ağır sorumluluk maddî çıkarla ödüllendirilir, üst'e kalan ise üst olma konumunu korumaktan ibarettir. Maddî çıkar sağlama yönünde ast konumundakilerin hareket alanının sınırları üst tarafından belirlenir ve sanıldığından geniş olduğu düşünülmelidir. Sadece üstün egemenliği ile kesiştiğinde sonlandırılacak, tümden sıfırlanacak sınırlardır.

Çete başlarının -kısmen kaydıyla- ortadan kaldırılmasının ardından daha nitelikli bir müdahale yapılır. İttihatçıların A takımıyla olan hesaplaşma sürecinde önce Trabzon'daki diğer çete başlarının biat etmeleri sağlanır ve Trabzon'a yeni bir vali atanır ne var ki o da herkes gibi İttihatçıdır. Bu bir biat ettirme siyaseti olarak değerlendirilmelidir, çünkü çeteleri susturmak amacıyla Ankara hükümeti tarafından Trabzon'a atanan vali A takımı ittihatçıları temizleme operasyonu olan İzmir suikastının ardından idam edilecektir. Andığımız ve anmadığımız olay ve kişileri ile bir iktidar mücadelesi sürecinde yaşanan bu öykü, örnek oluşturacak ve tarihi bugünü ve yarını anlamamızı kolaylaştıracak şablon özelliği ile niceliği ve niteliği itibarıyla ne ilk ne de sonudur. [Son olması ancak sosyalizmle olanaklıdır.]

Son olarak saf bir soru: emperyalizme karşı çetelerle iş birliği yapacak mıyız?

18 Nisan 2006
(Devam Edecek)

Ali Osman Kaygusuz

-Mektup-

Marksist Olmanın Biricik Ölçütü Nerede Aranır?

Cemalettin Aykın'ın **SORUN Polemik**'in 20. sayısı, s.108-113'te özel bir mektup başlığı ile yazmış olduğu "Devrimci Gerçeklik ve Sorunlarımız" başlıklı "eleştiri"sini ilgi ile okudum.

Bu yazının içeriğindeki bir iki konudaki görüşlerimi *Dergi*'nizde yazmak istiyorum. Cemalettin Aykın'a gösterdiğiniz demokratik ölçüyü benim için de kullanacağınızı umud ediyorum.

Zira anılan yazıda Devrimci ve Marksist arkadaşlarımızın bu ve benzeri konular üzerinde tartışıp netleşmesi gereken bazı sorunlar bulunuyor. Bunları yanıtlamak zorundayım.

Özet bir anlatımla söylenecekse; Marksist olmanın biricik ölçütü, bilimsel yöntemin belirlediği tutarlı bir tarih ve sınıf bilinci ekseninde aranır. Sınıflar mücadelesinde rol alanlar tarih ve sınıf bilinci konusunda tutarlı olabilmek için de resmî tarih anlayışı ile resmî ideolojilere karşı bir tavır geliştirmelidirler.

Türkiye özelinde resmî tarih anlayışı ve resmî ideoloji denildiğinde kastedilen kemalizmdir.

Marksistlerin kemalizm karşısındaki tavırları ikircimsiz, amasız ve fakatsız biçimde net olmak durumundadır. Tarihî TKP'nin kemalizm karşısındaki tavrı 10 Eylül 1920'den başlayarak bilimsel öğretilere ters olmayan bir yöntemle yeteri kadar açık ve net biçimde açıklanmıştır.

10 Eylül 1920'lerin komünist kadrolarının katledilmesinden bu yana, bu süreçte rol ve sorumluluk alan Tarihî TKP'nin kimi kadrolarının gerek bilgi ve bilinç eksikliği, gerekse sistemin baskı ve terörü karşısındaki "korku" nedeniyle "sosyalizm ile kemalizmi kaynaştırma(!)" (ne demekse) yolunu seçtiklerini görüyoruz.

Bu türden bir bilinç bulanıklığı Marksist öğretiden çeşitli kaymaları tetiklemiştir. Marksizmin öğrenilmesi ve özümlemesi, ayrıca yorumlanabilmesi için öncelikli olarak Devrimci ve Marksist bir *PARTİ*'nin toplumsal yaşamda yerini alması gerekir. *PARTİ*'nin kurumsal bir işlevi yerine getirebilmesi için de Bilimler Akademisi, Enstitüsü ve Bilim Kurulu gibi araçları üretip işbaşı yaptırması gerekir.

Türkiye pratiğinde iktidar perspektifli ne *PARTİ* ne de Bilim Kurulu disiplinleri üretilebilirdi.

Tarihî TKP'den başlayarak günümüze kadar süren 'Partileşme

Sorunu¹ üzerine anlayışlarımız elbette eleştirilecek ve uygun bir "çıkış hattı" yakalanacaktır. Nesnel gerçekliğin saptanışında ve çözüm yöntemi arayışları üzerindeki çabaların tümü değerlidir. Bu yoldaki arayışlarda biçime değil öze ilişkin olanlara daha çok önem verilecektir.

SORUN Polemik'in öze ilişkin saptamaları son derece ciddî ve yaşamsaldır. Ayrıca ayrıntılı tartışmaya ve eleştirel katkıya açık ve muhtaçtır. Bunu *Dergi* yazarları da sıkça dile getirmektedir. Biçime (üslûp) değgin eleştiriler özü gölgeleyemez. Çünkü biçim değişebilir.

Doğrusunu söylemek gerekirse **SORUN Polemik**'e karşı açılan "haçlı seferi" gibi saldırılar karşısında kullanılan üslûp ve literatür onlara karşı uygulanan "suskunluk kumkuması", "sinsi kuşatma" ve haysızca saldırı ve spekülasyon karşısında az bile kalmaktadır.

SORUN Polemik'in kemalizm konusundaki tavrı açık ve nettir. Bu tavır oldukça belirgin biçimde kanıtlanmıştır.

SORUN Polemik'in ve *Sorun Yayınları Kolektif*'nin gündeminde 'Komünistlerin Birliği' sorunsalı, Birlik-Ayrışma-Bütünleşme diyalektiği atbaşı gitmektedir. Farklı düşüncedeki Marksist insanlarımız bu kürsüden özgürce yararlanmaktadır. Telif çalışmalarına ağırlık veren bir işlevi "okul" işlevini de yerine getiren *Sorun Yayınları Kolektif*'nin bu duruşu kimilerince oldukça yadırganmaktadır. Fakat izlenen yayın çizgisi her şeye karşın doğrudur.

İşçi sınıfı ve emekçi halkların çocukları bu türden bir yayın kolektifini oluştururken *15/16 Haziran Hareketi*'nin devrimci geleneklerinden önemli ölçüde yararlanmışlardır. Yani kimileri gibi eklektik alıntılar mantığı ile konuşmak yerine doğrudan "sen ne diyorsun?"² diye sorgulanmayı önemsemişlerdir. Yerli iç deneyim, zenginlik ve birikimlerimizi gündemde tutarak bu konudaki tezleri tartışmaya sunmuşlardır.

SORUN Polemik yazarları da "moda"ya uyup Althusser, Gramsci, Rosa, Troçki "dedi ki" diye söze başlayıp ahkâm kesmiş olsalardı bu denli "düşman" da kazanmamış olurlardı...

Ne iyi ki, ayaklarını yere bastığı coğrafyanın ve bölgenin kimi sorunlarına değiniyorlar. Orijinal sınıf ilişkisi ve çelişkilerini inceleyerek politika izlenmelidir diyorlar. Özgün ve yerli iç deneyim birikimimizi, devrimci tarih ve geleneklerimizi bilince taşıyıp insanımızı "dedi ki" zortlamalarından kurtarmaya yelteniyorlar. Resmî tarih anlayışlarını açığa vurup resmî ideolojilere tapınan bilim ve akıldışı yöntemleri reddediyorlar. Kendilerine güveniyorlar. "Birlik, Zıtların Birliğidir" diyebiliyorlar. Tek bir komünisti dışarda bırakmamak üzere kadrolar arası yaratıcı diyalog arıyorlar. Emperyalizmin gündemini hatırlatarak muhtemel kuşatmalara karşı neleri yapabiliriz diyorlar.

Kişi olarak Cemalettin Aykın ile Sırrı Öztürk, 75 yılı aşkın yaşamları, ideolojik-sınıfsal kimliklerini belirleyen etkenler ve eylemleriyle iki

farklı profil çizmektedirler. CA ve SÖ, farklı düşünce-davranış çizgileri, yaşamları, işleri ile de farklı yerdeler. CA, öğretim üyesi ve akademisyen, FKP üyesi ve 35 yıldır Fransa'da yaşıyor. SÖ, 10 Eylül 1920 geleniğinin uzantısında mevcut Sol yapıların dışında yüzde yüz bağımsız ve yüzde yüz işçi sınıfı ve emekçi halkların sosyal kurtuluşundan yana konumuyla ve de taraflı kimlik ve kişiliği ile **II. Tüm Türkiye Komünistleri Kongresi**'nin³ (**II. TTKK**) iklimini ya da altyapısını oluşturma işinde ilginç bir yöntem üzerinde çaba gösteriyor.

CA, Türkiye'yi yeterince tanımıyor. Marksizmin yorumu ve pratikte yeniden üretimi konusundan daha çok mesleği olan edebiyat çalışmaları üzerinde yoğunlaşmayı gündemine almış gözüküyor. "Zor Zamanlar"⁴ adlı romanı da bunu kanıtıyor.

SÖ, CA ile olan 50 yılı aşkın arkadaşlığını önemsiyor, bariz farklılıklarına karşın 'demokrat' bir tutumla onun yazılarına sorumlusu olduğu dergide yer verebiliyor. 35 yıllık görüşmemeden sonra, örnek bir tutumla birbirlerini seyerek anlamayı ve ilkeli tartışmayı da gündeme getiriyor.

SÖ, bu 35 yıllık süreçte sürekli işçi-kitle çizgisinde kalmayı yeğlemiş. Kendisini vareden sınıfsal niteliklerini ön plânda tutmayı başarmış. 35 yıllık sürecin en azından üçte birini içerideki, kalanını da binbir baskı ve terör ortamında dışarıdaki hapishanelerde geçirmiş. Bir yayın kolektifinin oluşturulmasında rol ve sorumluluk üstlenmiş. Gerekli bir *Kurum* disiplinini her süreçte gözetmiş ve işçi sınıfına armağan edilen bir *Kurum*'un emektâr bir çalışanı olmayı başarmış.

CA'nın, TKP'nin Dr. Şefik Hüsnü Değmer, Reşat Fuat Baraner, Mihri Belli, Zeki Başımar, İsmail Bilen güzergâhında izlenen kemalizm yorumunun üstüne çıkan bir "vukuatı"na rastlanmıyor. FKP'de, öteki AB KP'leri gibi padişahlığın yerine cumhuriyetin getirilişini CA gibi bir 'aydınlanma' hareketi olarak görüyor.

Türkiyeli Marksist Kadrolar bu türden bir 'aydınlanma'nın ne demek olduğunu bedel ödeyerek biliyorlar. SÖ ise, bu sürecin eleştirel katkılarıyla aşılmasından yana konumuyla öne çıkıyor.

CA'nın anti-emperyalizm, cephe, asimilasyon, güçbirliği, vb. konulardaki anlayışları ayrıntılı tartışılacak konulardır. Tartışma Marksizm kaynaklı olursa değerlidir. Kemalizme endeksli ise geliştirici değildir. FKP'nin öncülüğündeki Tarihsel Halk Cephesi deneyimi ile günümüzdeki "cephe" arayışları aynı şey değildir.

CA yazısında ayrıca işçi sınıfının dinci propogandanın büyük ölçüde etkisi altında oluşuna vurgu yaparak, işçi sınıfının öncülük görevini üstlenebilmesinin çok zaman alacağından bahisle ABD ve AB emperyalizmine karşı güçbirliği çalışmalarına katılmayı öne çıkarmaktadır.

İşçi sınıfı ve emekçi halkların gerici politikaların esiri oluşu onların kusuru değildir. Bizim kusurumuzdur.

Dinci -kara gerici- politikaların etkisinde olan yalnızca işçi sınıfı değil, emekçiler ve tüm halk katmanlarıdır. Beri yandan ırkçı, milliyetçi, şoven, sosyalşoven, kızılmacı faşist anlayışlar da kitleleri etkilemektedir. Bir kısım solcular ise liberal, revizyonist ve postmodern çizgileri ile kitlelerin bilincini karartma işinde uğursuz roller üstleniyor.

İşçi sınıfı ve emekçi halkların bilincini bulandıran bütün etkenlerin nasıl aşılabacağını Devrimci ve Marksist Kadrolar bilmek durumundadır. Bu sürece müdahale edilmez, kitleler örgütsüz ve güvencesiz bırakılırsa işçi sınıfı ve emekçi halklar daha çok gerici ideolojilerin esiri olacaktır.

Sosyalist Devrimi gerçekleştirmiş, Proletarya diktatörlüğüne yönelmiş 1924'lerin SSCB'sinde SBKP'ye kayıtlı işçilerin ancak yüzde onu ateist-materyalist bilinç taşımaktaydı. Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'ni gerçekleştiren *PARTİ* ve alt birimleri İşçi-Köylü-Asker Sovyetlerinin bileşiminde de din olgusu büyük ölçüde kadrolara egemendi. Devrim bu kadrolara dayanılarak, onları devrimcileştirerek gerçekleştirildi.

SBKP'nin din konusundaki politikası programındaki ilkeler ışığında gerçekleştirilirken neleri yapmaya cüret ettiği ve neleri yapamadığı ayrı bir tartışmanın konusudur.

Kitleleri olmayan bir şeye inandırmada "yetenekli" olan kapitalizmin propogandası ile kışkırtmalarına karşı Marksistlerin din konusundaki politikası nasıl olmalıdır? Yaşanan pratik öğretici derslerle doludur.

Türkiye ölçeğinden bir örnek verecek olursak, *Birinci Doğu Halkları Kurultayı*'nin ardından **I. Tüm Türkiye Komünistleri Kongresi** sürecinde rol alan insanların da dine bakışı CA'nınki gibi değildi.⁵

15/16 Haziranları yaratan işçi sınıfı ve emekçilerin büyük bir çoğunluğunun da egemen din ve tarikat ağına bağımlı olmasına karşın tutarlı bir önderlikle devrimcileştirilerek alanlara akmıştır.⁶

Günümüzün sosyal-pratiğinde söze "kemalizm" diye başlayanların ABD ve AB emperyalizmine ve kapitalizmine karşı hiç bir tutarlı tavrı yoktur. Bilinçsiz, örgütsüz ve güvencesiz fukara müslümanın ise kitlesel çıkışlarıyla "Kahrolsun ABD-AB emperyalizmi" diyerek direngenlik göstermesi Devrimci ve Marksist Kadroları düşündüren bir gelişmedir.

Doğu-Batı biçimlenişinde "haçlı seferi"ne çıkmış hıristiyan alemi Batı sömürücü-sömürgeci yöntemleriyle fukara müslümanı Doğu'da kuşatmayı ve de esir almayı deniyor. Emperyalist sömürü, sanayi devrimi, aydınlanma çağı birikimleriyle politikada dini alet olarak kullanabiliyor. Din, hâlâ sömürünün kötü bir aleti durumundadır. Ezilen ve sö-

mürülen emekçi halkların sosyal kurtuluşunu gerçekleştirebilecek teori-pratiğe büyük bir ihtiyaç olduğu açık.

Burada sorun kitleleri seferber edebilecek örgütlenme, teori-pratik seferberliğin üretilmesidir.

Emperyalizmin kışkırtmasına karşı bütün bölge halklarının birlikte hareket edişine katkı sunacak özneler de Devrimci ve Marksist Kadrolar olmalıdır.

4 Mart 2006

Dipnot açıklamaları:

- * **SORUN Polemik**'in 20. Sayısında Cemalettin Aykın'ın "Devrimci Gerçekçilik ve Sorunlarımız" başlıklı yazısına pek çok eleştiri geldi. Bu eleştirilerin bir kısmının yayınlanmasını doğru ve uygun buluyoruz. **(S.P.)**
- 1 *Sorun Yayınları Kolektifi* tüm telif çalışmalarında ve *Dergi* etkinliklerinde 'Partileşme Sorunu'nu işliyor ve gündemde sıcak tutuyor.
- 2 "Sen ne diyorsun?" sorusu yakıcı ve komünistleri kendine getirici anlamlı bir sorudur. Sahi bizler ne diyoruz? Emperyalizmin kuşatmaları karşısında neyi tartışıyoruz?
- 3 **SORUN Polemik Dergisi** yayına başladığı günden bu yana 'Komünistlerin Birliği' sorunsalına özgün bakış açısıyla öteki dergilerden ayrılıyor. 'Pratik örgütçü' bir bilinci öne çıkarıyor. "Komünistlerin Birliği, bizatihi Komünistlerin Komünist olması demektir" diye âdeta bir özdeyişi sık sık yineliyor. **II. Tüm Türkiye Komünistleri Kongresi veya Kurultayı (II. TTKK)** önerisiyle bir tartışmayı öne çıkarıyor.
- 4 Cemalettin Aykın, *Zor Zamanlar*, Belge Yayınları, C :I, 2001.
- 5 *Gündoğumunu Görmek-Birinci Doğu Halkları Kurultayı-1920 Bakû*, Sorun Yayınları, 2006. (Kitapta bu konular üzerinde ders çıkarılacak özgün malzemeler bulunmaktadır.)
- 6 Sırrı Öztürk, *İşçi Sınıfı Sendikalar ve 15/16 HAZİRAN*, Sorun Yayınları, 2. Baskı, 2001. (Kitabın anılar bölümünde ve özellikle de din konusunda işçiler arasındaki diyaloglarda devrimci tavır üzerine pek çok anekdot yer almıştır. İşçi sınıfının 15/16 Haziran'a katılması üzerine yapılan işçi-kitle çalışmaları hakkında da doyurucu malzemeler bulunmaktadır.)

Turgay Ulu

-Deneme-

Yeni İnsanı Oluşturmak

Sosyalizm ve komünizm için mücadele, aynı zamanda bir insanlaşma mücadelesidir. Üretim araçlarının gelişmesiyle birlikte, bilinci de gelişen insan soyu; bilinçli üretken etkinlik (praksis) ile hayvanlardan ayrılmaya başladı.

Üretim araçlarının zamanla gelişmesi sayesinde, metanın, özel mülkiyetin oluşmasıyla ve artı-değer sömürsüyle ortaya çıkan kapitalizm; insanı emeğinin ürününe, kendisine ve çevresine karşı yabancılaştıran bir özelliğe sahiptir.

Kapitalist sistemde emek-gücü, sermaye için zenginlik ürettikçe, kendisi için sefalet üretir. İnsansal ilişkilerin yerini metalar ilişkisi almıştır. Marx'ın, Shakespeare'in şiirinden parayla ilgili örneklediği sözler, yabancılaşmayı gerçekçi ve çok çarpıcı bir biçimde gözler önüne seriyor: "Para halkın pezevengidir" diyor. Para iyiyi kötü, kötüyü iyi yapar. Para çirkini güzel, güzeli çirkin yapar. Para haklıyı haksız, haksızı haklı yapar... işte böyle devam ediyor. Toplumdaki tüm değerleri belirleyen, alıp-satan bir özelliğe sahiptir para. Paran kadar konuşur, paran kadar yaşarsın. Paran kadar okur, paran kadar gezebilirsin. Paran yoksa, bunların hiçbirini gerçekleştirme şansın olmaz.

Kapitalizmin, insanı kendisine ve doğaya karşı nasıl yabancılaştırdığını; insanı ve doğayı yok eden bu sistemin yasalarının nasıl işlediğini ve bir sınıra dayanacak olan bu gidişatın nereye varabileceğini, bilimsel bir tarzda ortaya koymuştur Marx. Gündelik yaşamda insanların farklı biçimlerde ifade ettiği; değersizleşme, çürüme ve yozlaşmanın içinde; kapitalizme karşı tek alternatif olan sosyalist ve komünist topluma ulaşma mücadelesi verecek olan yeni insanın nasıl olunacağı ve nasıl oluşturulacağıdır bizim esas uğraşmak istediğimiz şey.

Bugüne kadar "yeni insan" üzerine çok şey yazılıp çizildi. Üzerine en çok yazılan konulardan biridir belkide. Bu kadar kafa yorulmasına rağmen, en çok geriye düşülen şey yine yeni insan olma sorunudur. Demek ki, yeni insanı oluşturmak o kadar kolay bir iş değil. Evrenin en gelişkin varlığı olan insanı şekillendirebilmek, yaşamdaki en zor iştir. İçinde bulunduğumuz koşullardan baktığımızda, komünizm için mücadelede ileri adımlar atabilmek için, yeni insanı oluşturmayı başarmanın dışında bir yol bulunmuyor.

Kapitalizm son sınırına dayanmıştır. Burjuva aydınları dahi, bu hızla giderse, sistemin 2030'larda insanı ve doğayı bir bütün olarak yok etmekle sonuçlanabileceğini söylüyorlar. Bu nedendir ki, uluslarötesi emperyalist kurumların toplantılarının konusu; açlık, işsizlik, çevre kirlenmesi, sosyal patlama, güvenlik, "terör" vb... oluşturuyor. Ancak, her toplantıda gündem konusu olan bu sorunların, bir sonraki toplantıya kadar artarak sürdüğü herkesin görüp, tanık olduğu bir gerçektir. Kapitalizmin işleyiş yasaları; bu sorunların çözülmesi bir yana, artarak devam etmesini zorunlu kılar. Emperyalist burjuvazinin insafa gelip de artı-değer'den ve kâr'dan vazgeçmesi söz konusu olamayacağına göre, kapitalizm içinde bu sorunların çözülebileceğini beklemek, kapitalizmin zorunlu yasalarını anlamamak demektir.

Geriye iki olasılık kalıyor: Ya bilim insanlarının da söylediği gibi kapitalist barbarlık devam ederek, kendisiyle birlikte canlı yaşamı yok edecek bir sonuca ulaşacak, ya da hergün biraz daha sefalet ve onursuzluğa mahkûm ettiği proletarya; kapitalizmle mücadelesinde başarıya ulaşarak, insanın ve doğanın nihaî kurtuluşu olan sınıfsız-sömürsüz komünist topluma doğru ilerleyecektir. İnsanı esas alan sosyalizme rağmen, canlı yaşamın yok olma olasılığı yok mudur peki? Evet, böyle bir olasılık vardır. Canlı yaşam yok olabilir, sonra yeniden var olma süreci başlayabilir. Bu konularda kesin şeyler söyleyebilmek mümkün değildir elbette. Belki de insanın ve bilimin gelişmesinin önündeki sınırı kaldıracak olan sosyalizm, canlı yaşamı yok etme olasılığı olan harekete müdahale edebilecek yetkinliğe ulaşacak ve bu olasılığı önlemeyi başarabilecektir. Mesela, dünyanın etrafında hızla dönen göktaşlarının dünyaya yok edici tarzda çarpmasını önleyebilecektir.

Olasılıklar üzerine yürütülen çok sayıda görüşe rastlamak mümkün. Bilimin de kapitalizmde sömürü aracı olarak kullanıldığı gerçeğinden hareket ettiğimizde, doğru bilgiye ulaşmanın bir hayli zor olduğunu görüyoruz. Zira, insan kullanılmadan üretimin yapılabileceği üzerine bir yığın teori üretilerek, Marksizm'in tükendiği iddiası az yinelenmedi. Ancak biz biliyoruz ki; artı-değer sömürsü canlı emek-gücünden elde ediliyor. Dolayısıyla kapitalizmin böyle bir şeyi yapabilme şansı yoktur. Yapılan araştırmalar, mevcut teknolojik düzeyin insanlığın günde iki saatlik çalışmayla yaşamını rahatlıkla devam ettirebilmesinin olanaklı olduğunu söylüyor. Özel mülkiyet ve sömürü üzerine kurulmamış bir sistemin bunu yapma şansı vardır. Bu da sosyalizm ve komünizmden başkası değildir.

İçinde bulunduğumuz gerçek koşullardan baktığımızda, bu tip tartışmalar oldukça hayali kalıyor. Esas konumuz olan, insanlığı kurtuluşa götürmek için gerekli olan zorunlulukları yerine getirecek yeni insanın nasıl oluşturulacağı konusuna dönelim şimdi.

Kapitalizmin Yarattığı İnsan Tipi

Toplumun üretim tarzını, bir bütün olarak alt yapısını belirleyen güç; toplumun kültürel, bir bütün olarak üst yapısını da belirler.

Her sistem, kendi ihtiyacı olan insan tipini yaratır. Kapitalizm de daima üretim ve tüketim yapacak insan tipine ihtiyaç duyar. Kapitalistler insanı, üretim nesnesi ve tüketim kölesi olarak görürler.

Emek-gücü sayesinde herşeyi üreten işçi, ürettiği bu değerlerden yalnızca yaşamını ve soyunu devam ettirip yeniden üretim sürecine katılmasını sağlayacak kadarına sahip olabiliyor. Burjuvazi, elde ettiği artı-değer ve kâr'ı arttırmak için, emeğin üretkenliğini ve yoğunluğunu artırıp; emek-gücüne ödediği ücreti azaltmak ister. Bu da tüketimin azalmasına yol açtığı için, kaçınılmaz olarak aşırı üretim bunalımları yaşar sistem. Değişmeyen sermaye oranının (üretim araçları, makineler vb.) değişen sermaye oranı (emek-gücü) karşısında büyümesi, kaçınılmaz olarak; kâr oranlarında düşme eğilimine yol açar. Bu, kapitalist üretim tarzının zorunlu bir yasasıdır.

Böyle olunca, üretim dışı kalan kitle sayısı artar. Yoksulluk ve onursuzluk artar. Savaşlar kaçınılmaz hâle gelir.

Şimdi, bu üretim tarzının oluşturduğu kültürel yapıya ve toplumsal ilişkilere, gündelik yaşamda karşılaşılan örnekleriyle birlikte bakalım.

İnsanın bilincini belirleyen, onun toplumsal varlığı olduğu için, sanayinin gelişmesi işçiyi makinanın basit bir parçası haline getirmiştir. Kapitaliste göre kopan insan kolunun değeri kopan makina kolunun değerinden daha azdır. Akan makina bantlarında önüne gelen mal üzerinde gerekli olan işlemi yapmaktan başını kaldıramayan işçi, âdeta bir robot haline gelir. Ailesi ve çevresiyle olan ilişkileri de meta ile olan ilişkilerinden farklı olamıyor.

Gelişen kapitalist üretim tarzı, bir sosyal varlık olarak insanı komple yok etmekle birlikte, üretim nesnesi olarak da zorunlu olarak onu değiştirir/geliştirir ve yönlendirir. Örneğin; Fordist üretim yönteminde, makinanın hareketine göre kendini ayarlamak zorunda olan işçinin yeteneği, bir düğmeye basmak veya malı bir yerden öbür yere koymak kadar sınırlıyken; esnek üretim yönteminde metanın üretiminden satışına kadar, hızlı değişimlere kolaylıkla ayak uydurabilecek, bir çok beceriyi kendinde toplamış işçiyi ihtiyaç duyar. Bugün esnek üretim ifadesini bulan, becerikli işçiye duyulan ihtiyaçı Marx, çok evvelden bilimsel bir tutarlılıkla öngörmüştür. Yeni üretim yöntemleriyle birlikte, teknik olarak gelişen insan, kapitalist sistem var oldukça biyo-psiko-sosyal varlık olarak çeşitli yönlerden parçalanmaya devam eder.

Marx'ın öngördüğü şu: "Büyük sanayi, gerçekte, toplumu, bütün yaşamı boyunca bir ve aynı işi yineleyerek güdükleşen ve böylece bir 'parça insan' haline gelen bugünün parça-işçisinin yerini çeşitli işlere

yatkın, üretimdeki herhangi bir değişmeyi karşılamaya hazır ve yerine getirdiği çeşitli toplumsal görevleri, kendi doğal ve sıradan kazanılmış yeteneklerini serbestçe uygulama alanı sağlayan bir şey olarak benimseyen tam anlamıyla gelişmiş bir bireyi koymayı, bir ölüm-kalım sorunu halinde zorlamaktadır.” (K. Marx, *Kapital*, C. I, s.465, Sol Yay.)

Pratik yansımalarını Brissa Fabrikasında gördüğümüz, esnek üretim yöntemiyle; değişen üretim ve ürün çeşitlerine göre kendini ayarlayan işçi tipi yaratılmaya çalışılır. “Ekip” çalışmaları, “Grup” seminerleriyle işçilere, fabrikanın/işyerinin kendi mülkleri olduğu, kendi evleri olduğu bilinci aşılanmaya çalışılır. Fabrikaya kendi eviymiş gibi baktırılan işçi, ne kadar hızlı, hatasız ve karşılık gözetmeden çalışırsa kendisi için o kadar faydalı olacağını düşünür. Brissa'nın kalite ödülü töreninde, işçilerin sevinç çığlıklarıyla, kanlarını emen Sabancı'yı sırtlarına kaldırmalarının nedeni bu bilinç yönlendirmesiydi işte. Buralarda, diğer üretim alanlarına göre biraz daha fazla ücret almalarına rağmen, onursuz yaşam koşulları karşısında işçilerin bilinçlerinin çarpıtılmasının gelip bir sınıra dayandığını ve aynı işçelerin grev yaptıklarını, tepkilerini gördük. Konuyla ilgisi bakımından bir kez daha Marx'a kulak kabartmakta yarar var:

“Ayrıca, her iki cinsiyetten ve her yaşta bireylerden oluşan kolektif çalışma grubunun, uygun koşullar altında, zorunlu olarak, insanı geliştiren bir kaynak haline alacağı açık bir gerçektir; oysa üretim sürecinin işçi için değil, işçinin üretim süreci için var olduğu, kendiliğinden ortaya çıkan, zalim ve kapitalistçe şekliyle bu durum, durmadan çevreye veba mikrobu gibi yayılan bir yozlaşma ve kölelik kaynağı olur.” (K. Marx, *Kapital* C. I, s. 467, Sol Yay.)

Görüyoruz ki, kapitalist üretim tarzının bir gereği olarak, işçi sınıfının becerileri bazı yönlerden gelişirken; diğer yandan artı nüfus-işsizlik olarak hiçliğe itilip yozlaştırılıyor.

Hızla üretilenin, hızla tüketilmesine dayanan post-fordist üretim yöntemi; buna uygun bir ilişki biçimi ve toplum yapısı oluşturur. “Küreselleşme karşıtları”nın hedef tahtasına koydukları, bir simge haline gelen Mc Donald's larda her şey fast-food (hızlı tüketim-ye çık) üzerine kuruludur. Amerikalı Donald kardeşlerin tasarlayıp açtıkları Mc Donald's lar hızla dünyanın dört bir yanına yayıldı. Dehşet bir tüketim köleliğinin yanında, bir yaşam kültürü de oluşturuyor buralar. Herhangi bir Mc Donald's da karnını doyuran herkesin gözlemleyebileceği gibi; içeri adım attığınızda karşınızda elektronik yazılarla, sürekli göze çarpan biçimde yanıp sönen talimatlarla karşı karşıyasınızdır. Neyi nereden alacağınız, herşeyin fiyatının ne olduğu ekranlarda yazılıdır. Diğer müşterilerle diyalog kuracak zamanı veya ortamı bulamazsınız. Hizmet işçileriyle de herhangi bir diyalog ortamı yoktur. Alacağınız yiyeceklerin fişini kestirip, o yiyeceğin verildiği yöne doğru ilerlersiniz. Hızla, fiş

yazılı olanlar önünüze koyulur. Yiyeceği elinize aldığınızda daracak oturaklarda, az yer kaplayacak şekilde düzenlenmiş yüksek bir yere kollarınızı dayararak, paket şeklinde elinizde olan yiyeceği tüketmeye başlarsınız. İkide bir, polis gibi etrafınızda dolanan hizmet görevlileri, sergiledikleri davranışlarla; bir an önce elinizdeki yiyecek artığını çöpe atarak oradan hızla uzaklaşmanızı sağlar. Böylece yeni müşterilere hızla yer açılmış olunur. İçerisinin renkleri bile sizi oradan hızla uzaklaştırmaya yönlendirecek tonlardan seçilmiştir. Buralarda tüketilen yiyeceklerin besin değerinin düşüklüğü veya sağlıksızlığını vurgulamaya gerek yok herhalde. Obezliğin yarattığı ağırlık nedeniyle uçakların yakıt harcaması yükseldi.

Yaşamın her alanında insan davranışlarını ve bilincini yönlendirecek tarzda planlanmış düzeneklere rastlamak mümkündür. Mağaza vitrinlerinden reklam tabelalarına kadar herşey insanların tüketim arzusunu kamçılayacak şekilde dizayn edilmiştir. Alışveriş merkezlerinde insanlar kendilerini vitrinlerde sergilenen ayakkabı, giysi vb. şeylerin şaşırtmacalı etiket fiyatlarına kapılmaktan alıkoyamazlar.

Öne çıkarılan müzik, film, giyim-kuşam tarzına kadar herşey belli bir kültür ve yaşam tarzı oluşturmaya yöneliktir. Bir bakarsız ki gençler, popüler hale getirilmiş bir artist ya da şarkıcının giyindiği gibi giyinirler. Saçlarını ünlü bir futbolcunun kestiği gibi keserler. Selamlaşmadan, oturup-kalkmaya kadar herşey ekranda gördükleri, duydukları ekollere göre uyarlanır.

Dostluk, sevgi, arkadaşlık adına bir değer bulunmaz. Herşey metalaşmış, değersizlik değer haline getirilmiştir.

Kapitalist gelişme, geleneksel kültür ve ahlâk adına ne varsa süpürüp atar. Yerel kültürleri, değer yargılarını yıkar. Herşeyi belirleyen meta ve pazar ilişkileri olmuştur artık. Tabii ki burjuvazi komünizme karşı mücadelede din veya benzeri akımları kullanmasını bilmiştir her zaman.

İktisadî yapının oluşturduğu toplum ve ilişki biçiminin yanında, emperyalistler ellerinde bulundurdukları televizyon ya da bir bütün olarak basın-yayın araçlarıyla, korkunç bir ideolojik yönlendirme yaparlar. Yığınların beğenilerini, sanat anlayışlarını kendi istedikleri biçimde yönetirler.

Bilgi ve bilim, iktidarların gerek gördüğü biçimde aktarılır kitlelere. Olan şeyler olmamış, olmayan şeyler olmuş gibi gösterilir bazen. Mesele emperyalist saldırganlık ve savaşları, rahatça gerçekleştirebilmek için akıl almaz yalanlar ve senaryolar uydururlar. Kitlelerin desteğini arkalarına alacak görüntüler yayınlarlar. Yakın zaman içinde gerçekleştiren emperyalist savaşlarda yalan ve çarpıtma bilgi ve görüntülere çok sayıda örnek bulmak mümkündür.

Aileden başlayarak; okulda, işyerinde, sokakta insanların birbirlerine bakışlarındaki ölçülerini işte bu kendilerine sunulan modeller oluşturur. Örneğin; okullardaki genç kızlar, çoğunlukla belirlenmiş türden moda ya da marka ayakkabı, elbise giyen erkeklerle “aşık” olurlar. İşçi babanın kızları, kendileri gibi, işçi babanın oğullarına değil, cebi paralı olan erkeklerle ilgi duyarlar. Yoksul olanlar, yoksulluklarını binbir çeşit perdelemeyle gizlemeye çalışırlar.

Futbol gibi çeşitli spor dalları, kitlelerin bilincini yönlendirmede oldukça etkili araçlardır. Kendilerine birer aidiyet ve kimlik arayışı içinde bulunan gençler; Galatasaraylı, Fenerbahçeli, Beşiktaşlı gibi grup kimlikleri edinirler. Neredeyse kendilerini ifade edebilecekleri tek kimlikleri takım taraftarlığı kimliği olur.

Okullarda bilimsel bir eğitimden eser yoktur. Ezbere dayalı eğitim sistemiyle birlikte, bir ticarethane gibi işletiliyor okullar. Öğrencilerin çoğu, okuyup bir meslek edinebileceği ya da iş bulabileceği umudu taşımaz. Okul saatleri zaman geçirme aracı durumuna gelmiştir. Aynı şey öğretmenler için de geçerlidir. Hevesle ve gönüllü olarak yapamazlar işlerini. Geçinmelerine yetmeyen ücretlerini almak için katlanırlar bu işe.

Kentlerde, yardımlaşmacı insan ilişkileri biter. İnsanlar aynı apartmanda kalır, ancak birbirlerini tanımazlar. Yalnızlaşan insan sürekliliği bir bunalımı yaşar. En çok da metropol emperyalist ülkelerde yaşanır bu. Bu nedenle buralarda intihar oranları oldukça yüksektir.

Kapitalist sistemde insan sürekli gözetim ve denetim altındadır. Özellikle bilim, teknik ve teknolojideki gelişmelerin bugün geldiği düzeyle birlikte bu daha da artmıştır. İnsan, yaşamının her anında sürekli gözetilir. Gündelik yaşamından nefes alış verişine kadar herşeyi izlenir. Sistem, kendisine itaat etmeyenleri her an yok etmeye hazırdır. Televizyon kanallarından her gün izletilen, “biri bizi gözetliyor” türünden programlar boşuna yapılmıyor. İnsanları at yerine koyan yarışma programları vb. baktığımızda, kapitalizmin gideceği son noktayı görmüş oluyoruz aslında. “Truman Show” adlı film tam da gözetim ve denetim altında tutulan insanın, nasıl insanlıktan çıktığını gösterir, görmesini bilenlere. “Jurassic Park” adlı bilimkurgu filmi de kâr amacıyla doğanın dengesiyle oynamanın nasıl felaketlere yol açabileceğini gösterir.

Kapitalizmin yarattığı insan tipi; bireyci, kendinden başkasını düşünmeyen, kendine ve çevresine karşı güvensiz; uğruna bedel ödeyebileceği hiç bir değere sahip olmayan, daima mutsuz ve tatminsiz insan tipidir. Beyni kontrol altına alınmış, köle gibi efendisine bağımlı, para için kendi sınıfına ihanet eden; âdeta bir hayvan gibi tüketmekten başka bir şey düşünmeyen; kendisi olmaktan çıkıp, sermaye sahipleri-

nin çıkarlarını, kendi çıkarları imiş gibi gören insan tipine ihtiyaç duyuyor kapitalistler ve ellerindeki tüm araçlarla böyle tipleri yaratıyorlar.

Umut Gerçek İnsanda

Emekçi insanın sömürülmesi ve aşağılanmasıyla varlığını sürdüren, sınıflı sömürücü sistemler karşısında, direniş ve mücadeleler daima var olagelmıştır. Ezilenlerin tarih boyunca verdiği özgürleşme mücadelesi; gerçek insana ulaşma ve insanlığın nihaî kurtuluşuna varma mücadelesinin bir parçasıdır. Bu direniş ve mücadeleyi verenlerin ya da mücadelelere önderlik edenlerin adları saymakla bitmez. Bunlar, insanlaşma mücadelesinde onurlu yerlerini almışlardır. Onlar bizim için birer esin kaynağıdır.

Sınıflı sömürücü sistemlerin sonucusu olan kapitalizmin işleyiş yasalarını, kendinden önceki tüm birikimlerin ışığında, tüm yönleriyle çözümleneyen Marx-Engels olmuştur. Marksizm, yalnızca kapitalist işleyiş yasalarını çözümlenemeye sınırlı kalmayıp; kapitalizmin gelişmesiyle birlikte doğum sürecine giren ve kapitalizme son verecek olan proletarya sınıfını ve bu sınıfın mücadele tarzını da ortaya çıkarmıştır.

Sosyalizme ve komünizme varmanın kendiliğinden olmayacağını söyleyen Marx-Engels; bu sistemi kuracak olan yeni insanın nasıl olması gerektiğini en güzel örneği kendi yaşamlarıyla temsil ettiler. Yeni insanı oluşturmak için gerekli olan; çalışma tarzı, eğitim yöntemi, teori-pratik uyumluluğu, aşk... vb. bütün özellikleri onların yaşamlarında bulabilmek mümkündür.

Nihayet, Marksizmin projelendirdiği, sınıfsız komünist topluma varma mücadelesinde zorunlu bir köprü görevi gören sosyalizm, dünyanın bir bölümünde bir sistem olarak inşaa edilmeye çalışılmıştır. Kapitalistleri tedirgin eden “komünizm hayaleti”nin ilk evresi olan sosyalizmin kuruluş denemelerinde, azımsanamayacak adımların atılması; kapitalistler için bir kâbus oldu. Kapitalizm kesintiye uğradı. Kapitalistler on yıllarını “komünizme karşı mücadele” faaliyetlerine ayırmak zorunda kaldılar. “Sosyal devlet” benzeri bir yığın önlemler aldılar. Devrimlerin gerçekleştiği ülkelerde, iktidarı yeniden ele geçirmek için, akla gelebilecek her türlü yol ve yöntemle başvurmaktan geri kalmadılar.

Dünyadaki sosyalizmin inşası denemelerinin asli unsurları, gene yeni insan faktörüydü. Marksizmin Rusya’da yaygınlaştırılmasında ve mücadelenin örülmesinde gerekli olan yeni insan, Çernişevski’nin Rahmetov’larının anlatıldığı ‘*Nasıl Yapmalı*’ eseri gibi eserlerde işlendi. Elde edilen başarılar, kapitalizmin oluşturduğu insan tipinin dışına çıkabilen yeni insanlar sayesinde oldu. Lenin, Che, Thelmann... vb. daha nice adı duyulan ya da duyulmayan yeni insan tipleriydi bunlar işte. Ancak yetmedi. Sosyalizm denemelerinde geriye düşüşler yaşandı.

Yenilginin nedenleri ayrı bir yazının konusu olacak kadar kapsamlıdır. Ancak biz burada şunu söyleyebiliriz ki; geriye düşüşlerin esas nedeni, gene yeni insanın yeterince oluşturulamamasıydı.

Che'nin, "komünist bir ahlâkın olmadığı ekonomik bir sosyalizm beni ilgilendirmiyor" derken dikkat çektiği nokta yeni insanın önemi idi. Lenin ve diğerleri geriye düşüş tehlikesi karşısında, iktisadî ve siyasî koşulların yanında esas barikatı yeni insanın oluşturacağını her fırsatta vurgulamaktan geri kalmamışlardır.

Sosyalizmden geriye düşüşünün nedenleri esas itibarıyla ekonomik vb. sorunlar değildi. Çünkü; işsizlik, yoksulluk, eğitimsizlik, ulusların kader tayin hakkı, fuhuş, dilencilik, sağlık... vb. akla gelen tüm sorunlarda, kapitalizmin hayâl bile edemeyeceği derecede çözümler üretilmiştir.

Lenin'in burjuvazi döneminden kalma, güvenilir olmayan mühendisleri tüm riskleri göze alarak bir takım işlerde görevlendirdiğini biliyoruz. Gene Che'nin yazılarında, devrimden sonra en çok eksikliğini duyduğumuz şey maliye vb. işlerde görev alacak yetişkin kadrolarımızın olmaması dediğini okuyoruz. Devrimin gerçekleştirildiği bütün ülkelerde buna benzer sorunlar yoğun olarak yaşanmıştır.

Tüm bu deneyimlerin bize gösterdiği şudur: Bütün yönleriyle gelişmiş komünist insanın yetiştirilmesi, devrimin sonrasına ertelenecek bir sorun değildir.

Sosyalizm için mücadelede kültür, sanat, bilim, ahlâk vb. yönleriyle insan yetiştirmede ciddi adımlar atıldığı kuşkusuz.

Sosyalizmin inşası girişimlerinin dünya çapında geçici bir yenilgi alması, önemli bir moral bozukluğu yarattı. Emperyalist-kapitalist sistem bu gelişme üzerine her ne kadar "son sistem" olduğu propagandasını yaygınlaştırsa da, devrimci insanı tamamen teslim almanın o kadar da kolay olmadığını; Vietnam'da, Küba'da, Kolombiya'da, Venezüella'da, Türkiye'de vb. süren ulusal ve sosyal kurtuluş mücadeleleriyle görmüş bulunuyor.

Enkaz Altından Dirilmek

Sosyalizm cephesinin dünya çapında aldığı yenilgi, devrim güçlerini bir enkazın altında kalmışa çevirdi. Emperyalist burjuvazinin yoğun ideolojik bombardımanı da buna eklenince, komünizm ütopyasına ve Marksist teoriye karşı bir inançsızlık ve güvensizlik baş gösterdi. Devrimci iktidarların bir bir kaybedilmesi sonrasında; devrimci insan dik ve onurlu durmayı başardı. Devrimcileşemeyen insan dumura uğradı. Yeni insan olmayı başaramayan çok sayıda kişi kapitalizm saflarına göçtü. Dünya medya tekellerinde görev aldı. Şimdilerde eskinin karnı

kara Marksistlerinin ağzından, inceltilmiş olarak, Marksist teori çarpıtılmaya çalışılıyor.

Sosyalizm denemelerinin dünya halklarına getirdiği kazanımlar gizlendi. Bir yığın yalan propagandayla sosyalizm "totaliter bir rejim" olarak kitlelerin beynine pompalandı.

Ne var ki kapitalizmin son sistem olduğu iddiası tıkanmış bulunuyor. Sistem sınırına dayandı. İktidarını devam ettirebilmenin güçlüklerini yaşıyor. Marksizmin bilimsel öngörülleri yeniden dünya halklarının gündemine giriyor zorunlu olarak. Kapitalizm son sınırına dayanmış. Ancak, yeni insandan oluşmuş, örgütsel önderliğin dünya çapında henüz oluşturulamamış olması, kapitalizmin tüm açmazlarına rağmen bir şekilde saltanatını sürdürmesine olanak sağlıyor.

Kapitalizme karşı mücadeleler dünya çapında irili ufaklı biçimlerde yaşanıyor. Ancak, bu mücadeleler bir ideolojik nitelikten ve enternasyonalist Marksist bir önderlikten yoksun bulunuyor. Kapitalizme karşı direnişler, uluslararası bir önderlikten yoksun da olsa, emperyalist burjuvaziyi tedirgin ediyor. Karşı-devrim, sosyalizm için mücadelelerin önünü kesme projelerini daima gündemde tutuyor.

Emperyalist küreselleşme, üretim ve tüketim sürecini alabildiğine hızlandırmak zorunda kalmıştır. Aynı zamanda kitlelerin yönlendirilmesini de hızlandırmış, kolaylaştırmış durumda. Zihinleri teslim alabilmek için sayısız yöntemler deniyor ve bunu kısmen başarıyor da. Ancak şunu da görüyorlar: Her şeyin hızlandığı, kolaylaştığı koşullar, aynı zamanda kapitalizmin yıkılmasını ve sosyalizmin kurulmasını da kolaylaştıran bir zemin oluşturmuş bulunuyor. Güvenliği göklere çıkarılan, emperyalizmin en etkin simgelerinden olan ABD'nin ne kadar kırılğan olduğunu, âdeta bir kâğıt gibi hızla eritilebileceğinin mümkün olduğunu 11 Eylül'de gördük.

Her zamankinden daha olanaklı hale gelen sosyalizmin, kapitalizm karşısında atağa geçebilmesi için, şimdi bütün mesele; her ülkede Marksist önderliğin, dolayısıyla yeni insanın oluşturulabilmesidir.

Bugün, yeni insanın oluşturulması bir yandan en zor iş iken, diğer yandan; dünya devrim ve örgüt deneyimlerini düşündüğümüzde, önümüzde azımsanamayacak bir birikimin olduğunu görüyoruz. Bu da işin avantajlı yanını oluşturuyor. Hemen hemen dünyanın her ülkesinde örgütçülük ve devrimcilik deneyimi yaşanmıştır. Bunlardan ders çıkarmak, tıkanmanın aşılması ve yolun açılması için önemli bir olanak sunuyor. Yeter ki bu deneyimlerin olumlu veya olumsuz yanlarını bilimsel bir gözle inceleyip ortaya çıkartabilelim.

Enkazın altından çıkabilmek için, enkazı iyi tanımak gerekir. Dikkat edilmediğinde, enkazın ağırlığı altında boğulup bir ceset yığınına dönüşmek de bir olasılıktır.

Emperyalist güç odakları, sosyalizme yönelttikleri ideolojik saldırılarda, görünen hedefe Stalin'i yerleştirdiler. Sanki Marx-Engels ve Lenin'e bir şey demiyorlarmış gibi yaparak, sol yelpazede yer alan kesimlerin önemli bir kısmını etki altına almayı başardılar. Bu kara çalma ve çarpıtmaların asıl hedefinde; bir bütün olarak Marksizm-Leninizm, diyalektik ve tarihsel materyalizmin olduğu açıktır. Bu konudaki bakış açısı şöyle olmalıdır: Sosyalizmin inşası denemelerinde tartışılacak hiç bir hata ve eksiklik olmamıştır demek ne kadar dogmatikse; söze Sovyetler Birliği düşmanlığı ve "Stalinizm" in totaliterliği ile başlatmak da o kadar dogmatiktir. Sosyalizmin inşası denemelerindeki hataları görüp aşmaya çalışmak ayrı şey, yaşanılanları bir bütün olarak totaliter ilan edip dışarı atmak ayrı şeydir. Gerçekleşen sosyalizmin inşası denemeleri bizimdir. Burada yapılan hataları bulup çıkarmak da bize düşer. Stalin'in yaptığı; emperyalist ve faşist saldırılar karşısında sosyalizmi korumak, Leninizmi kararlı bir şekilde devam ettirmeye çalışmaktan başka nedir ki?

Grupçuluk Hastalığını Yenerek

Coğrafyamız devrimci hareketi de sosyalist güçlerin dünya çapında uğradığı yenilgiden nasibini fazlasıyla almıştı. 1968 rüzgarlarıyla başlayıp, 1970-1980 arasında doruğuna ulaşan devrimci kabarma, 1980 askeri faşist cuntasıyla bozguna uğradı. Geriye düşüşlerin etkisiyle de birleşince Türkiye Devrimci Hareketi kötü düzeyde bir tasfiyeyi yaşadı. Bugün de içinde bulunulan örgütsel ve teorik karmaşa derinleşerek sürmeye devam ediyor.

1980 öncesi devrimci hareketin en büyük eksikliği; kaban kitle hareketlerine önderlik edecek bir *Proletarya Partisi*'nin oluşturulamamış olmasıydı. Bugün de aynı sorun kendisini dayatıyor.

Her grup, kendisini işçi sınıfının temsilcisi ve öncüsü/önderi olarak tarif etmekten geri durmuyor. Tüm bu soyut önderlik iddialarına rağmen, gerçekleşen eylem ve direnişlerde herhangi bir grubun örgütsel, siyasal önderliğine tanık olamıyoruz her nedense?! Emekçilerin ekonomik, sosyal, siyasal talepleri için gerçekleştirdiği direnişler çoğunlukla yenilgiyle sonuçlanıyor. Çünkü muharebelerde alınan bu yenilgilerin nedeni, işçi sınıfına önderlik edecek; ona yol gösterecek bir *Proletarya Partisi*'nin olmamasıdır.

Esas üzerinde durmak istediğimiz şey gerçeği yansıtmayan iddia ya da tanımlamaların, yeni insanın oluşmasını nasıl geciktirdiğidir.

Bir grup, Türkiye'nin tek öncü kurmayının kendisi olduğunu iddia ettiği zaman, kendisi dışındaki tüm grupları dışlayan, yok sayan bir pozisyon almış oluyor.

Kendisine abartılı bir misyon yükleyen grupçu bakış açısı, kendisine gelen insanları da bu bakış açısına göre şekillendiriyor. 25-30 yıldır önder iddiasında olan bir grup düşünelim. Bakıyoruz; her lafa 'proletarya' sözü ile başlayan grup, bu kadar uzun yıllar boyunca işçi sınıfı içinde, fabrikalarda elle tutulabilir bir komite dahi kuramamıştır. Burada kastettiğimiz, uzun vadeli olarak işçileri yönetip, yönlendiren niteliğe sahip komitedir tabii ki. Akli başında tek bir birey bile onlarca yıl fabrikalarda çalışsa işçi komiteleri kurabilir. İşçi sınıfının kendisi için sınıf olmasını sağlayacak gelişmesine katkıda bulunabilir.

Yapay olarak, önderlik iddiasında olan grupların oluşturduğu insan tipi de yapay oluyor çoğunlukla. Kendisini işçi sınıfının üstünde gören militan, daha işin başında sınıfına yabancı bir kişilik olarak şekilleniyor. Aslında bu militanın işçi sınıfının yaşamından öğreneceği çok şey vardır. Ancak, kendisine abartılı bir rol biçtiği için işçilerle doğru düzgün bir diyalog dahi kuramaz. İşçilere yukarıdan bakar. İşçiler de ona, bir yabancı gözülle bakarlar. Kendilerinden biri olarak görmezler onu.

Grev, direniş veya gösteri olduğunda, önder olduğunu iddia eden gruplar, elemanlarını buralara müdahale etmek amacıyla gönderirler. İşçiler ilk defa gördükleri bu insanları içlerine almazlar. Defalarca tanık olduğu üzere, işçiler bu insanları kendilerinin işlerini bozacak kimse olarak görürler.

Önderlik iddialarının ne kadar suni kaldığını, yaşamdan gözlemlediğimiz çarpıcı, somut örneklerle ifade etmeye çalışalım. Birkaç yıl önce Bursa'da Türk-Metal Sendikası'na tepki duyan işçiler sokaklara döndüler. Bu haberi gazetelerden öğrenen bir grup, hemen buraya yönelik bir model önerisinde bulundular: "İşyeri Komiteleri, Direniş Komiteleri, Grev Komiteleri, Kendi Sendikası Kur, Komünist Öncünün Bayrağı Altında... vb." türünden model önerileriydi bunlar. Fakat, tüm "önder kurmaylar"ın yaptığı bu model önerilerinin gerçek yaşamda hiçbir karşılığı olmadı. Çünkü gruplar, bu durumun bilgisinden ve bu durumun kendisinden uzaktı.

Öylesine traji-komik şeyler söylendi ki o dönem. Grubun biri, Türk-Metal'den istifa eden işçilere hitaben yazdığı bir bildiriye; sendikaların sarı olduğuna değinip, düzen teşhiri yapıyor, ardından da işçilere çözüm ve çıkış yolu olarak "komünist öncünüzün bayrağı altında kenetlenin" talimatında bulunuyordu. Şimdi kendimizi, Türk-Metal'den istifa eden bir işçi yerine koyarak bu bildiriye okuduğumuzda; aklımıza şu sorular geliyor: Kimdir bu "komünist öncü"? Adı nedir? Ben bir işçi olarak bu "komünist öncüyle" yaşamımın neresinde karşılaşırım? ... Bu soruların tamamı yanıtız kalıyor.

Söylediklerimizin yanlış anlaşılması için şunu vurgulamak gerekir ki; proletaryanın örgütten başka silahı yoktur. Proletaryanın burjuvaziye karşı mücadelesi örgüt vasıtasıyla sürdürülür. Burada mesele

nasıl bir örgüt olduğu veya bu örgütün komünizm mücadelesini sürdüreceği olan yeni insanı oluşturup oluşturamadığıdır.

Grupçuluk hastalığı öylesine illet bir hastalıktır ki; dışındaki gruplarda eleştirdiği olumsuzlukları kendisi yaşadığı zaman değişik gerekçelerle savunur bunu. Örneğin; devrimci gruplar arasında yaşanan sorunlarda, ideolojik mücadelenin dışında, şiddetin kullanılması başka gruplarda yaşandığında mahkûm edilir. Ama aynı şey kendisinde yaşandığında; "bizimkisi değişiktir" denilerek savunulur. Gerçi artık çoğu, başka gruplarda yaşandığında da sessizlikle geçiştiriyor. Çünkü çok yaygınlaştı ve kanıksandı bu durum.

Grupçuluk hastalığı, yalnızca gruplar arası ilişkilerle sınırlı bir durum değil, enternasyonal ilişkilere bakışta da bu hastalık kendisini gösterir.

Sosyalist blok henüz ayakta iken, gruplar kendi çizgisine yakın gördüğü ülkelerin, gelişmeler karşısında aldığı tutuma göre bir yön belirlemesi yapıyorlardı. Kuşkusuz söz konusu ülkelerdeki KP'si doğru bir politika belirlemişse ve başka ülkelerdeki bir grup da bu politika ekseninde bir duruş sergilemiş ise, buna kimsenin söyleyeceği bir şey olmaz. Ancak, işler öylesine noktalara vardı ki; söylenilenin doğru olup olmadığına bakılmaksızın, söyleyenle olan ilişkiden dolayı gözü kapalı bir eklemlemeyle hareket edildi. Kendisiyle aynı çizgide olan bir ülkenin KP'sinin yanlış politika izleyebileceği düşünülmedi. Ya da örgüt merkezinin yanılabilme olasılığı hiç hesaba katılmadı. Bağlı bulunulan "merkezler"e karşı abartılı güven, bu merkezlerin çöküşüyle birlikte grupları hayal kırıklığına uğrattı doğal olarak.

Kendisini dünyanın tek Marksist otoritesi olarak gören bir grup, kendisi dışındaki hiçbir gelişmeyi dikkate almaz olur. Her sorunda grubunu amaç haline getirmiştir. Herşeye grubunun çıkarları açısından bakınca; kendisini özne idealizme hapsetmiş oluyor. Kadro adayları, gruba biçilen "dünyadaki tek önder güç" misyonuna uygun bir gerçek durumla karşılaşamayınca, ya da ülkedeki en politik eylemlerde dahi seyirci rolü oynayan, dışardan soyut önermelerden öte bir etkisi olmayan durumu gördüklerinde; bu abartıcı bakış açısı tam tersten bir etki yaratarak, insanları örgüt ve devrim fikrinden uzaklaştırmaya yol açıyor.

Kendisini "öncü parti" olarak görenler ne kadar çok sayıda olursa olsun, henüz "Gruplar Dönemi" aşılabilmiş değildir. Her gün parçalanma ve bölünme gerçekleşmeye devam etmektedir. Bölünmelerin çoğunda politik gerekçeler bulunmuyor. Örgütsel sorunlar, daha açıkçası; kişilerin arasındaki ilişkilerde yaşanan sorunlara dayanıyor. Yollar ayrıldıktan sonra da, politik gerekçeler bulunup çıkartılıyor ortaya. Her bölük, kendi duruşuna uygun bir söylem tutturmakta fazlaca zorlanmıyor.

Özellikle çizgisi birbirine yakın olan gruplarda, birbirini çekemezlik sıkça yaşanır. Kendi çizgisine yakın olan öteki grubun gelişmesi, beriki grubun gerilemesine bağlanmıştır neredeyse. Öteki grubun olumlu işler yapması görmezlikten gelinir.

Eğitim Yöntemi

Eğitim, salt bilgilenmeyle sınırlı bir şey değildir. Yeni insanı oluşturmada gerekli olan bütün yönleri kapsar eğitim yöntemi meselesi.

Eğitilmiş insan olabilmek için insanlık tarihi muazzam bir birikim sunmaktadır önümüze. Bilimsel teknolojik gelişmeler, bilgi akışını hızlandırıp, bilgi edinilmesini kolaylaştırdı. Ama diğer yandan, sahte bilgi ve yalan üzerine kurulu olan kapitalizm koşullarında bu kaos içinde gerçek bilgiyi ayırtılabilmek o kadar kolay bir iş değil. Yönlendirici bilgi bombardımanı içinde boğulmaktan kurtulmakta zorlanıyor insanlar.

Her sorunda olduğu gibi, eğitim sorununda da sınıflar üstü bir durum olamaz. Her sınıf kendi çıkarları doğrultusunda bakar eğitim meselesine. Aileden başlayarak, kişiliğin şekillendirilmesi belli bir bakış açısına göre olur. Mesela Türkiye'deki eğitim sistemi, özellikle Kemalist bakış açısını vermeye çalışır okullarda. Egemen sınıf, egemen kültürü belirler. Belli bir kültürel yönlendirme salt okullarla sınırlı değil. Yaşamın her alanında bir bakış açısı kazandırılır topluma. Daha önceki paragraflarda değindiğimiz; giyim kuşamdan tutun da; müzik, aşk ve daha uzatabileceğimiz her konuda bir yönlendirme söz konusudur.

Bir de insan topluluklarının, yıllardan beri edindikleri bir manevi şekillenme vardır. Örneğin; din, gelenek-görenek gibi manevî alışkanlıklar öyle kolayca kırılan şeyler değildir. Meselâ Türkiye devletinin kurulmasında, üst ulus kültürü olarak Türk ve sünni kimliği esas alınmış ve diğer etnik kimlikler inkâr ve zor yoluyla yok edilmeye çalışılmışsa da; geldiğimiz süreçte, devletin bu politikasında tam başarılı olamadığını görüyoruz. Yüzyıllar boyunca edinilmiş ruhsal şekillenme, iktisadî gelişmelere ve egemen sınıf iktidarına göre belirlense de, önceden oluşmuş bu özellikler kendisini devam ettirme direncini göstermiştir.

Bu konuda Engels şunları söylüyor: "Materyalist tarih anlayışına göre tarihte belirleyici etken, son kertede gerçek yaşamın üretimi ve yeniden üretimidir. Marx da ben de hiç bir zaman bundan daha fazlasını öne sürmedik. Bundan ötürü herhangi birisi ekonomik etken tek belirleyicidir demek üzere bu önermeyi çarpıtırsa, onu, boş, soyut, anlamsız bir söz haline getirmiş olur. Ekonomik durum temeldir, ama çeşitli üst yapı öğeleri de -sınıf mücadelesinin politik biçimleri ve sonuçları, yani çarpışma bir kez kazanıldıktan sonra kazanan sınıflar tarafından kurulan yapılar, vb. hukuksal biçimler ve bütün bu güncel mücadelelerin onlara katılanların beyinlerindeki yanılışmaları, siyasal, hukuk-

sal, felsefî teoriler, dinsel görüşler ve ayrıca bunların dogmatik sistemlere gelişmeleri- tarihsel mücadelelerin gidişatı üzerinde etki yapar ve birçok durumda bunların biçimlerini belirlemekte üstün gelir.” (Engels, *Seçme Yazışmalar*, C: 2, s. 235-236, Sol Yay.)

Sosyalizm mücadelelerinin başarılar elde ettiği dönemlerde, yığınları etkilemek; insanları devrim mücadelesine katmak daha kolaydı. Böylesine dönemlerde devrimci hareketin eksikleri, zaafı fazla göze çarpmaz. Ancak, geriye düşüşlerin ve yenilgilerin yaşandığı günümüz koşullarında; zaafı anında görülür kitleler tarafından. İşte bu yenilgi koşullarında kadroların korunması ve eğitimi büyük önem taşır. Bugün bu türden bir dönemin içinde bulunuyoruz. Kapitalizme tepki duyan ve bir şekilde harekete geçen yığınları yön gösterecek örgütlenmelere olan ihtiyaç kendisini yakıcı bir biçimde dayatıyor.

Dünyadaki mevcut koşullarla bağlantılı olarak, Türkiye Devrimci Hareketinin, her yönden donanımlı insan yetiştirmede başarılı olduğu söylenemez. Pek çok konuda olduğu gibi, bu konuda da bir kendiliğindencilik hâkim durumdadır.

Nasıl bir eğitim yöntemi sorusuna, hazır bir reçete sunmak mümkün değil. Yöntemde anahtar halkayı yakalayabilmek için Marx'a başvurmakta yarar var: “Robert Owen’ın ayrıntılarıyla gösterdiği gibi, gelecekteki eğitimin tohumu fabrika sistemi içinde atılmış ve filizlenmeye başlamıştır; bu tür bir eğitimle, belirli bir yaşın üzerindeki her çocuk üretici işi öğrenim ve jimnastikle bir arada yürütecek ve bu yalnızca üretimdeki etkinliğin artırılmasında bir yöntem olarak değil, tam anlamıyla gelişmiş bir insan yetiştirilmesinde tek yöntem olarak uygulanacaktır.” (Marx, *Kapital*, C: 1, s.461, Sol Yay.)

Kısaca belirtmek gerekirse bütün yönleriyle gelişkin insan saksıda veya tribünde yetişmez. Bütün yönleriyle donanımlı insan yaşamın içinde, sahada; yaparak gösterme tarzıyla yetişebilir. Bundandır ki; burjuva okullarında, teori ve pratik bir arada yürütülür. Bir meslek veya konu üzerine teorik öğretimle yetinilmez. Teorinin yanında, konuyla ilgili iş yerlerinde staj yapılır. Tabii bu, burjuvazinin bütün yönleriyle gelişkin insanı yetiştirebileceği anlamına gelmez. Kapitalizmde, bundan, artı-değer ve kâr amaçlandığı için insanın, insanî yanları öldürülür daima.

İnsanların devrimci düşüncelerle tanışmaları, özellikle sosyalizmin siyasal etkisinin zayıf olduğu günümüz koşullarında, daha çok yakın bir akrabanın etkisiyle olur, ya da yaşadığı iş yeri, mahalle, okul vb. yerlerde yürütülen devrimci çalışmalar vasıtasıyla olur. Genel olarak gözlemlediğimizde; yakın akrabası hangi gruptan ise o da o gruptan olur. Devrimci etkinin bir yerlerden başlamasında şaşılacak bir durum yok elbette. Ancak, devrimci fikirlerle bir şekilde tanışan insan, daha

sonra bilimsel bir araştırma-incelemeye yönlendirilmiyor. Örgütlü faaliyet, akraba ilişkisi, feodal ilişkiyle sınırlı kalıyor.

Örgütün, kapitalist sistemin yoz ilişkileri içinden çıkıp gelen insanları yeni bir tarzda işlemesi gerekir. Ner var ki; günümüzde bu böyle olmuyor. Dar pratik çalışma tarzıyla insanlar yalnızca içgüdüsel olarak yönlendirilir. Heves veya genel havanın etkisiyle hareket eder insanlar. Sosyalizme olan inanç ya da bağlılık bir bilincin unsuru olarak değil de, töresel bir ilişki olur âdeta. Erken dolan safların, erken boşalmasının altında da bu yatar çoğunlukla.

Peki nasıl yapacağız? Yaşamın, önemsizmiş gibi görünen küçük, basit ayrıntılarından başlamak gerek, yeni insanı oluşturma işine. Devrimcilik bir yaşam tarzıdır. Nasıl yaşamalı sorusuna verilen bir cevaptır devrimcilik. Ne boş vakitlerde yapılan bir iş, ne de geçici bir uğraştır.

Yaşanılan pratik deneyimlerden çıkardığımız sonuçlara göre; her evde bir kütüphane olmalı. Devrimci kadroların bilimsel bir temel oluşturması açısından, her evde bir kütüphanenin olması, olmazsa olmaz olarak kabul edilmelidir. Bu, biçimsel olarak eve kütüphane kurmakla sınırlı bir anlam taşımaz. Devrimci olmanın yaşamın bazı zamanlarıyla sınırlı bir şey olarak algılanmasının önüne geçme çabasıdır aynı zamanda.

Yapılan istatistiklerden de anlaşılacağı üzere, toplumumuzda kitap okuma oranı oldukça düşüktür. Devrimciler arasında da bunun tersi olduğunu söylemek mümkün değildir. Her olanağı okumak için değerlendiren devrimci tiplere rastlamıyoruz artık. Otobüs, tren ve vapur gibi araçlarda dincilerin kitap okuduklarına tanık oluyoruz çoğunlukla.

Niye kitap satın almıyorsun sorusu “para yok” biçiminde yanıtlanır anında. İlk bakışta; açlık ve yoksulluk oranının yüksekliği düşünüldüğünde, gerçek bir nedenmiş gibi görünür bu. Ancak, daha içerden baktığımızda, esas nedenin maddî yetersizlik olmadığını rahatlıkla görebiliriz. Kitap okuma alışkanlığının olmamasının esas nedeni; bunun bir ihtiyaç olarak hissedilmemesidir. Eğer insanlarımızı, kitap okumanın gerekliliği kavratılmış olsaydı; maça gitmeye, sigara içmeye, içki içmeye, çekirdek almaya veya bir yığın gereksiz harcamaya nasıl para buluyorlarsa; kitap almaya da aynı şekilde para bulurlardı.

Her evde bir kütüphane derken arzulanan, devrimciliğin içselleştirilmesidir. Komşunun çocuğunu örgütlemeye çalışan insan, en başta yaşadığı evdeki insanları örgütlemeyi başarmış olmalıdır. Bir evde sürekli saz bulunursa, o evde doğup büyüyen çocuklar büyük olasılıkla saz çalmaya merak sararlar. Kitap için de bu böyledir.

Evde başka, dernekte başka türlü yaşayarak hakikatli devrimci olunmaz. Bu konuda James Petras adlı yazarın, Brezilya’dan aktardığı çok çarpıcı bir örnek var. Toplantının birinde, bir kadın militan şöyle

diyor: “Kocalarımız halkın içine gittiklerinde Che; eve geldiklerinde ise Pinochet oluyorlar.”

Kitleler, bizim söylediklerimize değil, yaşadıklarımıza bakarak değerlendirmeye yaparlar. Ya bizim yaşamımızı örnek insan yaşamı olarak görüp etkilenirler; ya da olumsuz yaşam tarzımızı görüp, devrimci faaliyetlerden uzak durduklarına şükrederler.

Yaşamın çeşitli alanlarında, birbirinden farklı insan tiplerine rastlamak mümkün. İnsan vardır; bindiği minibüste, şoföre itiraz etme cesareti gösteremez. Ya da bir vergi dairesine işi düstüğünde, çok basitçe halledilebilecek işleri halledemez. Görevlilerin, başlarından savmak için çıkardıkları engeller karşısında hemen geriye dönüp evine gelir. Başka bir insan vardır; bindiği minibüste ortaya çıkan her soruna çözücü tarzda müdahale eder. Gittiği vergi dairesinde basit bir evrak eksikliği yüzünden işinin yapılmaması karşısında hemen boynunu bükerek geri dönüp gelmez. Görevlilerle tartışmaya girer, itiraz eder. Gerekirse bir üst kurum olan müdüriyete çıkar. Ne yapar ne eder o işi halletmeden geri dönmez. Bütün duyurgaları çalışır haldedir bu insan tipinin.

Yukarıda sözünü ettiğimiz iki insan tipini ortaya çıkaran, o insanların içinde yaşadıkları çevresel koşullardır. Edindikleri yaşam deneyimlerinden oluşan birer karakter yapısıdır onlardaki.

Devrimci hareketlerin çalışma alanlarında rastladıkları insan tipleri, genellikle birinci örnekteki itaatkâr insan tipidir. Yoksulluk ve baskı altındaki yaşam tarzlarının oluşturduğu ezik ve çekingen kişilikler çoğunluktadır. İşte burda örgütlü faaliyetin gerekliliği devreye girer. Bilimsel dünya görüşüne sahip olan örgütün bu insanları devrimcileştirilmesi, insan tipi olarak; ikinci örnekte verdiğimiz, girişken ve yetenekli insan tipleri haline getirmesi gerekiyor. Ne var ki, kadro ve kadro adayları itaatkâr ve yeteneksizdir genel çoğunluk olarak.

Devrimci hareketin mevcut çalışma tarzı, insanı bir çeşit yabancılaşma içine sokuyor. Kendisini birlikte yaşadığı, toplumdaki diğer insanların üzerinde gören devrimci militan, kafasında bir düş dünyası oluşturur. Yaşadığı zamanın büyük bir bölümünü geçici olarak görür. Birlikte yaşadığı aile evi, uğradığı kıraathane, bindiği taşıt, okuduğu okul, çalıştığı iş yeri...vb. onun için hep geçicidir. Onun için esas olan; içinde yer aldığı komitenin toplantı anı ya da yazılama faaliyeti süresidir. Yaşadığı yerlerdeki insanlara göre o, bir uzay yaratığı (UFO) gibidir. Ne olduğu, ne yaptığı bilinmezdir. Çevresel ilişkilerle arasında da-ima bir sınır vardır.

Devrimci militan yaşadığı tüm alanlarda yeni insanı temsil etmelidir. Çevresindeki insanlara çok fazla şey anlatmaya gerek kalmadan, oluşturduğu yaşam tarzıyla; parmakla gösterilen ve çevre tarafından imrenilen bir örnek teşkil etmeli. “Ben ve benim çocuklarım da böyle bir yaşama sahip olmalı” derirtecek bir örnek olmalı.

Bir de günümüzde olan gerçek duruma bakalım; bir işte çalışmayan, kendisine ve çevresine hayırı olmayan; uzak durulması gereken insanlar olarak görülür çevre tarafından, devrimci faaliyet yürüten insanlar. Böyle intiba bırakan bir insan, ağızıyla kuş tutsa sözünü dinlemez kimseye.

Yeni insan, kavanozda değil sahada oluşturulur demiştik. Herhangi bir temeli olmayan, okuma alışkanlığı olmayan insanlara; teoriyi bilen birinin verdiği seminer veya panel pek fazla işe yaramaz. Diyalektik ve tarihsel materyalist bilimin öğrenilmesinin yanında, dünya devrim deneyimlerinin; bizden önceki devrimci militanların yaşamlarının bilinmesi, yeni insan olabilmek için yeterli olmaz. Yeni insan olmaya istekli ve aday bir insanın, önünde, örnek alabileceği bir modelin olması gerekir (Tek tipleşme anlamında değil). Yaparak gösteren bir örneğin olması gerekir. Bu da, yeni insan olmayı -hiç değilse diğer insanlardan farklılığı görebilecek düzeyde- başarmış devrimci bir militan, dolayısıyla komünist örgütten başkası değildir.

Kendi grubunun yayınları dışında yayın okumayan, küçümseyen, Marksist kaynakların önemle üzerinde durmayan; dünyadaki gelişmeleri merakla izlemeyen bir devrimcinin, daha işin başında gelişmesinin önü kesilmiştir. O, kendi grubu dışındaki her yayına, her gelişmeye önemsiz gözle bakar.

Yaşadığı kapitalist sistem içindeki sahte ilişkileri gören her insan, karşısında, her açıdan örnek alabileceği alternatif yaşam tarzını temsil eden yeni insanı bulabilmelidir. Burjuvazi her gün aşk diye fuhuşu sürer insanların önüne. Dostluk diye, para ve tüketim köleliği koyar insanların önüne. İşte insanlar; aşkta, dostlukta, onurlu insan olmakta örnek alabileceği yeni insanı bulabilmelidir karşısında.

Örgüt, yeni insanın bugünden oluşacağı bir zemindir. Kapitalist sistemin sahte ilişkileri içinden çıkıp gelen insanların, örgüt ortamında yeniden kalıba dökülmesi gerekir. İnsansal olan herşeyi bulabilmeli örgüt ortamında. Saklı kalmış tüm yetenekleri açığa çıkarması gerekir örgütün.

Ne yazık ki, mevcut durumda bunu görebilmek olanaklı değil. Örgüte gelen insanlar, eski yaşam ve alışkanlıklarını aynen korurlar. Bir süre için arka planda kalmış olan eski yaşam, ortam bulduğunda, anında su yüzüne çıkarılır. Çünkü özsel bir dönüşüm yaşanmamıştır. Bir süre örgüt saflarında kalan insanlar, yeni insan haline getirilemeyince; eskisinden daha sıkı bağlarla geri döner düzenin içine.

Önümüzde bulunan somut örneklere bakalım; 25-30 yıllık tarihi olan bir örgütte yazan-çizen, asli unsur olabilen insan sayısı parmak sayısını geçmez. Halbuki, zaman zaman örgüt saflarına akan insan sayısı yüzlerle binlerle ifade edilebilir düzeydedir.

Bu duruma etki eden çeşitli nedenler vardır kuşkusuz. Devrim rüzgarlarının güçlü olduğu dönemlerde işler daha kolaydı. Bugün yenilgi döneminin içindeyiz. Bu nedenle kitleleri kazanmak, ya da yeni insan oluşturmak o kadar kolay gerçekleşmiyor. İşte bu koşullar işi zorlaştırıyor. Ancak, herşey “olumsuz koşullar”la açıklanamaz. Esas sorun içsel nedenlerden kaynaklanıyor.

Moral kaynağımız olacak direniş ve mücadeleler her zaman varolagelmıştır. Yeni insanı oluşturamamanın esas edeni; gerekli olan çalışma tarzı ve örgüt anlayışının geliştirilememesidir.

Sosyalizm mücadelelerinin ve özelde de Deniz, Mahir, İbrahim’lerin yarattığı değerler büyük ölçüde tüketilmiş bulunuyor. Çekim merkezi oluşturabilecek türden devrimciliğin, yeniden ayakları üzerine dikilmeye ihtiyacı var.

Devrimci kadrolar olarak, amaçlarımız için ölümü hiçe sayacak düzeyde direnişler sergiliyoruz. Ancak, kapitalizmin ideolojik saldırıları karşısında uzun erimli olarak direnmekte, yeni yaşam tarzını oluşturabilmekte örgütsel varlığımızı imha ettirecek sonuçlara yol açabiliyoruz. Her koşul altında, aynı direnme veya mücadele biçimi aynı sonuçları vermez. Bu konuda öznel idealizme düşülüyor çoğu zaman.

Grupçuluk hastalığı öylesine tehikeli noktalara varmış ki; ölen ya da öldürülen devrimcilerin cenazelerine katılmada yeterince duyarlı olunamıyor. Her grup, kendi militanının cenazesini kaldırmaya tam katılırken, diğer gruplarınkine; ya katılmıyor ya da sınırlı olarak katılıyor. Oysa her devrimcinin cenazesi görkemli bir tarzda uğurlamayı hak eder. Tüm bu sorunlar asla teknik bir sorun değildir. Bir algılama ve şekillenme sorunudur.

Her şeyi kendinden veya kendi grubundan ibaret gören insanlar, her olanaktan devrim lehine çıkarsamalar yapmayı beceremez. Bu nedenle, azımsanamayacak sayıda legal parti, dernek, sendika, gazete, dergi vb. olmasına rağmen; bu olanaklar aracılığıyla ciddi bir örgütlenme faaliyeti yürütülemiyor.

Yeni insanı oluşturma meselesini tartışırken, herşeyin koşullardan yalıtık, tamamen devrimci örgüt veya kadrolara bağlı olduğunu söylemiyoruz asla. Ancak, sınıf mücadelesi tarihi bize gösteriyor ki; nesnel koşullar ne kadar uygun olursa olsun, bu koşullara planlı bir şekilde müdahale edecek, değiştirecek öznel etken olmadıkça çok sayıda fırsat kaçırılmış oluyor. Marx’ın bu konu üzerine yaptığı bilimsel kurguya kulak verelim:

“Mücadeleye, ancak ihtimallerin şaşmaz biçimde lehte olması koşuluyla girilseydi, dünya tarihini yapmak şüphesiz çok kolay olurdu. Diğer taraftan eğer ‘rastlantılar’ hiç bir rol oynamasaydı, bu tarih oldukça mistik bir nitelik taşırdı. Bu rastlantılar doğal olarak gelişimin

genel gidişatının bir parçasını oluştururlar. Ve diğer rastlantılar tarafından telafi edilirler. Ama hızlanma ya da gecikmeler, hareketin başındaki insanların karakterlerinin ‘rastlantısallığı’ da dahil olmak üzere, böylesi ‘rastlantılara’ son derece bağlıdır.” (K. Marx 1871’de Kugelmann’a yazdığı mektuptan)

Her koşul altında, özellikle yenilgi dönemlerinde yetkin kadroların yetiştirilmesi tarihsel bir öneme sahiptir. Bunun başarılıp başarılama-ması, tarihsel sürecin gidişatını belirleyen bir rol oynayabiliyor.

Daha işin başında, bilimsel bir bakış açısı edinmesinin önü, yanlış eğitim yöntemiyle kesilen kadro adayları, tüm meselelere dar bir bakış açısıyla bakar. Mao’nun, Stalin’in veya Troçki’nin hiçbir eserini okumadan; bu insanlar hakkında bir yığın laf eder. O, hiçbir zaman bilmediği bir konuda “bilmiyorum” diyemez. Biliyormuş gibi kendini uzun yıllar boyunca kandıran insan, kolay kolay da öğrenme faaliyeti içine giremez bir türlü. Marx’ı hiç okumadan kendisine “Marksist” demekten geri kalmayan insan, örgütsel atmosfer içinde bundan hiçbir rahatsızlık duymaz. Yazılama, kuşlama, pullama vb. işler yapması, onun pohpohlanması için yeter de artar bile.

Kapitalizm, bir yandan insanı bireyselleştirip, yalnızlaştırırken; diğer yandan kolektif, yaratıcı insanın emek gücüne ihtiyaç duyar. “İnsan kaynakları” başlı başına bir sektör haline aldı. Kolektif, yaratıcı emek gücünü oluşturmayı hedefleyen burjuvazi, bu konu üzerine uzmanlar yetiştirmekte. Çeşitli sayıda eğitim yöntemlerini hayata geçirmektedir. Bu yöntemle, kapitalizmde üretici güçler, bedensel ve ruhsal olarak bütün yönleriyle teslim alınıp, burjuvazinin hizmetine koşulmaktadır.

Bizim de sosyalizm ve komünizm için mücadelede esas almamız gereken çalışma biçimi kolektif çalışmadır. Devrimci iş yapmak üzerine oturması gereken kolektif çalışma yeterince hayata geçirilemiyor ne yazık ki. İnsanın insana güveninin kalmadığı kapitalist toplumda, kolektif iş yapabilmek sanıldığı kadar kolay olmuyor. Bundandır ki; örgütsel çalışmalarda tüzük gibi çeşitli zorunlu kurallar belirlenmiştir. Yeni insanı oluşturma mücadelesinde ileri adımlar atamadığımız müddetçe, tüzük gibi kuralların da çok fazla etkili olmadığını görüyoruz. Bölünme ve parçalanmaların sürmesindeki en önemli nedenlerden biri de; kişiler arasındaki uyumsuzluklardır. Yeni insan olabildiğimiz ölçüde, kolektif çalışmayı başarabiliriz. Kişilerin, birbirine karşı değil, kapitalizme karşı duruşlarını sağlayabiliriz. Kavrama ve yaratıcılıkta atılacak ileri adımlarla, uyumlu bir kolektif çalışma çıkartabiliriz ortaya. Ancak o zaman kişiler arasındaki farklılıklar, birbirini tamamlayan unsurlar haline alabilir.

Halk arasında oluşmuş bazı yargılar vardır. Örneğin; “bu devirde babana dahi güvenmeyeceksin” gibi yargılar oluşmuştur. Bu yargılar, olup biten olguların oluşturduğu sonuçlardır. Gerçekten de ticarî anlamda ortak iş yapabilmek hiç de kolay değildir. Çünkü, bir işletmede

bile ortaklardan biri diğeri kazıklamaya çalışır. Çünkü, bu işi yapmak-taki tek amaç para kazanmaktır.

Amaçlar ve üzerimize düşen tarihsel sorumluluklar kavranamayın-ca; devrimci çalışmada da kolektif iş, başarılı bir şekilde yürütülemiyor. Çoğunlukla, kişilikleri oturmamış, belli bir yaşamsal tecrübesi olmayan insanlar; kendisi, “ben” olmaktan kurtulamamıştır bir tür. “Biz” olabil-mek için yaşama proletaryanın çıkarları açısından bakabilmek gerekir. Bir kavrayış meselesidir bu. İşte bu bilinci ve yaşam tarzını insanlara kazandıracak olan, kolektifin kendisidir. Kapitalist düzen içerisinde edinilmiş tüm hastalıklı yanların, kolektifin içinde tedavi edilmesi gere-kir. Aksi halde, bireyciliğe doğru tüm kaygılar, kaprisler yaşanır. Kolek-tifin oluşturduğu tarz, gittiği her yere komünist yaşam anlayışını taşı-yan insanlar yetiştirir. Bu konularda pek başarılı olduğu söylenemez devrimci hareketin. Ölçüler ve değer yargılarında, kapitalizme özgü olan şeyler aşılabilmiş değil.

Devrimci hareketin bugüne kadar yürüttüğü çalışma tarzı ortaya; herşeyi yukarıdan bekleyen, talimatları yerine getirmekle yetinen, inisi-yatifsiz kadrolar çıkarmıştır. Aşağıdan yukarı ve yukarıdan aşağı eleş-tiri-özeleştirme mekanizması işlemez durumdadır. Yukarının aşağıdan beklediği; dar pratiğin yerine getirilmesi olduğu için, yukarı ile aşağı arasında derinlikli bir ilişki gelişmez. Aşağı ise, yukarıdan herhangi bir talepte bulunacak girişkenliğe sahip değildir. Aşağıdakiler, yukarıdaki-lerin herşeyi doğru yaptığını düşünür. Bu konuya ilişkin iki çarpıcı ör-nek vermek yerinde olur:

Fransız yazar Henri Aleg’in “Büyük Geri Sıçrama” adlı kitabında, Sovyetler Birliği’nden bir işçinin söyledikleri aktarılır. Andrey adlı bir iş-çi; “parlamento baskını sırasında, hiçbirimiz itiraz edecek cesareti kendimizde bulamadık” diyor. Kendilerinin, parti merkezinin gereken şeyleri yapacağını beklediklerini söylüyor. Gorbaçov, gerekeni yapar nasılsa diye düşündüklerini söylüyor. Andrey, eve gittiğinde eşinden, “siz ne biçim komünistsiniz” diye fırça yiyor.

Diğer bir örnekte Türkiye’den verilecek olursa; bölünme yaşayan bir örgütte, merkez dışında kalan kesime; bölünmeden sonra yaptıkları eleştirilerin neden bölünme öncesinde dile getirmedikleri sorulduğun-da, şöyle bir cevap alıyorsunuz: “Biz, merkeze aşırı güven duyuyorduk, merkezin hata yapacağına ihtimal vermiyorduk.”

Bu örneklerden çıkarılacak sonuç şudur: Yaşanılanlara eleştirel gözle bakan ve inisiyatifi olan kadrolar yetiştirilmemiş. Dolayısıyla bü-tün işler, bir avuç merkez tarafından idare edilmiş. Bu merkez bir şe-kilde işlevsiz kaldığında; örgütsel süreklilik kesintiye uğramış.

Herşeyin merkez tarafından yürütülüp, geriye kalanların memur gibi, talimatları yerine getirmesi biçiminde işleyen tarz, bir süre sonra niyetlerden bağımsız olarak; insanları araç durumuna düşürüyor. Uzun

yıllar boyunca dar pratik içinde koşturup duran insanlar, ortada elle tu-tulur bir ürün göremeyince ve herhangi bir gelişme gösteremeyince, kendilerinin araç durumuna düşürüldüğünü düşünerek, örgüt ve dev-rimden kopuyorlar. Kopanların sayısı hiç de azımsanacak gibi değil.

Devrim mücadelesinden kopan insanların durumu genellikle; zor koşullar ve kişilerin zaaflarıyla, dünya konjonktürünün olumsuzluğuyla açıklanır. Kopanların sayısı az olmuş olsa bu gerçekler yeterli sayılabil-ir belki. Ancak, durum böyle değildir. Hapishaneden şu ya da bu şekil-de çıkan insanların yüzde doksanbeşi mücadeleyi terk ediyor. Çeşitli dönemlerde harekete geçirilebilen kitle sayısı 15-20 bini bulurken, bu etki örgütlenemiyor. İşte tablo budur. Bu tablo görmezden gelinemez ve dış koşullarla açıklanamaz. Bu tablonun esas nedeni örgütsel tarz-dır. Yeni insanın oluşturulamamasıdır.

Yeni insan, bir kere oluşmaya başladığında, bu mayanın tutma-ması için hiçbir neden yoktur. Her birey kendi başına bir örgüt olacaktır o zaman. Bulunduğu yerde; örgütleyen, değiştiren, dönüştüren, üreten insanlardan oluşmuş bir irade ortaya çıkartabilecektir.

İnsanların eğitilmeleri ya da değişmeleri için teori ve söz yeterli olmaz. Eski olan bir şeyin yerine, yeni olan bir şeyin geçmesi gerekir. Yaşama alanı, kendi köyü, mahallesi veya eviyle sınırlı olan bir insanın bilinci de o ölçüde sınırlı olur. Hayatın çeşitli yönlerini kavraması için, insanın gezmesi, görmesi, duyması, bilmesi, hissetmesi gerekir. Emekçi semtlerinde yaşayan bir insana zengin-yoksul, ezen-ezilen farkını; okuyarak ya da anlatarak kavratmaya çalışırız. Bunun yanında insanı her zaman yaşadığı alanın dışına çıkarıp, zenginlerin mekânla-rını gezdirerek; sınıf farkı gösterilmeye çalışıldığında; hissederek, öf-kelenerek kendisinin hangi sınıfa ait olduğunu anlaması daha kolay olacaktır.

İnsanı eğitmenin (aynı zamanda eğiticinin eğitilmesini kastediyoru-z) tek ve mutlak bir yöntemi yoktur. İçinde bulunulan tarihsel ve toplumsal koşullar, sahip olunulan kültürel yapı, inanç biçimleri hangi yön-temin uygulanacağına belirleyici etkenler olur. Önemli olan, eğiticinin, içinde bulunulan koşullara uygun eğitim yöntemini tespit edip uygula-yabilmesidir.

Mevcut konjonktür içinde, yapılacak işlerin esasını; inceleme-propaganda ve örgütlenme oluşturacaktır. Bu işlere dayanarak, ihtiyaç duyulan kadrolar ve örgüt yaratılmaya çalışılacaktır. İnceleme-propaganda ve örgütlenme işleri, sınıfın ekonomik ve politik mücade-lesinin dışında değil içinde gerçekleştirilecek. Yaşamın her alanı örgüt-lenme alanıdır. Fabrika, mahalle, okul, ev ve aklımıza gelebilecek her türlü mekân örgütlenme alanıdır. Parlamentarist, meslekî, yöresel veya başka türden; sendika, parti, dernek, kulüp, kahvehane vb. mekânlar örgütlenme alanlarıdır. İşte, sözünü ettiğimiz yeni insandan oluşan

mekanizma, tüm bu yaşam alanlarında devrimci çalışmayı sürdürecektir. Düzeyli ve güvenilir yaşam tarzıyla, bu alanlarda meşru zeminler bulunabilir. Mekânın bir bölümünde kaçamak olarak değil, mekânda yer alanların tamamını gerekli olan eğitim gruplarına katarak yürütülmesi gereken bir çalışma. Bu mekânlar içinde evlerin çok önemli bir yeri vardır. Her eve bir kütüphane önermesi bu nedenle düşünülmüştür. Çünkü, insanlar zorunlu olarak yaşamlarının bir bölümünü evde geçirirler. Okuma, yazma, örgütlenme için en elverişli mekânlar evlerdir. Herşeyden önce güvenlidir evler.

Sonuç olarak, yeni insanın oluşturulması sorunu, örgütlenme ve mücadele sorunuyla bağlantılı bir şeydir.

Yeni insana duyulan ihtiyacın altında toplumun veya sistemin değiştirilme sorumluluğu yatar. Demek ki bu işin başarıyla sürdürülebilmesi için; toplumun ve insanın kavranması gerekir. Kavranılamayan bir şeye müdahale felaketle sonuçlanabilir. Müdahale edilen şey, ne kadar iyi kavranmışsa, o şeyin değiştirilmesi/dönüştürülmesi o kadar kolaylıkla ve zevkli olur. Araba kullanmasını bilen birinin arabayı sürmesiyle, kullanmasını bilmeyen birinin sürmesi arasında büyük farklılıklar vardır. Kullanmayı bilen, gayet rahat ve kendine güvenlidir. Zevkle yapar işini. Ama bilmeyen için arabayı sürmek bir işkencedir âdeta. Bilmemenin verdiği korku ve tedirginlik içindedir. Sorun yalnızca arabayı süremekte değil aslında. Herhangi bir arıza durumunda, işleri yeniden yoluna koyacak düzeyde bütünlüklü bir kavrayışa sahip olmak gerekir.

Hangi insanın neye ihtiyacı olduğunu anlayabilmek için, sözkonusu olan insanın iyi tanınması gerekir. İnsanın veya insan topluluklarının kimisine roman, kimisine felsefe, kimisine de sanatsal içerikli kitaplar önerilir. Kime hangi kitabın önerileceğini belirlemek için, onun dünyasının içine girip, onunla tanışmak gerekir. Kimilerini örgütlemek veya dönüştürmek için; bir işte çalışmak, üretim faaliyetlerinde bulunmak, temizlik çalışmasına katılmak, yemek yapmak, oyun oynamak gerekebilir.

Sınıfın örgütlenmesi ve kapitalizme karşı sosyalizm ve komünizm mücadelesi için; bu gün ihtiyaç duyulan şey, yeni insan tipinde kadrolardan oluşan, örgütün örgütlenmesi sorunudur. Bu anlamda mesafe alabilmek için belirleyici olan şey, yeni insandan oluşmuş örgütün yaşam tarzıdır. Sınıfın en hakikatlı evlatlarının önüne, komünist yaşam alternatifini sunma görevimiz var.

24 Şubat 2006

2 Nolu F Tipi Cezaevi-Kandıra

Nihat Varol

-Panel Konuşması-

Sermayenin Kuşatmasında Sendikacılık *

Ben hayatını işçilikle kazanmış yoksul bir emekçinin çocuğuyum. Çırak Okulu'nu bitirdikten sonra çeşitli fabrika ve işyerlerinde elektrikçi olarak çalıştım. Şimdi emekliyim. En son DİSK'in 1980 sonrası yeniden örgütlenmesi çalışmalarında Lastik-İş Sendikası'nın ve öteki ilerici sendikaların örgütlenme çalışmalarında bulundum. Lastik-İş Sendikası'nın İstanbul Şubelerinin birinde 13 ay gibi kısa bir süre Şube Başkanlığı yaptım. Çalıştığım işyerinde sendika baştemsilciliği görevinde bulundum.

İşçilik hayatımda mücadele arkadaşlarımla birlikte işçi sınıfının bağımsız sınıf tavrı sergilemenin kavgasını verdik. Mevcut sol anlayışların dışında yüzde yüz bağımsız ve yüzde yüz işçi sınıfından yana konumumuzla işçi sınıfının sendikal ve siyasal birliğini savunduk.

Türkiye'de sendikal mücadelede ve de sosyalist hareket içinde işçi sınıfının sendikal birliği konusunu işleyen eğilimlere rastlanmıyor.

Mevcut üç sendika konfederasyonunun yanı sıra pek çok bağımsız ve kitlesel tabanı bulunmayan sendikalara da rastlanıyor.

Mevcut sendikaların yönetim kadrolarının hemen hemen tümü tutarlı bir sendikacılık anlayışının uzağındadırlar ve 'devlet sendikası' biçiminde bir role soyunmuş ya da soyundurulmuşlardır.

Sendikaların tabanında ise işçi sınıfının sınıfsal çıkarlarının gözeltmesini özleyen büyük bir kitle vardır. Tabandaki işçilerin talep ve ihtiyaçlarına olumlu yönde cevap oluşturamayan sendika bürokrasisi işçi aristokrasisi ile buluşarak tutarlı bir sendikacılık anlayışının önünü kesmiştir.

Dürüst, ilkeli bir sendikacılığın egemen olması için tabandaki ilerici birim ve inisiyatiflerin sendika yönetimine gelmesinin önü de yukarıda kısaca değindiğim sisteme angaje sendikacılık anlayışı ve bürokratik engellerle fiilen kesilmiştir.

İşçi sınıfı hareketiyle sosyalist hareketin buluşup bütünleşmesiyle oluşturulmuş bir işçi sınıfı partisi de sosyal-pratikte henüz olmadığı için devlet sendikacılığı anlayışını tersyüz edecek, sendikal harekete rehberlik edebilecek bir kurmaylıktan da yoksun bulunmaktayız.

* 4. Bursa Tüyap Kitap Fuarı'nda *Kolektifimiz*'in 11 Mart 2006 günü saat 17.15'de düzenlediği "Sermayenin Kuşatmasında Sendikacılık" konulu Panel-Söyleşi'de yapılan konuşma metnidir. (S.P.)

İşçi sınıfının ekonomik-demokratik mücadelesi ne küçümsenmeli ne de bu mücadele alanı fazlaca idealize edilmelidir. Çünkü işçi sınıfının talep ve ihtiyaçlarının karşılanması ancak sendikaların çabasıyla aşan politik iktidar mücadelesiyle yerine getirilebilir.

Sosyalist hareketin sendikal alandaki çalışmaları grev, toplu iş sözleşmesi, vb. işlevleri dışında asıl konunun politik olduğu bilinci de doğrulukla kitlelere aşılmalıdır.

Türkiye'de işçi sınıfı ve emekçilerin bu yolda birlik ve dayanışma içinde örgütlenmemesi için pek çok politik akım işbaşı yapmıştır.

Sağlı sollu burjuva ve küçükburjuva akımlarının işçi sınıfının sendikal ve siyasal birliğini baltalamaması için yapılacak pek çok şey olduğuna inanıyorum.

Bir panel konuşmasına sığdırılmayacak kadar derin bir konuyu şöyle özetleyebiliriz :

Panel konumuzun başlığı, sınıflar mücadelesi tarihinde işçi sınıfımızın tarih sahnesinde görülmesine paralel olarak tarihsel arka planı çerçevesinde güncel boyutları olan ve ideolojik, politik ve felsefî derinliğe sahip, işçi sınıfımızın yanı sıra sosyalist hareketimizin de gündeminde olan, olması gereken tartışma konularımızın arasında yer almaktadır. Panel konumuzun bu özelliği nedeni ile akademik bir yönünün de olduğu düşüncesini taşıyorum. Dolayısıyla mücadelesini işçi sınıfından yana emeğin kurtuluşu ve özgürleşmesi için ortaya koymuş sosyalist aydınlarımızın ve ilerici sendikacılarımızın katkılarına açık olduğu tartışılmaz bir gerçekliktir.

Panel konumuzun üzerinde görüş belirtmek sorumluluk gerektirir. Sendikalar ve sendikacılık üzerinde söz söylemenin kuşkusuz sorumluluğu olmalıdır. Zira bu alan da, pek çok alan gibi oldukça kapsamlı ve karmaşık bir alan. Konunun bu ölçüde karmaşık olması, içinde yaşadığımız toplumsal ve politik yapının etkilerine son derece açık olmasından ileri gelmektedir.

Sendikalar sınıflar mücadelesinin ortaya çıkardığı kapitalist üretim ilişkilerinin belirli bir evresinde işçi sınıfının kapitalist sömürüye karşı verdiği mücadele sonucu ortaya çıkmışlardır. Sendikalara ilişkin ifade edilen bu tanım, sendikal alanda varlık gösteren bütün siyasî eğilimler tarafından genel kabul görmektedir. Ancak sendikalara ilişkin gerek tarihsel gerekse güncel anlamda sınıfın mücadelesini daha da ivmelendirecek kavramsal ve kurumsal (bağımsız ya da konfederasyon düzeyinde) bir değerlendirilme yapılamadığı kanaatini taşıyorum. Burada parantez içinde 15/16 Haziran büyük işçi yürüyüşünü, Zonguldak işçilerinin Ankara yürüyüşünü, geçmişteki kitleleşme istidadı taşıyan direniş ve işçi grevlerini, 1980 öncesi MESS grevleri gibi işçi sınıfımızın mücadele tarihindeki en kü-

çük eylemlerden en yığınsalına kadar hepsini saygıyla anıyorum.

Yukarıda sözünü ettiğim gibi konunun ideolojik, politik ve felsefî derinliği olduğundan hareketle panel başlığı hakkında özet birkaç şey daha söylemek istiyorum. Ve bu bağlamda kuşatma ve sendikacılık kavramını önce birbirinden ayırıp daha sonra tekrar birlikte ele almanın yararlı olacağını düşünüyorum.

Bilindiği üzere her canlı organizma kendini var eden ve onunla aidiyet bağı olan belirli çevresel koşullar altında varlığını sürdürür ve o çevresel koşulların bir parçası olma özelliğini kazandığı gibi onu vareden çevre ile sistematik ilişkiler ağı içerisinde zaman ve uzam boyutunda bir yolculuğa çıkar. Ancak bu yolculuk tekdüze ve sükunet içinde geçen huzur dolu bir yolculuk olmayacaktır. Bu yolculuk parça-bütün diyalektiği temelinde geçmişten günümüze gelen ve geleceğe de taşınacak son derece çetin bir yolculuk olacaktır. Ve parça-bütün diyalektiği temelinde kurulmuş/kurgulanmış bu mekanizmayı, eşyanın doğasındaki bu gizemli ilişkinin üzerindeki esrar perdesini fizik, matematik, astronomi, biyoloji, genetik gibi pozitif bilimlerin tarihî materyalizmin mecrasına yansıttığı bilimsel sonuçları iyi değerlendiren bilimsel felsefenin kuramcıları araladılar.

Parça-bütün arasında maddenin (maddî yaşamın) doğasında bulunan bu tayin edici çatışma bir bütün olarak maddenin taraflarının etkinlik mücadelesinin uzantısında iktidar mücadelesinin bir sonucudur. Bütün konumuz bağlamında çevre; parça üzerinde tayin edici olmak istemesi, onu determine etmek istemesi ve onun üzerinde hegemonya kurmasına gösterilen direnç bilimsel bilginin de tarihsel ilerleyişin bütün süreçlerinde cevabını aradığı arayacağı konu olagelmıştır.

Konunun felsefî boyutundan ekonomik boyutuna sendikacılarımızın asli fonksiyonlarını icra ettiği alana dönecek olursak söylenecekler elbette ki bu panelin sınırlarına sığacak gibi görünmüyor. Burada mümkün olduğunca özet görüş belirtmek istiyorum.

Sendikaları hem genel hem de örgütsel bazda (konfederasyon bazında) değerlendirecek olursak ayrı ayrı değerlendirme yapılması gerektiği düşüncesindeyim. Ancak burada hemen şunu söylemek istiyorum; sosyalist sol'da genel olarak gözlemleyebildiğim kadarı ile sendikaları sendikacılar üzerinden değerlendirmeye tabi tutmuşlardır. Burada ayrıca konjonktürel değerlendirmeler de yapılması gereğine inanıyorum. Örneğin ülkemizde ithal ikâmecî dönemde yapılan sendikacılık ile 'yeni dünya düzeni' adı altında globalizm döneminde neo-liberal ekonomik politikaların uygulandığı dönemlerdeki sendikacılık farklı görünüşler arz ediyor. Bunu sendikacıların profillerinin konjonktüre göre de değişiklik arzettiğini belirtmek için ifade ediyorum.

Buna göre ithal ikâmecî dönem, daha ziyade ücret sendikacılığının ön plânda olduğu bir dönem olmuştur. İthal ikâmecî dönemin hâ-

kim sendikası TÜRK-İŞ o dönemler daha çok uzlaşmacı bir sendikal görünüm arz ediyordu. Dönemin şartlarında işçilerinin talep ve beklentilerini karşılayamayışı DİSK'i ortaya çıkarmıştır. Ücret sendikacılığının ortaya çıkmasında DİSK'in sendikal harekete getirdiği sendikal rekabetin önemli rolü olmuştur. Kaderin cilvesi dünün uzlaşmacı sendikası TÜRK-İŞ, günümüzde ulusal ekonominin ve kamu ekonomisinin en büyük savunucusu olmuştur.

Sendikalarımızın daha derin analizini yapmak elbette bu kadar kısıtlı bir süreye sığmamaktadır. Ancak sendikalarımızı değerlendirirken ölçüde çok dikkatli olmalıyız. Zira kapitalizmin içinde olduğu ulusal ve uluslararası krizin sendikalarımızı çok zor duruma düşürdüğüünün bilincindeyim.

Özellikle neo-liberal ekonomik politikaların, ülkemiz gibi gelişmekte olan ülke ekonomilerin IMF politikaları ile içine düşürüldüğü dar boğaz, işçi sınıfımızın meselesi olması ötesinde yeni değerlendirilmeler yapılması zorunluluğunu dayatıyor.

Özet olarak yaptığım bu değerlendirmelerin tartışmaya açık olduğunun bilincindeyim. Bunu yaparken ülkemiz somutunda yapılan değerlendirmelerde, somut durumun somut tahlillerinin yapılmadığı, eksik yapıldığı gerçeğinden hareketle söylüyorum.

Türkiye sosyal-pratiğinde sermaye sınıfının işçi sınıfının sendikal birliğini daha da bozma, işçi sınıfını politika dışında tutmak ve politikasızlık kuşatması giderek artıyor. Dünya genelinde de aynı şeyler başka biçimlerde gündeme geliyor. Dünya genelinde ve Türkiye özelinde uluslarötesi teknelci sermayenin uygulayageldiği baskılar nasıl kırılıp geriletilecek ve aşılacaktır? Tarihsel iyimserliğimizle söylemeliyiz ki, sermaye sınıfının diktatörlüğü ebedî olmayacaktır. İşçi sınıfının gerek sendikal alanda, gerekse politik alanda yeni nitelikler kazanmasının işaretleri vardır.

İşçi sınıfının sendikal birliği mücadelesinde yeni imkân ve fırsatlar, çok yönlü örgütlenme anlayışları gündeme gelecek ve de denenecektir.

İşçi sınıfının, emekçilerin ve öteki ara katmanların toplumsal çıkarlarını tutarlı ve birleşik organizasyonlarla gündemleştirmeye aday birimlerin çabalarını da görmek durumundayız.

Dar grup çıkarları uzantısında ve de özellikle sendikasız-sigortasız işçi çalıştırılan işyerlerinde bilimsel yöntem dışında "ezilen" edebiyatı ile, "nerede hareket orada bereket" anlayışı ile sömürülen proletaryayı yanlış hedeflere kanalize eden anlayışları da mahkûm etmeliyiz. "Her kırmızı şal devrimin bayrağı değildir" özdeyişindeki gibi işçi sınıfını küçükburjuvazinin "kestirmeden" hesapsız ataklarıyla da gereksiz eylemlerle de yormamak gerekiyor. İşçi sınıfının ciddî ve do-

nanımlı sendikalara kavuşmasının kavgasını politik mücadelenin bir parçası olarak vermek durumundayız.

Samimi olarak işçi sınıfının kapitalist kuşatmalar karşısında öne çıkmasını istiyorsak, o takdirde işçi sınıfının sendikal birliğini savunmalıyız. Günümüz şartlarında ilerici olmanın biricik ölçütü budur.

15/16 Haziran deneyimini unutmayalım. Sendikacıların başaramadığını eylemi tabanda ören önder kadrolar başarmıştır. İşçi sınıfının sendikal birliğini; doğrudan demokrasi yöntemini uygulayarak, işçi sınıfı ve emekçileri fiilen eyleme çekerek, sendika, konfederasyon ayrımını yıkarak bizzat gerçekleştirdiğini unutmayalım. 15/16 Haziran'a siyasal örgütsel rekabet, sendika, etnisite, din, vb. eğilim farklılıkları damgasını vuramamıştır. DİSK, Türk-İş, bağımsız sendikalar, tüm emekçiler, işsizler, ara katmanlar ve ilerici gençliğimiz bu eyleme çekilmiştir.

İşçi sınıfının toplumsal-tarihsel deney birikimi, herşeye rağmen, sermaye sınıfının tüm kuşatmalarını kıracak düzeyde derslerle doludur. Yeter ki, tutulacak 'Ana Halka'nın ne olduğunu kavrayalım. Tutarlı bir tarih ve sınıf bilincini kuşanarak yığınağı anlamlı bir kurumlaşma disiplinine çekebilelim.

İşçi sınıfı; değiştirici ve dönüştürücü kolektif nitelikleriyle *yenî*'nin üretilmesinde rol ve sorumluluk alacaktır. Geleceği bizimkiler kuracak, teknelci sermaye güçleri değil!

"Söz Alınterinin Kurultayı" Üzerine

"Alınteri" Dergisi'nin düzenlediği "Söz Alınterinin Kurultayı" 11-12 Mart 2006 tarihleri arasında, Seyrantepe/Levent/İstanbul, Halay Düğün Salonu'nda yapıldı.

"Alınteri" Dergisi *Kolektifimiz*'i ilk kez bir etkinliğine çağırıyordu. Onlar *Kolektifimiz*'in çağrılı etkinliklerine katılmamış olsa da, çağrılı olan yere gitmek gerekiyordu. Bizler de 15/16 Haziranları yapan ak saçlı emektâr yoldaşlarımızla bu etkinliğin 12 Mart günündeki programını izledik. 11 Mart günü Bursa, Tüyap 4. Kitap Fuarı'nda *Kolektifimiz*'in düzenlediği "*Sermayenin Kuşatmasında Sendikacılık*" konulu panel-söyleşi etkinliğimize katıldığımız için 1. güne katılamamıştık.

1980 sonrası kendi geleneğini/göreneğini organize etmeye çalışan bazı Dergi çevreleri Tarihî TKP'den günümüze kadar yayınlanma imkânı bulan tarihsel organların adını almakta bir beis görmüyor. *Aydınlık*, *Kurtuluş*, *Alınteri*, *Atılım*, vd. daha önceleri de kullanılan dergi adlarıydı.

Sovyetler Birliği deneyiminin çözülmesiyle birlikte uluslarötesi tekelci sermayenin, hegemonların insana ve insanlığa saldırısının boyutlanması sürecinde işçi-kitle ve köylü-kitle çalışmaları da öne çıktı. Bu arada çeşitli halk katmanlarının da emperyalist barbarlığa karşı özgün çıkışları gündemi renklendirdi.

Bilimsel Sosyalizm-Komünizm kaynaklı siyasî akımların sınıf eksenli yönelişlerini sevinerek yakından izliyoruz. Bu yönelişlerin yeni nitelikler kazanmasını diliyoruz. Bazılarını da anlamaya çalışıyoruz.

"Söz Alınterinin Kurultayı" çeşitli işkollarından önemli bir kitleyi etkinliğe katabilmiş. Genellikle sigortasız, sendikasız işkollarından işçilerle "öncü işçi" inisiyatiflerini öne çıkardığı anlaşılıyor. Mevcut sendikal anlayışları karşıya alıp yeni sendikal perspektifleri savunuyor,

Etkinliklerine Arjantin'den İşsiz İşçiler Hareketi (MDT) temsilcisi, Brezilya'dan İşgal Fabrikaları (CIPLA/COT) temsilcisi ve Topraksız Köylü Hareketi (MST) temsilcisi, Bolivya'dan Maden Çalışanları Federasyonu (COP) temsilcisi, İtalya'dan (COBAS) temsilcisi, G. Afrika'dan Özelleştirme Karşıtı Forum (APF) temsilcisi, Kolombiya'dan Union Sindical Obrera (USO) temsilcisi katıldı.

Oldukça iyi organize edilmiş bu etkinlikte bizlerin ilgi odağı 'yerli işçi deneyim zenginliğimizi' bir ölçüde de olsa yansıtan işçi sınıfının temsilcilerinin konuşmalarıydı.

İşçiler çok önemli mesajlarını dile getirdi. Bu mesajlardan işçi sınıfı

fının sendikal ve siyasal birliğinin hangi anlama geldiğini çıkarmak gerekiyor.

Türkiye sosyal-pratiğinde mevcut sendikal anlayış henüz İşçi Sınıfı Partisi'nin hayatta yerini alamayışına bağlı olarak çok geri bir düzeyde seyrediyor. Üç sendikal konfederasyon birer 'devlet sendikası' görünümünü aşamamış. Sistem, sendikaları birer 'sivil toplum'(NGO) örgütü derecesine indirgemiş. Bu hâliyle bile sendikacılık hareketi hızla erozyona uğruyor. Kimi bağımsız sendika örgütlenmeleri de sendikal fonksiyonlarını (grev, toplu iş sözleşmesi, vb.) yerine getiremiyor. Tabandaki işçi ilerici bir konumdan etkilenecek durumda. Öğretirsen öğrenecek, örgütlersen örgütlenecek düzeyde pek çok etkinliğe katılıp davaya kazanılmaya adaydır.

Kimi solların sendika bürokrasisi ile işçi aristokrasisinin kuşatmasındaki işçi sınıfını bugünkü "geri!" durumuna bakarak bilim ve akıldışı tahlilleriyle, Marksizm dışı, anarşizan ve inkârcı yol-yöntemlere meyilli açıklamalarıyla âdeta "yarayı" kaşındığı gözleniyor.

İşçi sınıfı üretim faaliyetinde bulunuyor. Üretim faaliyetinde rol ve sorumluluk alan işçilere dinsel ve etnisiteye dayalı propogandanın "esiri" oluşuna bakıp "gerici" yaftasının yapıştırıldığını da görüyoruz.

Asıl gerici olan burjuva ve küçükburjuva 'sol' akım temsilcilerinin "prim" verip genelleştirdiği bu türden değerlendirmelerdir. "İlerici-Gerici" yakıştırmasında olduğu gibi "irtica-mürteci" literatürünü doğru kullanamayanlara netleşmeleri için hızla sahte ve suni gündem yaratan resmî tarih anlayışı ile resmî ideolojilerin etkisinden sıyrılıp kitlelerle doğrudan ilişki kurmalarını öneriyoruz.

İşçi sınıfı ve emekçi halkların din ve etnisiteye göre hareket etmesi hâkim gerici sınıfların özlemidir. Marksistler; gerici ideolojilerin kuşatmasını henüz kıramamış işçi sınıfının nasıl değişim ve dönüşüm geçireceğini bilir. Bu durumdaki kitleleri suçlamak yerine tutarlı işçi-kitle ve köylü-kitle çalışmaları yaparak tarihsel-sosyal görevlerini yerine getirme çabasıdadır. Böyle olması gerekir/beklenir.

"Söz Alınterinin Kurultayı"nda sunulan tebliğler sosyalizm açısından tartışmalı, ilginç konuları içeriyor: İşçi sınıfının değişen yapısı, yeni sendikal perspektifler, grev, emeğin korunması mücadelesi, kolektif işçi bilinci, sosyalizmin güncelliği, çeşitli direniş deneyimleri ve mücadele programları, vb.

Devrimci ve Marksist yönelimli dergilerimizin tutarlı işçi-kitle ve köylü-kitle çalışmalarına yönelişini sevindirici bir yaklaşım olarak değerlendiriyor ve takdir ediyoruz. Bu temelde "Ana Halka"yı yakalamaya aday çevrelerin eleştirel katkılarımızla daha da derinleşip yeni nitelikler kazanmasını bekliyoruz.

Birinci eleştirimiz: Dünya genelinde ortaya çıkan işçi, emekçi ve

halk hareketlerini doğru biçimde tahlil edebilmeliyiz. Dünyadaki deneyimleri incelerken, bu deneyimlerin önde gelenlerini konuk olarak getirip kitlelere tanıtırken, üzerinde yaşadığımız topraklardaki işçi-kitle, köylü-kitle çalışmaları arasında özgün konumda olanları da unutmamalıyız. Çünkü yerli iç deneyim birikim zenginliğimiz dünyadakilerden hiç de geride değildir. Hatta bazı yerli iç deneyimlerimiz dünyadakilerine "örnek" bile gösterilebilecek kadar önemlidir. 15/16 Haziran deneyimini aktaran kitabımızın (Sırrı Öztürk, *İşçi Sınıfı Sendikalar ve 15/16 Haziran*, Sorun Yayınları, 1. Baskı:1976, 2. Baskı:2001) SSCB'de Lenin Enstitüsü'ne giren biricik telif çalışma oluşunu, Almanya'da IG Metal sendikasında ve Fransa'da CGT'de yardımcı ders kitabı olarak tavsiye edildiğini söylemek durumundayız. Türkiye sosyal-pratiğinde ise dönemin DISK yöneticilerinin anılan bu eseri işçi sınıfından saklayıp okunmasını engellemek istediğini de unutamıyoruz.

İşçi sınıfının sendikal ve siyasal birliği sorunsalını gündemde canlı tutmaya özen gösterdiğimiz dönemlerde de sosyal sınıf ve emekçi halk sosyolojik gerçekliğinin üstünü külleyen kimi anlayışların ise, ilerici gençliğin mücadelesini ve atılımını işçi sınıfının önüne çıkardığını da bir türlü unutamıyoruz.

Hatta E. Kürkçü gibi; Dev-Genç, FKF, THKP-C, Kızıldere..., ÖDP, SEH, vb. örgüt arayışlarından gelerek, medyada sansasyon ve magazinleşmiş görüntüleriyle kimileri "komünist" olduğunu söyleyebiliyor ve de padişah adları sayarcasına "5. Enternasyonal"ın örgütlenmesini dilendirebiliyor...

Komünistler "Kuruçeşme Toplantıları", ÖDP, SDP, SEH, vb. örgütsel arayışlar yerine sosyalizmin asıl sahibi işçi sınıfı ve emekçi halkları nasıl hareketlendireceğinin hesabını yapar. Kendiliğinden, ikâmecî ve sosyal meşruiyeti ve devrimci yasallığı olmayan örgütlenmelerden uzak durur. Onların yıkıcı ve sulandırıcı çabalarının önüne barikat örer.

Günümüzde sorumluluk üstlenen kadrolardan, 15/16 Haziran Hareketi ile Kürdistan İşçi Partisi (PKK)'nin, bugünkü sınırlı bilgilerimizle iyi incelenmesi, eleştirel katkılar yapılarak çeşitli ve çok yönlü ders ve sonuçlar çıkartılması bekleniyor.

Türkiye coğrafyasında, etkinliğe çağrılı yabancı konukların örgütsel deneyimlerinden hiç de aşağıda olmayan yerli iç deneyim birikim ve zenginliğimizin öne çıkarılması daha doğru olacaktır.

Anılan dünya deneyimlerinden de öğrenebiliriz. Fakat onları yüceltip örnek olarak sunarak değil, eleştirel katkı yaparak işçi sınıfına ve emekçilere tutulacak "Ana Halka"yı anlatmalıyız.

İkinci eleştirimiz: Salonu dolduran işçi sınıfı temsilcilerine bir siyasî eğilimin sloganlarını "bombardıman" misali propoganda etmek "Söz

Alınterinin Kurultayı"nın amaç ve hedefleri üzerine oturtulmamalı. Ajitasyon, propagandanın nasıl yapılması gerektiği ve sendikal hareketin genel çıkarları üzerine kafa yorularak, öznelcilikten uzak durulmalıdır. İşçi sınıfının sendikal ve siyasal birliği sorunsalı o kadar sömürüldü ki, yeni arayış ve yönelişler dar grup çıkarlarını aşarak geneli kucaklayıcı olmalıdır.

Üçüncü eleştirimiz: "Yeni sendikal anlayış"lar, özellikle de sendikası ve sigortasız işkollarında (sanayi siteleri, küçük işletmelerde) öne çıkartılırken, modern üretim yapan işkollarında ve fabrikalarda da öne çıkarılmalıdır.

'Devlet sendikacılığı' anlayışı her iki kesimdeki 'doğrudan demokrasi' haklarını kullanma durumundaki bilinçli işçi önderliklerinin darbe almaması için yaratılacak "fiilî durum"ların strateji-taktiklerinin doğru tahlil edilmesi gerekiyor.

Özellikle de sendikası, sigortasız çalıştırılan tekstil, vb. gibi işkollarında işçi sınıfı büyük bir sömürü ve baskı altındayken, kimi sollar "ezilen" edebiyatıyla işçi-kitle çalışması yaptığını zannediyor. "Ezilen" literatürü Marksizm dışıdır. Ayrıca, "her koşulda direniş" yöntemini propaganda edenler de oldukça fazladır. Direniş geleneği bizatihi işçi sınıfının sınıfsal mayasında vardır. İşçi sınıfının sendikal ve siyasal birliği-bütünlüğü bilinci ile hareket edildiğinde hangi direnişlerin kalıcı, hangilerinin işçi sınıfının talep ve ihtiyaçlarından uzak olduğunu hesaplamak durumundayız.

Direniş gelenekleri taş üstüne taş koyuyorsa, işçi sınıfını bütünleştiriyor ve ileri bir basamağa sıçratıyorsa, bu arada burjuvaziye geri adım attırıp işçi sınıfının talep ve ihtiyaçlarına cevap veriyorsa çok değerlidir. İşçi sınıfını maceraya, anarşizan yöntemlere iten ve önü arkası hesaplanmamış direniş tahriklerinden uzak durulmalıdır.

15/16 Haziranları yaratan yoldaşlarımızla geldiğimiz "Söz Alınterinin Kurultayı"nda çağrılı konuklara değil de bir siyasî eğilimin sloganlarına daha çok önem verildiğini gördük. "Özel karşılama" gibi bir bekleyiş içinde de değildik. Asla! Fakat "kurultay"a bulunduğumuz coğrafyadaki özgün çıkış deneyimlerimizden ve de mücadelenin ateşinden gelen militanlar katılmıştı. Bir "merhaba"yı da herhâlde hak etmiştik. Etkinliği düzenleyenler büyük masraflara girmiş, Marksizmi sahiplenmiş, önemli devrimci döviz ve sloganlarla salonlarını süslemiş, konuklara yemek-ayran-çay ikram etmeyi düşünmüş, yabancı konukların geliş-gidiş ve konaklama işini üstlenmiş, İstanbul ve diğer illerden işçi-işsiz temsilcileri organize etmeyi başarmıştır.

Salonda sigara içilmesini ve de tuvaletlerden 0.50 YTL karşılığında "def-i hacet" edilmesini de önleyebilmeliydiler demekten kendimizi alamadık.

Kolektifimiz açısından: "Söz Alınterinin Kurultayı" gibi etkinlikler düzenleyen öteki Dergi çevrelerinin de çabalarına büyük değer veriyor, Devrimci ve Marksist Sol kaynaklı bu türden arayışların çabalarının eleştirel katkılarla desteklenmesini uygun buluyoruz.

Çeşitli telif eserlerimizde, **SORUN Polemik Dergisi**’nde sıkça işlediğimiz konuların sulandırılmadan tartışılmasını istiyoruz. İşçi sınıfının sendikal ve siyasal birliği sorunsalının daha fazla yara almadan bilince çıkarılmasını diliyoruz. Çeşitli etkinlikleriyle işçi sınıfı eksenli yönelişler içindeki mücadele arkadaşlarımızın **II. Tüm Türkiye Komünistleri Kongresi (II. TTKK)** yöntemini dar grupsal yönelişlerin önüne getirmelerini, birleşik, bütünlüklü çabalarımızla işçi sınıfı hareketi ile sosyalist hareketimizi buluşturup bütünleştirecek etkinlikler üzerine düşünmeye çağırıyoruz. Sistemin faşist baskı ve teröre "rahatlıkla" başvurduğu şartlarda **II. TTKK** yönteminin önüne bu türden "kurultay" deneyimlerini mi koymalıyız?

SORUN Polemik
14 Mart 2006

İç deney zenginliğimizin tarihsel doruğu : 15/16 Haziran

Serhat Munzur Maskeli Baloda Faşizm

-Polemik-

Farklı örgütsel mekanizmalar içerisinde bulunma durumlarına göre finans kapitalin diktatörlüğü, faşizm üzerine yapılan tanımlamaları ve coğrafyamız tarihinde kimlerin faşist ya da hangi dönemlerin faşizm olarak adlandırılması gerektiği yönündeki belirlemeleri, ülkemizdeki Marksistler arasında çeşitli farklılıklar göstermektedir. Ancak hemen belirtmek gerekir ki bu farklılıklar, faşizmin en azından tanımı noktasında ülkemiz Marksistlerinin, temelde birbirinden bağımsız ve ayrı tanımlar getirerek, çok farklı çözümler yapmalarına neden olacak boyutlarda değildir.

Genel bir değerlendirme ile diyebiliriz ki, adı geçen kesim, faşizmin-devlet tekeli kapitalizminin hüküm sürdüğü herhangi bir ülkede, demokratik hak ve özgürlükleri ortadan kaldıracığını, sosyal yaşantıyı militaristleştireceğini bilmektedir. Bununla beraber, faşizmin ideolojisinin, baskı, sömürü, kaba güce-zora başvuran insanlık dışılık, ırkçılık ve şovenizm olduğunu ve faşizmin iktidara gelmesi durumunda başta komünistler olmak üzere tüm muhalefet kesimlerini, işçi sınıfını ve emekçi halkları sindirmeye yönelik faaliyetlerde bulunacağını, bunu insanlık dışı yöntemler ile şiddet uygulama biçiminde hayata geçireceğini, genel bir belirleme olarak ifade ederler.

Yukarıdaki bu tespit, ülkemiz komünistlerinin üzerinde ortaklaşacağı bir tanımlama olmakla birlikte, farklı politik kimliğe sahip birey ve gruplarca da sahiplenilir (demokratlar, yurtseverler, sosyal demokratlar, sosyalistler vb.) .

Faşizme getirilecek genel bir tanım noktasında düşünsel alanda ortaklaşabilen ülkemiz komünistleri, faşizmin dönemsel araçları ve ülkemiz tarihindeki yeri noktasında net ve bütünlüklü bir tanım getirememektedirler. Bu durum ise faşizme karşı mücadele metodunun nasıl olması gerektiği ve faşizmin yükselişi sürecinde, faşizme karşı mücadele etmenin tek sonuç alıcı yöntemi olarak sınıfsal temelde birlik oluşturma'nın hangi koşullarda ve hangi tarihsel dönemde, hangi sınıfsal güçlerle yapılması gerektiği noktasında fikir ayrılıkları yaratarak, muhtemel birliğin önünde bir engel oluşturmaktadır.

Sınıflar mücadelesinin belirlediği siyasal konumları anlamak ve faşizmi tarif edebilmek için burjuvazi-proleterya ve küçükburjuvazi arasındaki ilişkilere ve aralarındaki kuvvet ilişkilerine bakmak gerekir. Faşizm tanımında somut şartların somut tahlilinden hareket etmek zorunludur.

Türkiye özelinde faşizmin bu düzeyde “rahatça” işbaşı yapabilmesi proleter devrimci *PARTİ*'nin eksikliği yüzündendir.

“İç savaş”ın, devrimci durumların yenilgi ile sonuçlanması da *PARTİ*'nin (Devrimci Marksizmin) değil, küçükburjuvazinin sınıfsal, ideolojik, teorik, pratik ve örgütsel zaafı yüzündendir.

Bilinen odur ki, komünistlerin birlik oluşturması ya da “komünistlerin birliği” (ki bu son aşamada komünist parti olarak açığa çıkar) faşizmin ağır baskı koşulları altındaki bir dönemin zorunluluğundan değil, komünist mücadelenin ancak bu şekilde varolabileceği gerçekliğinden kaynaklanmaktadır. Devrime giden yolun temel dayanağı olarak karşımıza çıkan birlik fikriyatı, ülkemiz Marksistlerini, faşizmin yükseliş dönemlerinde dahi bir araya getirememiştir. Bunun bir sonucu olarak ise, faşizmin tüm uygulamalarıyla açık bir biçimde ülkemizde askeri darbeler yoluyla iktidara geldiği her dönemde “sol” yenilgiye uğramış ve yeniden nefes almayı ancak uzun yıllar sonra başarabilmiştir. Ülkemiz Marksist hareketinin, bu olumsuz özne durumu göz önüne alındığında, faşizme yönelik getirilen tanımlar ve onun coğrafyamızdaki dönemsel ayrıçalarını açıklamaya dönük belirlemeler daha bir önem kazanmaktadır.

Bilinmelidir ki; komünistlerin genelde ülkemizdeki tüm olay, olgu ve kavramları, özeldir ise faşizmi ve onun tarihsel seyir sürecini belirlemeye yönelik çabalarının nedeni sadece sosyoloji ya da tarih “bilimine” Marksist bakış açısıyla yaklaşma arzuları değil, bununla birlikte faşizmin ideolojik ve sınıfsal karakterini ve onun tarihsel seyir sürecini daha iyi anladıklarında, ancak ona karşı daha iyi savaşabilecekleri gerçekliğinden kaynaklanmaktadır.

Faşizmin Marksist tanımına bakıldığında açık ve örtülü olmak üzere iki ayrı sıfatla anıldığı görülür. Faşizm, tarih sahnesine bu açık ve örtülü olan iki biçimiyle çıkmış ve dünyanın farklı coğrafyalarında bu biçimleri ile bir çok kez varolmuştur.

Açık faşizmi, iktidarın faşizm tarafından aleni bir şekilde ele geçirilmiş olduğu, devlet mekanizmasının tüm yasallıklarını faşizmin denetimine -hizmetine- sunduğu, tek dil, tek din, tek ırk-ulus, tek vatan, tek bayrak ve benzerlerinin tek olması zorunluluğu (monolitizm-korporatizm) teoremine dayandıran, bunun farklı bir biçimi olarak da “tek adam” tarafından yönetilen devlet tekelci kapitalizminin terörist bir diktatörlüğü olarak tanımlayabiliriz. Adından da anlaşılacağı üzere açık faşizm, faşizmin tüm insanlık dışı baskı yöntemlerini, kendi iktidarını (devlet tekelci kapitalizmini) korumak adına açık bir şekilde uygulayan, her türlü terör, katliam, soykırım uygulamalarında bulunan bir iktidar biçimidir.

Faşizmin afişe olmuş bu açık iktidar biçiminin yanında, örtülü faşizm diye adlandırılan ve kitleler tarafından algılanmasının zor bir ihti-

mal olduğu bir biçimi daha mevcuttur. Örtülü faşizm diye tanımlanan bu biçim, iktidarda olduğunu, ülke yönetimini elinde bulunduruyor olduğunu, çeşitli demagojilerle kitlelerden bilinçli bir şekilde gizleme başarısını göstermektedir. Faşizmin bu biçimi, uygulamalarını, terör ve katliam hareketlerini “yasal meşruluk” içerisinde değil de çoğu zaman gizli-fiilî bir şekilde yapmaktadır. Bu yöntemle hem iktidarını korumakta, hem kitlelere gözdağı vermekte, hem de devletin “demokratlığına” toz kondurmamaktadır. Yine faşizmin bu biçimiyle devlet çoğu zaman parlamenter demokrasiyle yönetiliyormuş gibi gösterilmeye çalışılır. Bu görünürde olmayan iktidar modeli, katliamlarını ve baskı uygulamalarını, kitlelerin açık bir şekilde göremeyeceği koşullarda ve mekânlarda (cezaevleri, işkencehaneler, karakollar, dağ başlarındaki yoksul köyler vb.) uygulayagelmektedir. Tüm bunların yanında örtülü faşizmin bir karakteristiği de bu terör ve katliam uygulamalarını her zaman gizli bir şekilde yapmaması, kimi zaman toplumun gözleri önünde; aleni olarak uygulayabiliyor olması gerçeğidir.

Ülkemizin tarihsel dönemlerine ait faşizm tahlillerinde bulunmak bu yazının sınırlı hacmi içerisinde mümkün olamayacağından, bu konuya ilişkin sadece ana başlıklara değinmek durumundayız.

Ülkemizde, adı geçen açık ve örtülü faşizm koşulları, cumhuriyetin kurulması ile birlikte, belirli aralıklarla tekrarlanagelmıştır. Cumhuriyetin kurulması aşamasında baş gösteren açık faşizm koşullarını, tek partili dönemin sonuna kadar götürebiliriz sanırım. O yıllarda uygulanan terör, katliam ve baskı yöntemlerinin (İstiklâl Mahkemeleri, Kürt katliamları, Kızılbaş katliamı, farklı etnik ve dini topluluklarının asimilasyon yöntemi ile ırkçı bir bakış açısının ürünü olarak Türkleştirilme ve Müslümanlaştırılmaya çalışılması, dönemin komünistlerinin vahşi bir şiddet uygulanarak katledilmeleri vb.) adı geçen açık faşizm koşullarının ta kendisi olduğu görülmelidir. Gene faşizmin iktidarı ile birlikte açığa çıkan tek dil, tek din, tek ırk-millet, tek vatan, tek bayrak vb. gibi ırkçı-şovenist bakış açısının bir yansıması olan kavramların o dönemde coğrafyamızda ortaya atılması ve kitlelerin bilincine sokulmaya çalışılması, faşizmin iktidar olduktan sonra uygulayageldiği yol ve yöntemlerin aynısının hayata geçirilmesinden başka bir şey değildir. Aynı şekilde faşist iktidarın tek bir “ulu” kişilik tarafından yönetiliyor olması gerçeği coğrafyamızdaki karikatürü ile de sınanmıştır. Evrensel ölçekteki faşizmin karakteristik özelliklerinin hemen hepsini bağrında taşıyan, cumhuriyetin ilk yıllarının en son büyük katliamı olan “Dersim Harekâtı” sırasında iki yıl içerisinde yetmiş bin Dersimli katledilmiş, bir o kadarı da sürgüne gönderilmiştir. Bu örnek bile dönemi tanımlarken sistemin doğru bir tahlilinin yapılmasına yönelik ipuçları vermektedir.

Tek partili dönemin sona erişisi ile birlikte ise liberal “kısımî demokratik” açılımların uygulanması ve çok partili döneme geçilmesi faşist

uygulamaların son bulması anlamına gelmemiş, bu uygulamaların gizli bir şekilde devam etmesinin koşulları yaratılmıştır. Bundan sonraki dönemde ise açık faşizm yaklaşık her on yılda bir gerçekleşen askeri darbeler ile birlikte demokratik devlet maskesini kullanma ihtiyacı duymadan iktidarını sürdürmüştür. Yani sistemin, finans kapitalin çıkarları doğrultusunda organize ettiği bir maskeli baloda, devlet tekelci kapitalizminin çıkarlarının zedelendiğini hissettiği anda maskesini indirme yolunu seçebilmektedir. Bahsi geçen maske de elbette ki demokratik devlet (siz “demokratik cumhuriyet” diye okuyunuz) maskesidir. Daha doğru bir tanımla faşizmin maskeye hiçbir ihtiyacı kalmadığı da görülmektedir.

Kürtlerin yoğun olarak yaşadığı bölgelerde uygulanagelen şiddet, katliamlar ve “yasal” uygulamalar (OHAL) açık faşizm koşullarının bölgede hemen her dönem var olduğunu gösterir nitelikteki örneklerdir.

Örtülü faşizm koşullarının yaşandığı günümüzde ise Avrupa Birliği emperyalist bloğuna entegre olma sürecinde açığa çıkan görece “demokratikleşme” atılımlarının iktidarın hegemonyasını kısmî de olsa sarsabilecek olması ihtimali düşüncesi, iktidarı ürkütmüştür. Bunun önüne geçebilmek adına ise çıkarları belli ölçülerde zedelenen devlet erki, hem AB ile uyum içerisinde olarak sözde demokratik yasalar çıkarmakta, hem de gene AB ve daha ağırlıkta ABD’nin gözetimi altında faşist uygulamalara yasal zemin hazırlayabilecek yeni yasalar (TMY, GSS vb.) çıkarmaktadır. Militarist devlet aygıtının kendisini varetme çabalarından biri olarak askeri operasyonlara hız vermesi ve büyük çaplı bir savaş-çatışma ortamı yaratmaya yönelik hareketliliği, gene içeride sivil faşist grupları, ırkçı ve şovenist propaganda ile azdırma çabaları gittikçe yoğunlaşmakta ve ülkenin çeşitli yerlerinde bu yoğunlaşmanın bir sonucu olarak, faşist gruplar, devrimci ve muhalif kesimlere, üniversitelerdeki ilerici öğrencilere ve Kürt halkına yönelik provakatif saldırılarını arttırmaktadır. Şovenist politikalardan etkilenen halk yığınları ise linç histerisi ile hareket ederek komünistlere, Kürtlere ve kendileri gibi düşünmeyen hemen herkese yönelik saldırılarda bulunmaktan çekinmemektedir. Devletin kolluk güçleri, şiddet ve baskı uygulamalarını arttırarak devrimciler üzerinde bir yıldırganlık yaratma çabası içerisinde.

Tüm bu verili durum değerlendirildiğinde faşizmin, ülkede yeniden maskesini indirmeye başladığı ve çirkin yüzünü bir kez daha açık bir şekilde gösterebileceği varsayımında bulunabiliriz.

Yazının başında da belirtildiği gibi ülkemiz sol hareketi faşizmin gelişim sürecini ve iktidarı açık bir şekilde kullanabilme dönemini bütünlüklü bir şekilde çözümleyememiştir. Bu durumun bir sonucu olsa gerek ki, günümüzde faşizmin yükselişine rağmen, bu yükselişi fark edemeyen ve dolayısı ile bu durum karşısında nasıl bir çözüm üretil-

mesi gerektiği noktasında düşünmeyen bir çok “sol” çevre bulunmaktadır. Bu madalyonun bir yüzü olarak karşımızda durmakta iken madalyonun diğer yüzünde ise yükselen faşizme karşı bir şeyler yapma bilincine “ermiş” “sollar” bulunmaktadır. Ancak bu bilince ermiş olan “solların” getirmiş oldukları çözüm önerileri ve yöntemleri tutarlı ve bilimsel olma iddialarından uzaktadır. Komünist kadrolar arasında ortak cephele oluşturma fikri, faşizme karşı dahi olsa tutarlı bir Marksist perspektifi yansıtmamaktadır. Komünist kadrolar arası birlik “PARTİ” perspektifi doğrultusunda gerçekleşecek bir birliktir. Bu türden sınıfsal-ideolojik-politik bir birlik ancak, komünist idealleri gerçekleştirebilecek bir sonuç alıcılığa sahiptir ve gene ancak bu türden sınıfsal bir birlik faşizme karşı sağlam bir duruş sağlayabilir.

Maskeli balodakilerden faşizm cenahının artık maske falan kullanmadığı koşullarda, peki parti maskesi takmış “sol” örgütler ne zaman faşizme karşı mücadelede tutulacak ‘Ana Halka’yı keşfedecek ya da maskelerini indireceklerdir?

21 Nisan 2006

SORU-1

*Onların ölüleri niye törenle baba,
Onların ölüleri niye hep birinci haber?*

SORU-2

*Bu devlet benimse,
Bu ordu benim...
Başından vurulmuş, boylu boyunca yatan
bu ölü kimin?*

*Bu ölü benimse,
Bu gencecik, Diyarbakir sokaklarında
Kan içinde yatan benim...
Öyle ise bu devlet,
Bu ordu...
Kimin?*

*Söylüyorum işte,
Çözülmesi gereken bir terslik var bu işte!*

Hasan Şahingöz

10 Nisan 2006

1 Nolu F Tipi Cezaevi-Tekirdağ

Kolektifimiz'e Neden Saldırıyorlar? "Sırrı Öztürk Faşizmi" Diyerek Ne Yapmak İstiyorlar?

Sorun Yayınları Kolektifimiz oluşturulduğu 7 Kasım 1975 tarihinden bu yana önüne koyduğu gündeminin gerçekleştirilmesinde tutarlı olmuştur. Hayat ve mücadelenin öğrettiğini Devrimci ve Marksist Kadrolarla tartışmaya sunmuştur. Yerli-telif çalışmalarına ağırlık vermiştir. Bulduğumuz coğrafyadaki işçi sınıfı ve emekçi halk hareketleri üzerine özgün çalışma yapılmasını öne çıkarmıştır. Marksizmin yorumu bahsinde ideolojik-teorik çalışma yapılarak bulunduğumuz coğrafyadan Marksizme katkı yapılmasını düşünmüştür. Marksizmin özüm-senmesi ve yorumu Sol'daki anlayışların bilimsel temellere oturtulmasında olduğu gibi sosyal-pratikte de tutulacak "Ana Halka"nın yakalanmasında hepimizin yeni nitelikler kazanmasını sağlayacaktır. Marksizmin yorumu ve pratikte yeniden üretimini gerçekleştirebildiğimiz oranda Sol'da yaşanan bilim ve akıldışı yönelişler de büyük ölçüde giderilecektir.

Kolektifimiz çalışanları bunun için söze 'Partileşme Sorunu' diye başlamayı uygun ve doğru bulmuştur. Bu yolda yalnızca kitap, dergi, gazete, broşür çıkarmamış, anılan-anılmayan işler de yapmıştır. Yapmaktadır.

Sol'da konuşlanan "legal" ve "illegal" yapıların alışlagelmiş 'tarz-ı siyaset'leri yerine iktidar perspektifli işlevsel olmaya aday kurumsallaşmanın fikrinsel altyapısının oluşturulmasına çalışmıştır. Devrimci ve Marksist Kadrolar arasında yaratıcı diyalogun iklimini oluşturma işine özel önem vermiştir.

Yerli iç deney birikim ve zenginliğimiz üzerine özgün çalışmalar yapılmasını benimsemiştir. Mahalli (yerel), ulusal, sosyal (sınıfsal) ve enternasyonal diyalektiğini kavramamızı bilince taşımıştır. Birlik-Ayrışma-Bütünleşme diyalektik sürecini canlı tutmuştur.

Kolektifimiz çalışanları bütün süreçlerde Devrimci ve Marksist nitelik taşıyan birey, grup, çevre ve örgüt yapılarına asla zarar vermemiştir. Anladığı dilde karşıya aldığımız eğilimler sağ ve "sol" teslimiyetçi oportünist akımlar ve onların temsilcileri olmuştur. Gerek Devrimci ve Radikal Sol'un, gerekse Sosyalist Sol'un tabanındaki bizim insanlarımız ile devrimci hareketimizi eloğlunun niyetleri uzantısında parselleyip güçsüz düşüren bil-cümle kariyerist önderlerini bir tutmamıştır.

Neyi, kimi sahipleneceğimizin, neyi, kimi ve nasıl teşhis-tedavi, teşhir-tecrit edeceğimizin hesabını doğru yaptığımızı düşünmüyoruz.

Elimizdeki araçlarla ne yapmaya çalıştığımızı düşman biliyor. Bu yüzden de *Kolektifimiz*'i işlevsiz bırakmak için binbir yol-yöntem deniyor. Maddî, manevî ve moral açıdan korkunç uygulamaları ancak namuslu, dürüst ve ilkeli kadrolar biliyor ve takdir ediyor. Hukukî, cezaî, keyfî ve fiilî infaz uygulamalarında *Kolektifimiz* çalışanlarının ödediği bedelleri burada sayıp dökemeyiz. Dileyen inceler, araştırır ve öğrenir. Değerlendirir. Çünkü belgelidir.

Kolektifimiz'i emektar arkadaşımız ve oluşumunda büyük özverisi ve çalışkanlığı ile öne çıkan Sırrı Öztürk'ün şahsı ile özdeşleştirmek isteyenlerin saldırı ve hezeyanlarının nedenini biliyor/anlıyoruz.

Hayatları boyunca bir *Kurum* oluşturamamış birey ve kimi yapılar *Sorun Yayınları Kolektif*'nin 30 yıldır işlevsel oluşunu elbette hazmedemez. *Kolektifimiz*'de "kişi kültü" değil, Türkiye'de eşine pek rastlanmamış bir işleyiş hâkimdir. Kolektif akli, bilinci ve eylemi örgütleme başarısı gösteremeyenlerin Sırrı Öztürk'e saldırmak ve spekülasyonlar üretmek dışında yapacağı bir iş de kalmamıştır.

Bütün süreçlerde hayatın asla doğrulamadığı teorik-pratik duruşlarında ısrarlı olanların sövgü ve saldırı dışında bir silahı kalmamışsa buna da sevinmek durumundayız.

30 yıldır ayakta kalıp işlevsel oluşumuzu bakın eloğulları nasıl yorumluyorlar: "*Efendim bunlar esnaftır. Anadolu'dan feodal toprak ağalığından edindikleri rant ile bunca yıl dayanmış ve ayakta kalabilmişlerdir. Arkalarında büyük bir maddî güç vardır. Anti-Partidirler. Örgüt düşmanıdır. Pankart alıp meydanlara çıkmazlar. Kan dökmemişlerdir. Herkesi karşıya alıp eleştirme hakkını nereden alıyorlar?*" vs. vs.

Kimi "sol"ların bu türden yavelere cevap verilmez. Böylelerinin teşhir ve tecridi açısından bir türlü organlarında yazıp altını imzalamadıkları saçmalıklarını 'ibret-i alem' için kaleme alıyoruz.

Ayrıca seviniyoruz, çünkü çok şükür MİT, CIA, MOSSAD ve öteki istihbarat birimleri böyle düşünmüyor.

"Kontrgerilla Cumhuriyeti"nde, militarist, Natocu, Pentagoncu bir ülkede sistemin gücü yetmiyorsa yukarıdaki yaveleri geveleyen eloğullarının nasıl ve hangi amaçla beslenerek üzerimize saldırıldığını maddî kanıtlarıyla ayrıntılı biliyoruz.

Bir *Kolektif*'in düşünce-davranış çizgisine bu düzeyde ve sistematik biçimde saldırılmasının elbette nedenleri vardır. Özellikle takma isimler kullanıp internet siteleriyle yapılan saldırılar her türden ölçüyü kaçırmıştır. Militarizmin, polisiye kışkırtmaların bu düzey ve ölçekte yapıyor oluşu karşısında ne yapmalıyız?

Değinen konular yalan, iftira ve kışkırtmayı manipüle ediyorsa akli başında olanlar bunları değerlendirmede gecikmeyecektir. Bilinç düzeyi eksik ve yeteri donanımdan yoksun olanlar bu türden saldırılar

karşısında etkilenecektir. Nitekim böylelerinin çeşitli sorularına da muhatap oluyoruz.

"Marksist eleştirel katkı" yapılmasına hasret kaldık. Polisiye provokasyon yöntemleri kolektif çabalarımızla açığa vurulacaktır. Sol cehahta fikirsel tartışma gelenekleri yerine insanî olmayan, içgüdüsel ve hayvanî saldırılarla kimse bir yere varamaz.

Hayvanlar bile birbirlerine doğanın bir gereği olarak ancak çiftleşme zamanlarında saldırır. Bu türden saldırılar da doğanın gereği olarak "mutlu" biter. Sol geçinen avantürye takımının saldırılarını ise bilmem nasıl açıklamalıyız? Böyleleri burjuvazi ile hesaplaşmadan, tartışmadan çiftleşiyor ve fakat *Kolektifimiz'e* ve özellikle de Sırrı Öztürk'e saldırarak orgazma mı varıyor?

Bu memlekette Marksizmin özümsemişi, yorumu ve pratikte yeniden üretimi gerçekleştiğinde bu türden saldırı, sataşma ve provokasyonların ölçüsü ve rengi de değişecektir. Sınıflar mücadelesinin seyri ve konumuna bağlı olarak da Devrimci ve Marksist Kadroların dediği olacaktır. 'Haritada bir nokta' kadar ancak yeri olan ve de 'cürmü kadar yer yakan' *Kolektifimiz'e* ve Sırrı Öztürk'e yapılmaya cüret edilen bilcümle saldırıları "reva" görenler, Bilimsel Sosyalizm-Komünizm temelinde dayalı bir teori-pratikte tanıştığımızda şimdiki yaptıklarından pişman olacak ve belki de duruşumuza saygıyla karşılık verecektir. *Kolektifimiz* çalışanları ile yüz yüze tanışanların spekülâtörlerin tanımladıkları dışındaki kimliklerle karşılaştıklarında nasıl da değiştiklerini çeşitli örnekleriyle görüyor ve tanık oluyoruz.

Evet bilinçle ve gururla tekrar ediyoruz: Devrimci ve Marksist Kadro olmayı hak etmiş kolektiflere saygı duyulmasını ya öğreneceksiniz ya da yılan dilinizi kerpetenle sökecek olanların hakkınızdaki kararına boyun eğeceksiniz!

* * *

Bu çerçevede kimileri de büyük bir "özgürlük" içinde "Sırrı Öztürk Faşizmi" diye diye reyting yapmaya çalışmaktadır. İnönü Alpat isimli bir yazar hem kitabında hem de gazetesinde paşa gönlüne göre konuyu ve 12 Mart sürecini tahrif edici yazılar döktürmektedir.

Sırrı Öztürk'ün yazılı cevabını gazetesinde yayınlama inceliğini dahi gözetmeyen İnönü Alpat'ın "özür" dileyen mektubu ile Sırrı Öztürk'ün cevap yazısını yayınlamak "sol"daki anlayışların niteliğini de belgelemiş olacağız.

İ. Alpat'ın cevabındaki içtenliğin kanıtı ise, gazetede sütununda bir açıklama/özür yayınlaması olabilecekti. Olmadı, yapmadı, belki de buna bir engel vardı...

Mektuplar kişiler arasında kalır. Bu nedenle de yayınlamayı uygun buluyoruz.

*Sayın İnönü Alpat,
Birgün gazetesi yazarı*

Birgün gazetesinin 12.02.2006 tarih ve 10. sayfasında İnönü Alpat imzalı, 'Günlüğe Düşen Notlar' başlıklı ve "Sırrı Öztürk Faşizmi" ara başlığı ile verilen yazınızı okudum. Bu yazıda belirtilenleri daha önce de henüz okumadığım bir kitabınızda kullandığınızı bir okurun telefonla bilgi vermesiyle de öğrenmiştim. "12 Mart 1971'den Portreler,C:I-II-III." isimli kitaplarımızdan kaynak gösterilmeden yapılan bu türden haber, yorum, değerlendirme, anı, vb. yazılar hakkında bugüne kadar hiç bir açıklama yapma ihtiyacını duymadım.

Sol cenahımızda "kılıç hakkını teslim etmek" diye olumlu bir geleceğin yaygın olmasını çok arzu etmişimdir. Burjuva ve küçükburjuva 'sol'lardan "kılıç hakkını teslim etmek"i de hiçbir zaman düşünmedim. Aynı zamanda kitaplarımız hakkında eleştirel katkı yapılmasını da haklı olarak bekledim. Anılan kitaplarımızın I. cildi 6. Baskı, II.si 4. Baskı, III.sü 2. Baskıya ulaştı. Okuması gerekenler kitaplarımızı okudu. Fakat ne o dönemi yaşayan kesimlerden ne de daha sonra gelen kuşaklardan yazılı bir kritik alabildik. Sol cenahımızda kitap kritiği, kitap değerlendirmesi, kitap tanıtımı ya da eleştirisi gibi bir konu yeterince kurumsallaşamamıştır. Avantalar-yağmalar düzeninde kimin ne okuyacağına tekeli basın-yayın kurumları, tv.ler büyük ölçüde kararlaştırıyor. Sol cenahımızdan da kimileri ya otosansür uyguluyor, ya "suskunluk kumkuması"na giriyor, ya "sinsi kuşatma" yöntemini seçiyor, ya da sinik kimlikleriyle spekülasyona başvuruyor.

*Sağlı sollu burjuva politikalarının hâkimiyetindeki bir düzende kitaplarımızın bu düzeyde bir okura kavuşmasını neye borçluyuz? Bunun belli başlı nedenleri vardır: **Sorun Yayınları Kolektifi'nin** yüzde yüz bağımsız ve yüzde yüz işçi sınıfı ve emekçi halklardan yana olan politik çizgisinden kaynaklandığını söylemeliyiz. İkinci olarak bu yayının çizgisinin hiç bir sapma yapmadan sürekliliğini korumuş oluşunu ve kendisini yeniden üretmişliğini belirtmeliyiz. Üçüncü olarak kolektif akıllı, bilinci ve eylemi örgütlemekten yana konumuyla bir **Kurum** disipliniyle devrimci tarihimizi, geleneklerimizi sahiplenmiş oluşunu sayabiliriz. Dördüncü olarak Marksizmin yorumu ve pratikte yeniden üretimi konusunda orjinal sınıf ilişki-çelişki ve çatışkılarımız üzerine yerel, ulusal, sosyal ve enternasyonal diyalektiği gözetererek telif çalışmalarına ağırlık verişini sıralayabiliriz.*

Telif kitaplarımızdan kaynak gösterilmeden kullanılmasını da "doğal" karşılamaktayız. Bundan asla da yakınmıyoruz. Dahası "nasıl olacaktı ki?" sorusunu yöneltmeliyiz. Kimlere mi? Sol cenahımızı 24 adet "legal", 61 adet "illegal" gibi anlamsız parselasyona tabi tutan herkese...

Devrimci ve Marksist kimlik ve kişilikleriyle öne çıkan bizim insanlarımızı küçükburjuvaca yöntemlerle magazinleştiren, sansasyona ge-

tiren anlayışlar belli bir zaman diliminde reyting yapabilirler, fakat "sel gider kum kalır" misali tutarlı bir tarih ve sınıf bilinci ile bezenmiş telif çalışmalar kalıcılığını korur. Aranır ve okunur. Kimileri kitaplarının okunmadığından şikayet ederken daima bizim insanımızı sorumlu tutar. "Efendim, halk cahildir, bizi anlamıyor." Bu türden suçlamaların en hafifidir. Oysa işçi sınıfı, emekçi halklar, ilerici gençliğimiz ve ara katmanları örgütleme becerisi gösterirsen örgütlenir. Öğretebilirsen öğrenirler.

İlerici bir kitap da kendini okutabilmelidir. İnsanlarımız kapitalizmin yoz ve kozmopolit "kültür" politikalarının uzantısında yabancılaştırılıyorysa hâkim gerici sınıfların politikasının eleştirisinin yanı sıra cenahımızın da bu konudaki "vukuatı" mutlaka sorgulanmalıdır. Bir yazarın kitapları okunmadığında o'na şu soru yöneltilmelidir: "Sen ne yazdın ki kitleler seni okumuyor, arayıp bulmuyor?"

Sol cenahımızdaki kitap kritiği eksikliğinden yakınmıyoruz. Konu açılmışken nesnel gerçekliğe açıklık getirerek "politik açığa vurma" yöntemine dikkatleri çekmek istiyoruz.

Şimdi gelelim şu sizin de sık sık olur olmaz vesileler yaratarak değindiğiniz "Sırrı Öztürk Faşizmi" meselesine:

12 Mart 1971 askeri faşist cuntasının Devrimci ve Marksist Kadrolar üzerinde estirdiği baskı ve terör ortamında bizler de İstanbul Kartal Maltepe Askeri Ceza ve Tutukevi'nde Kocaeli Devrimci İşçi-Köylü Birliği Davası (KDİKB) sanığı olarak bulunuyorduk. Bu süreci yaşayanlar ve özellikle de kaçma olayı ve THKO, THKP-C kadrolarıyla olan hapisane arkadaşlığının anlaşılabilmesi için "Sırrı Öztürk Faşizmi" nitelendirmelerinin nasıl bir espri kökenine dayandığını ancak o dönemi ve o koşulları birlikte yaşamış, mücadelenin ateşinden geçmiş ciddî, güvenilir ve donanımlı kadroların doğru biçimde anlayacağını biliyorum.

Sırrı Öztürk'ün anılan hapisanedeki devrimci kadroların ortak iradesiyle koşuş temsilciliğine (Komün Yöneticiliği) getirilerek görevlendirildiğini söylemek zorundayım. O dönem yaşadığımız Komün Hayatı "peynir-ekmek komünü" değil; ilkeli, siyaset tabanlı birliktelik esasına dayanır. Yaşamın ta kendisini yansıtır. Bireylerin, benmerkezci anlayışların görüş ve direktifleri yerine kolektif aklın, mantığın, bilincin ve eylemin harmanlandığı bir işleyişi yansıtır. Ağırıklı olarak KDİKB sanıklarının bulunduğu A Koğuşunda ("İşçi Koğuşu" olarak anılır) oluşturulan Komün yaşamı ve bunun ilkeleri kolektif biçimde saptanmıştır. Bu Komün yaşamında şahıs olarak Sırrı Öztürk'ün dediği değil, Komün'ün ortak disiplin anlayışı hâkimdir. Ama "disiplin" sözcüğünden hem komünal yaşamda hem de parti temelinde nefret ederek onu "faşizm" gibi ifade edenler nedense bugün o disiplin çevresinde birleşmiş kadroları da "reel sosyalist" olarak adlandırıp tu-kaka ediyorlar. Oysa komünal disiplin, burjuva diktasının faşist uygulamalarına karşı sava-

şımında ve o uygulamalar altında yaşam savaşı verilen hapisanelerde devrimci varlığını sürdürüp düşmana teslim olmamanın, direnmenin, dahası "faşizmin zindanını delmenin" yegane gücüdür.

İstanbul Kartal Maltepe Askeri Ceza ve Tutukevi'nin o dönemdeki "konukları"ndan Cihan Alptekin, Ömer Ayna, Mahir Çayan ve Ulaş Bardakçı gibi kadroları bugün yaşamış olsaydı o döneme ait anı, şiir, resim, müzik ve inceleme-araştırma konularında eser veren insanlarımızın nesnel gerçekliği ve o sürecin özünü-mantığını, tutukluların birbirleri ile olan coşkulu, heyecanlı, korkusuz ve yoldaşça dayanışmasını kavramalarına yardımcı olabileceklerdi...

Bizler anılan kitaplarımızla, ideolojik-sınıfsal konumumuzla tarihsel tanıklığımızı kağıda dökmüş bulunuyoruz. Bir yandan sistemin baskı ve terörünü göğüsleyip geriletirken, diğer yandan kitap ve çeşitli makalelerimizle (tarafalı kimlik ve kişiliğimizle) genç kuşakların Bilimsel Sosyalizm-Komünizm ülküsüyle bilinçlenmesini öne çıkarmayı uygun bulduk. Doğallıkla bu süreçte yanlış bilgileri, sağ ve 'sol' teslimiyetçi oportünist akımlara karşı "politik açığa vurma" yöntemiyle bir kavgayı başlattık.

Ulaşların devrimci çabası, ismi ayyuka çıkmış burjuva belediye başkanlarının sözüm ona "himmetine" sığınarak yapılacak park inşaatı ile değil, Devrimci ve Marksist Kadroların bu süreçten çıkardığı ders ve sonuçlar ışığında hareketimizi merkezi otoriteye ve disipline çekecek inisiyatiflerle yerine getirilecektir.

Gönül isterdi ki, üzerinde yorumda bulunacağınız konulara ilişkin benimle temas kursaydınız da, alıntılarınızın aslını-kaynağını da göstererek daha aydınlatıcı olabilseydiniz...

Selamlarımla...

Sırrı Öztürk

Kimden : sorunyay@hotmail.com
Gönderilme Tarihi : 21 Şubat 2006 Salı 11:21:25
Kime : inonualpat@birgun.net
Konu : S. Öztürk Faşizmi Hk.

Merhaba,

Öncelikle özür dilemek istiyorum. Samimiyetime güvenin, "Sırrı Öztürk Faşizmi" ile ilgili bölümü, sizin kitabınızdan aktardığımı, kitabın ve Birgün gazetesindeki köşe formatının el verdiği ölçüde, yazmam gerektiği aklıma gelmedi. Affınıza sığınıyorum. "Kılıç hakkını teslim etmek" bir inceliktir, evet doğru. Ama Sırrı Öztürk, zaten sol cenah açısından hakkı teslim edilen bir isimdir. En azından benim için kesinlikle böyledir.

Kitaplarınızı okudum. Çok hoş anılar var. Özellikle gençlerin okumasını salık vermek gerekiyor. Hele sizin içerden ve yaşayan dilinizle...

"Sırrı Öztürk Faşizmi" bölümünde anlatılan olayın, nasıl bir ortamda cereyan ettiğini, işin özündeki espriyi yaşayanların anlayabileceği ama bizlerin de ancak hissedebileceğini biliyorum. Yazıya gelen tepkilerden, olayın gerçek mahiyetinin anlaşıldığı belli oluyor. Belli olan bir şey daha var: Sizin Mahirlerin, Ulaşların üstündeki ağırlığınız.

Ama şundan emin olmanız lazım. Ne kitap ne de Birgün gazetesindeki köşe, yazana herhangi maddi bir karşılık sağlamadı, sağlamıyor.

Severek ve ilgiyle okuduğum bir kitapta dikkatimi çeken "Sırrı Öztürk Faşizmi" bölümünü kullandım. Sizi yaralamayı hiç aklıma getirmedim. Eğer böyle bir sonuç açığa çıktıysa, bir kez daha özür dilerim.

Sevgilerimle.
İnönü

Kimden : inonualpat@birgun.net
Gönderilme Tarihi : 21 Şubat 2006 Salı 14:33:49
Kime : sorunyay@hotmail.com
Konu : Re: S.Ozturk Fasizmi Hk.

Türkiye sosyal-pratiğinde dürüst, samimi, ilkeli ve militan Devrimci ve Marksist Kadrolar da vardır. *Kolektifimiz*'in yapmaya çalıştığını da, bu süreci çarpıtanları da ancak onlar değerlendirebilecektir.

SORUN Polemik

İçerideki-Dışarıdaki Hapishaneden BİZİM ŞİİR ANTOLOJİSİ'nin Yankıları

Bu sayımızdan itibaren *Kolektifimiz*'in yayımladığı *Antoloji* hakkında bize ulaşan değerlendirmelerin yayınlanmasını uygun buluyoruz. Bu yankıların da doğruladığı gibi ilerici, demokrat, devrimci, yurtsever, sosyalist ve Marksist cenahımızın birlikte yapacağı daha çok iş vardır.

Antoloji'nin üretiminde rol ve sorumluluk alan bizim insanlarımızın verdiği kolektif mesaj yerini bulmuştur.

Antoloji'nin bilinen ilkeler doğrultusunda üretilmiş oluşu, dağıtımında, kimi roller üstlenen insanlarımızın bu yoldaki özverişi "bizim" denilmesini uygun bulan ve hak eden herkesi/hepimizi sevindirmiştir.

Bizimkilerin kolektif adımının sağlı "sol"lu burjuva basınında yankısını bulmayı şu aşamada doğaldır. Ancak, *Antoloji* dışında faaliyetine başlayan internet sitemizin de işbaşı yapışı (www.sanatcephesi.org) ve de bu yolda sırada olan kitap üretiminin peş peşe gündeme getirilişi her türden kuşatmayı da kırıp aşacaktır.

Antoloji hakkında sırasıyla ODAK, YÜRÜYÜŞ ve TAVIR dergilerinin duyarlı davranarak organlarında yer vermesi de önemli bir gelişmedir. Sanat, estetik ve politikanın bir ve aynı yerde olduğunun bilincinde olan çevre ve yapıların *Antoloji* üretimi karşısında daha fazla "suskun" kalamayacağı da aşikârdır.

Emperyalizmin, kapitalizmin yoz ve kozmopolit "kültür" politikasına cenahımızın kolektif biçimde oluşturacağı "Karşı Kültür" taarruzu ile anlamlı, daha pek çok örnek sunulacaktır. *Antoloji* bunun işaretini de vermiş ve de almıştır.

Hâkim gerici sınıflar ittifakının kültür alanındaki politikaları da yine kolektif etkinliklerimizle geri adım atmak zorunda kalacaktır.

Resmî tarih anlayışı ile resmî ideolojilerin yörüngesine girmiş bazı sanat anlayışlarının da böylelikle işlerinin zorlaşacağı anlaşılmaktadır.

Antoloji'de de ayrıntılı işlediğimiz gibi; hiç bir burjuva baskısı ve terörü bizim ilerici insanımızın kolektif adım ve etkinliklerini geriletmeye gücü yetmez.

Kolektifimiz'e ulaşan mektupları şöyle sıralamak istiyoruz:

Merhaba,

Postalamış olduğunuz "İçerideki-Dışarıdaki Hapishaneden Bizim Şiir Antolojisi" elimize ulaştı. Emeğiniz için ve emeği geçen tüm arkadaşların eline, yüreğine sağlık diyerek sizleri selâmlıyor, çalışmalarınızda başarılar diliyoruz. Kendinize iyi bakın. Hoşçakalın.

22 Şubat 2006

Ümit İlter

1 Nolu F Tipi Cezaevi, A7/19 Kandıra-Kocaeli

Şair mektubuna Ahmed Arif'ten şu dizeleri de eklemiş:

Ne alnımızda bir ayıp
Ne koltuk altında
Saklı haçımız.
Biz bu halkı sevdik
Ve bu ülkeyi.
İşte bağışlanmaz
Korkunç suçumuz...

* * *

Sevgili İsmail, Sevgili Kemâl,

Merhaba. Sevgi ve özlemlerle kucaklıyorum. Nasılsınız? Umarım sağlığınıza, moralinize yerindedir. Ben, bizler iyiyiz. Hazırladığınızı, gönderdiğiniz şiir Antolojisi elimize ulaştı. Teşekkür ediyorum. Beklediğimden daha güzel bir Antoloji olduğunu söylemek istiyorum. Sizi ve emeği geçen herkesi kutluyor, ayrıca teşekkür ediyorum. Ellerinizin sağlık. Emeklerinizin, çabalarınızın boşa gitmeyeceğine, çalışmalarınızın devamının geleceğine inanıyorum.

Antoloji'yi tanıdıklara duyurmak, çevremizde tanıtımını yapmak dışında üzerimize düşen, yapmamız gereken şeyler olursa yazacağınızı, haberdar edeceğinizi biliyorum.

Tüm emeği geçenleri tekrar kutluyor, çalışmalarınızda başarılarınızın devamını diliyorum.

Sağlıkla kalmanız, kendinize iyi bakmanız dileğimle, selam ve sevgilerimizle...

13 Şubat 2006

Hasan Şahingöz 24 Nisan 2006 tarihli mektubunda ise Antoloji ile Sanat Cephesi'ni şu satırlarla değerlendiriyor:

Merhaba,

Bilmiyorum elinize ulaştı mı, size "Bizim Şiir Antolojisi" ile ilgili bir mektup göndermiş, Antoloji'yi beğendiğimi, değerli bir çalışma olduğunu belirtmişim. Elbette ki içerik olarak da değerli; ama Antoloji'nin asıl değerinin yüklendiği misyondan geldiğini düşünüyorum. Antoloji kurumsal karşılığını "Sanat Cephesi"nde buluyor ya da bu "cephe"nin pratiğe yansımalarının ilk adımı Antoloji oluyor. Elbette ki on yılların birikimine, deney tecrübesine, bilgisine sahip bir kurum olarak Marksist-Leninistlerin, devrimci demokratların birlikteliğinin neden sağlanmadığını, birlikteliğin mutlaka sağlanmasının aciliyet ve önemini siz benden çok daha iyi bilirsiniz. Mutlaka ki "Sanat Cephesi" "Bizim Şiir Antolojisi"nde birlikteliğe verdiğiniz / verilen önemin bir sonucu olmalı. Tam bu noktada ben de sizin çalışmalarınızı, çabalarınızı, "Sanat Cephesi"ni değerli, önemli buluyorum.

"Sanat Cephesi" ile ilgili hazırlanan "iç yönetmelik" taslağı elime ulaştığında düşüncelerimi, olduğu takdirde eleştiri ve önerilerimi de iletteceğim sizlere. İleride (dilerim fazla uzun sürmez) "Sanat Cephesi"nin, kendi kurumlarının, yayın organlarının, kültür merkezlerinin, yayınevini/evlerinin müzik, tiyatro, vb. grupların da olacağı, olması gerek düşüncesi şimdiden beni sevindiriyor, heyecanlandırıyor. (...)

Antoloji'de "Toprak Yeşertecek Renklerimizin En Güzelini" (s.272) ve "Unutma On Beşleri Karadeniz" (s.273) isimli şiirlerde dizgi hataları var. Toprak Yeşertecek... isimli şiirin ikinci dizesindeki "Renklerimizin" değil "Renklerinin" olacak. Yine aynı şiirin sekizinci dizesindeki ilk sözcük "Kırmızının" değil, "Kırmızısını" olacak.

Unutma On Beşleri... isimli şiirin son (3.) dördüğü'nün son dizesindeki (2.) sözcük, "bayrakları" değil, "bayraklarını" olacak. Sanıyorum bu türden teknik hatalar ikinci baskıda düzeltilecektir.

24 Nisan 2006

Hasan Şahingöz

1 Nolu F Tipi Cezaevi, C-Tek55-Tekirdağ

* * *

Merhaba,

(Ruhan Mavruk'a mektubundan)

(...) "Bizim Şiir Antolojisi"ni almıştım. Görüş (kapalı-açık), haberleşme (tel, mektup, fax, vb.) hücre, vb. cezalar gibi 'malûm' durumdan aldığıma dair bir cevap da yazamadım. Bu anlamda teşekkürlerimi belirtmek istiyorum. Ayrıca, **SORUN Polemik**'te okuduğum ve Sayın Kemâl Kök'ün kaleme aldığı yazıdan hareketle bazı önerilerde de bulunmak istiyorum. Ama evvela 'Bizim Şiir Antolojisi'ni hazırlayıp yayımla-

dığınızdan dolayı emeği geçen herkesi takdirle kutluyor, benzer çalışmalarla devamını diliyorum.

Geçmişte olduğu gibi, günümüzde de Antoloji, vb. çalışmalar konusunda Sorun Yayınları Kolektifi'nin duyarlılığı bilinmektedir. Ancak, Sayın Kemâl Kök'ün de belirttiği gibi sanatsal ilerleyişimizin güçlenerek ilerlemesi için yeni projelerle yeni ürünler ortaya çıkarmalıyız. Duyarlı yazarların bu konuda gerekli desteği sunacağına eminim. Tıpkı Antoloji'de olduğu gibi, kolektif üretimlerin bir ya da bir kaç örneği neden daha olmasın...Bu konuda önerim, öykülerden oluşan (konu serbest) bir seçki çalışması yapılabilir. İçeriden ve dışarıdan katkılarla...İkinci konu, tarihte ve günümüzde yazmanın önemi olabilir. Ebedî ve genel anlamda yazım konusu...Ülke tarihinde çokca örnekleri var. Geçmiş ve bugün.

Şiir dışında öykü çalışmalarım da var. Roman çalışması da ayrıca var. Okumaya da özen gösteriyorum.

Yılbaşı dolayısıyla Sorun Yayınları Kolektifi'nin yollamış olduğu tebrik kartını (45 gün sonra) yeni aldım. Malûm haberleşme engelinin dolayısı...Ben de yeni yıl için yazmıştım...(ulaşmadı-y.n.).

Bitireceğim. Değerli Hocamız Sayın Sırrı Öztürk'e ve tüm dostlara buradan saygılarımı yolluyorum, esenlikler diliyorum.

Özgür yarınlarda buluşmak umuduyla, selam ve saygılar...

10.3.2006

Ercan Tanrıverdi

2 Nolu F Tipi Cezaevi C1-69 Kandıra-Kocaeli.

Sorun Yayınları Kolektifi'nin notu:

"Bizim" diye söze başlayanlar birbirlerine ne resmî olarak "sayın" ne de alışıl gelmiş saygı anlamında "hocam" diye hitap eder. Daha uygun hitap etme geleneklerini üretmek durumundayız.

* * *

Merhaba,

(Ruhan Mavruk'a mektubundan)

.....

Aşçıyanlar kuşları bekliyor

Mavi ırmaklar balıkları

İçimde kıvrılan patikalar

Sizleri bekliyor dostlar

Sizleri

Gelin de aşındırın işleyin

İçimdeki patikaları ayak izlerinle

Dolu dolu öyküler biriksin

Benim de ta içimde

En sıcak dostluk duygularıyla merhaba diyor, şahsınızda 'Bizim Şiir Antolojisi'nde emeği geçenler başta olmak üzere, tüm **Sorun Yayınları Kolektifi** çalışanlarına selâm, sevgi ve saygılarımı gönderiyorum.

Gönderdiğiniz **SORUN Polemik Dergi**'lerini ve 'Bizim şiir Antolojisi'ni aldığımı bir selâm ile birlikte bilgilendirmek istedim. Kendinize iyi bakmanız dileği ile esen kalın!

Sevgi ve ışık daima sizlerle olsun!

8.2.2006

Musa Şanak

2 Nolu F Tipi Cezaevi-Sincan-Ankara

* * *

Sevgili Sırrı Öztürk

Merhaba,

"İçerideki-Dışarıdaki Hapishaneden Bizim Şiir Antolojisi" kitabınızı aldım. Çok çok sağ olun.

Emek verilen, güzel, değerli bir çalışma olmuş. Tüm emeği geçenleri, çaba sarfedenleri sizin ve Yayın Kolektifiniz'in şahsında kutluyorum.

Ayrıca her defasında "aldım" diye haber veremesem de **SORUN Polemik Dergisi**'ni de düzenli alıyorum. BU nedenle de ayrıca sağ olun.

Birşey öğrenmek istiyorum. Sanırım kitap genel dağıtıma verilmedi, yani kitapçılarda satılmıyor. Yayınevinin bir yazısından böyle bir anlam çıkardım.

Çevre tanıdıklarımız bu kitabı edinmek isteyecektir. Eğer kitapçılarda yoksa, nasıl alacaklar-örneğin İzmir'de tanıdık çevreler kitabı almak isteyecektir. Başka iller için de geçerli bu.

Bu konuda bilgi verebilirseniz sevinirim.

Ayrıca, aile ve yakın çevrem için üç-beş adet kitap da edinmek istiyorum. Hediye olarak vereceğim kitaplar bunlar. Yanlış anlamamanızı, hiçbir başka niyet anlaşılmasını vurgulayarak, açıkça sorayım: Ücretsiz olarak birkaç tane daha yollama olanağınız var mı?

Kitapta her şiiri olan böyle istemde bulunsa, Yayınevi altından nasıl kalkar kaygısını da taşıyarak ve çekinerek soruyorum bu konuyu.

Umarım farklı anlamlar çıkarılmaz.

Çalışmalarınızın devamı dileklerle, tüm **SORUN Polemik** çalışanları ve dostlarını sevgiyle selamlıyorum.

Size de sağlık ve başarılar dileklerle...

Yürekte sevgi ve selâmlarımla.

Yeni yıl kartınız çok anlamlıydı. Duyarlılığınız için ayrıca kutluyorum.

21.2.2006

Muzaffer Öztürk

F Tipi Cezaevi C-Tek 54-Tekirdağ

Sorun Yayınları Kolektifi'nin notu:

Devrimci ve Marksist Yayın Kolektifleri sistemin çok yönlü kuşatması altında işlevsel olmanın kavgasını vermektedir. Burjuva dağıtım ağını yeterince kullanamıyoruz. Kitaplarımızı İstanbul'dan Alfa, Yeni Çizgi, Sosyal; Ankara'dan Dost dağıtım dışında hiç bir dağıtım kuruluşu dağıtmıyor. "Asalak" (ne kapitalist ne sosyalist) dağıtım(!)cılara da kitap vermiyoruz. Yayınevimize bizzat gelen "bizim" okurumuza, ayrıca Kitap Fuarlarına gelen insanlarımıza özel indirim uygulayarak kitap veriyoruz. Cezaevlerindeki insanlarımızı da asla ayırmıyoruz. Elimizde olanı değil gerekeni yapıyoruz.

* * *

Merhaba,

Yılbaşı kartlarını ve Antoloji'yi aldık. Antoloji'yi beğendik. Tahmin ettiğimden daha nitelikli buldum. Şimdiye kadar genel imaj Devrimci Kadro'ların şiirlerinin sloganik olduğu yönündeydi. Antoloji için seçilen şiirler, kaba ajitasyonun dışında olan ve belli bir estetik nitelik taşıyan türden şiirler olmuş. Sanat-Edebiyat-Estetik, vb. ile ilgili yazılar, komple olarak bir arada değerlendirildiğinde, belli bir bakış açısı, belli bir çerçeveye oluşturuyor. Kitabı eline alan ilgili her okur, şiirde birçok üslup, tarz veya örnek görme imkânı bulacaktır. Marksist şair adaylarının kendi tarzlarını inşa etmede bir manivela işlevi görebilir. Fildişi kulelerden ahkâm kesen ve "aşağıdakiler"i şiirlerine meze yapan eloğulları da görsün ki tarihin tekerleğinin döngüsünde dişli olarak rol oynayan eyleyiciler kendi edebiyatını oluşturmaya muktedirdir. Emekçiler önlerine çekilen perdeleri yırtabilir. Tabii ki bu 'Sanat Cephesi' önermesini gerçekleştirme doğrultusunda organize adımların sürekli kılınabilmesine bağlıdır. Aynı bağ, sınıf-kadro ve partinin örgütlenmesi sorununa kadar uzanır gider. Bütünsel problemlerin çözümünde böylesine kolektivist adımların atılabilir olduğu gösterilmiş oluyor...

Antoloji vasıtasıyla merak ettiğim Kemâl ve İsmail, vb.'nin cema-

lerini de görmüş oldum. Ayrıca Coşkun İnce'yi görünce hemen çıkardım. Tıbbet işçi direnişinden tanıyorum onu...

(...) Mahkemelere sevk sırasında konuşma imkânı bulduğum arkadaşlara Antoloji'den söz ettim. Önceleri bu işi küçümseyenlerin üretilen eseri gördükten sonra katılmadıkları için çok pişman olduklarını da gördüm.

(...) Herkese selâmlarımı iletiyorum. Görüşmek umuduyla...

14.2.2006

Turgay Ulu

2 Nolu F Tipi Cezaevi B1-7-28 Kandıra-Kocaeli

* * *

Değerli Dostlar,

"İçerideki-Dışarıdaki Hapishaneden Bizim Şiir Antolojisi" kitabını heyecanla okudum. Üzerinde çok yönlü düşündüm...

Öncelikle birlikte olabilme, birlikte iş yapabilme ve asıl olarak birbirimizi "bizim" diyerek sahiplenme konusundaki kısırlığımızı kırma yönünde önemli bir adım olarak görüyor; Antoloji'ye emeği geçen dostları ve Sorun Yayınları Kolektifi'ni yürekte kutluyor, teşekkürlerimi iletiyorum.

Evet evet, sizin deyiminizle "bizim cenah"ta, benim de "ırmağın bu tarafında" diye ifadelendirdiğim cephemizde, çok köklü hesaplaşmamız gereken yanlış anlayışlarımız mevcuttur.

"Eylem Birliği"ni bile "kimin kimi kullandığı sorundur" diye ele alıp, eğer bana ('proletaryanın temsilcisine!') hizmet ediyorsa yaparım, diğerlerine ('oportünist, revizyonist, küçükburjuva devrimcisi, parlamentarist, legalist,vs.,vb.') hizmet edecekse neden onun kuyruğuna takılayım gibi anlayışlarımızla hesaplaşmalıyız. "Devrim Cephesi'nin Çıkarı"nı,"öncülük" çıkarımızdan öne almak hatta gerçekte "öncülük" çıkarımızın da bunu gerektirdiğini bilmek durumundayız.

Antoloji çalışmasını bu noktada olumlu bir çalışma olarak görüyorum. Fakat, politik çevrelerin henüz bu çemberi aşamadıklarını düşündüğümden, bu olanağın iyi bir şekilde değerlendirilebileceğini beklemiyorum. Devrimci tabanda, emekçiler içinde birlikteliğimizi göstermek, ortak duygular geliştirmek için Antoloji iyi bir vesile olabilir...Henüz bu olgunlaşmaya ulaşmamış olmamız çok üzücü.

Elbette ideolojik-teorik farklılıklarımız var, bunları (deyim uygunsu) çarpıştıracağız da. İyi de olur...Fakat güncel, dönemsel olarak ortaklaşabileceğimiz o kadar çok şey var ki...Bu yönlü pratiklerimiz, cephemizi ve "öncü" pozisyonumuzu hayal edilemeyecek oranda geliştirecektir.

Bütün devrimciler yoldaşımdır
halk tarlasının çiçekleri
kimin dalına zarar gelse
yeni filiz için can feda

bütün devrimciler yoldaşımdır
yoldaşımdır sevda yolunda çarpışanlar
emaneti taşıyan dostlar
tutuşalım el ele
kurulsun muhteşem düğün
yoldaş olsun gördüğün
deyip geçiyorum, bu derinlikli konuyu...

Antoloji, ikinci olarak; "bizim" şiir birikimimizi topluca sunarak; hem durumu görmemizi, hem yararlanmamızı hem de geliştirmeye yönelmemizi sağlamış-teşvik etmiştir...Birçok renkten birikimi, şiire/şaire ilişkin düşünceyi bir arada görmekten mutluluk duydum ve çok yararlandım.

Antoloji ile aynı günlerde Aytakin Yılmaz'ın "Hapiste Yazmak" adlı derleme kitabını da okudum. Birlikte değerlendirme imkânım oldu.

AB emperyalizmine umut bağlayıcı yön değiştirmeleri ve yine "bize" cepheden bayrak açma tutumlarını ne hoş görmek mümkündür ne de kestirip-küfredip atmak doğrudur.

Bu gibi durumlara karşı yıllardır düşündüğüm şeyi bir kez daha teyidettim. Biz kendi kendimizi eleştirmeli ve içimizde eleştiriye samimi olarak gerekli olanağı yaratmalıyız. Eleştirilerden yararlanmalıyız.

Bizim (yapıların) içimizdeki kişileri ancak ve sadece dışımıza çıkarsa özgürce eleştirebileceği gibi bir durumla yüz yüze bırakmamalıyız...

"Bizden birisi" olarak kişi sağlıklı bir iç eleştiri-mücadele olanağına sahip değilse (hangimize sorsan kendi yapımızda olanağın en iyisi vardır, fakat gerçeklik hiç de böyle değildir. O nedenle lafzı geçiyorum) ya susacak ya konuşup ezilecek ya da ancak dışına çıkınca konuşma imkânına sahip olacaktır... BU durumda ise, zemini fazlasıyla kaygan kılmakta; bu gibiler çoğunlukla bize cepheden saldırıya geçmektedirler. Cepheden saldırı ise, kendisini savuşturmamız için bize "iyi" bir fırsat vermektedir..."İhanet, yıkıcı, örgüt düşmanı, kaçkın" vb. nitelemelerle "muhkem" bir karşı saldırıya geçip, püskürtüp bertaraf ediyoruz. 'Zafer' kazanıyoruz, fakat aslında nedenlerini ortadan kaldıramadığımızdan, bir süre sonra aynı durumla yeniden yüz yüze kalıyoruz...Yeni "hain, yıkıcı, örgüt düşmanı, kaçkın"larımız ise, önceki saldırıda en keskin çıkışlar yapanımız oluyor.

(Bir parantez açıp burada, o kitapta yazısı yayınlanan tüm arkadaşları anlayış ve politik duruş olarak aynı şekilde değerlendirmediyimi de belirtmeliyim...)

İkinci bir nokta: Edebî çalışmalara yönelenlere bakış açımız -çoğunlukla- doğru mudur?

"Kültür ordusu" kurmaktan söz eder, fakat bu tür çalışmalara meyledeni "kaçıcı" olarak görürüz. Ona da yansıtırız...Küçümseme ve "doğal" dışlayıcılık gelişir.

Diğer boyutu ise, -genellikle- şudur: Bu tür çalışmalara meyledenler de -genellikle- yapıyla politik-örgütsel çelişkiler yaşayınca yöneliriz. Bu durumda dışlayıcılık iyice iter: İki olgu birbirini bütünleyici olur... Ve sonuç: Her iki tez de birbirini besleyerek kendini "haklı" kılacak verilere sahiptir.

Kaybedilen birey, kaybedendir de!..

Hepimiz kaybedenizdir!..

Soruna çözüm getirecek yapılarıdır.

Kültür-Sanat, edebî çalışmalar, yayıncılık...konularında üzerinde durulacak başka boyutlar da var (örneğin, bir dönem, yazar bir arkadaşta, romanını bizim dışımızda bastıramayacağı yönünde yanlış bir tutum almıştım -k-) ancak konu Antoloji dışına fazla taşmış olacağından girmiyorum.

Antoloji'de kimi arkadaşların şiir ve şaire sınıflar üstü bir aydın-kahraman misyonu biçtiğini gördüm...Fazlasıyla birey merkezli, soyut, bilimsel olmayan bir duruştur.

Uçlaşma ve uçlaştırmayı seven bir yapımız var.

Uçlar çatışınca da, doğru 'ortada' kalıyor...Ve iki uçtan da "orta yolcu"luk eleştirisi alıyor.

Edebî ürünler sonuçta 'bireysel ürün' olsalar da sorun çıplak bireyde başlayıp bireyde biter bir sorun değildir. Birey koşulların ürünüdür...Sosyalist birey, şair-yazar da iradî çabayla 'yaratılan' ortamın içinde bir parçadır. Şair-yazar ne darlaştırılmış sınırlarda emirleridir ne de başıbozuk özgür takılan bir bireydir.

Ve yazma nedeni sadece bireysel/şahsi gerekçelere dayandırılıp sınırlandırılmaz. Kendini ifade biçimi-olanağı'dır, şudur-budur ama şair aynı zamanda bir dava adamıdır. İdeallerinin yolundadır. Şiir, bir edebî tarz olarak şairin davasının da bir ifade biçimi-olanağıdır.

Ali İbrahim Önsoy imzalı şiirin çalıntı olduğuna dair aldığım haber beni üzdü.

A. İ. Önsoy ile '80 dönemi hapisanelerin birisinde karşılaşmışlığım var. Yanılmıyorsam Metris olabilir. Abisinin hikayesini de dinlemiştim. Bu şiiri de taa o zamanlardan duyduğumu hatırlıyorum. Şiiri bir

süre öncesinde bir yayında yine okudum. O zaman da 'tanıdık' geldi...Antoloji'de okuduğumda beni şaşırtan tek şey altındaki "21 Nisan 2004" tarihi oldu. Zira şiiri taa '80'lerden tanımış gibi hatırlıyorum.

Başka dilden bir çevirinin 'uyarlaması' olduğunu duyunca şaşırdım. İlerici-solcu bir insanın böyle birşey yapmış olması herşeyden önce onun adına üzücüdür.

Hakkı olmadığı halde "bize" ve Antoloji'ye de zarar vermiş, haksızlık yapmıştır.

Sorulduğunda "basmasaydınız" diye yanıt verdiğini duydum, bu daha da üzücüdür. Utanma duygusuna sahip olmak ve hatasını mahkûm etmek de bir erdemdir.

Bazılarının da bu durumu fırsat olarak değerlendirip Sorun Yayınları'na çamur atmaya yeltendiğini duydum

(F'lerde tüm yayınlara ulaşabilmek/takip etmek zor). BU da beni en az diğerleri kadar üzdü. Üzmekten öte, yapanlar adına utandım. Küçük hesapları buralara kadar taşımak, iğrendirici bir tutumdur...Güya Sorun Yayınları "çalıntı şiirlerle Antoloji yayınlamış"mış. Bu olaydan böylesine sonuçların "komünistlik" adına çıkartılması ne kadar acıdır...Oysa salt bu tutum bile sahiplerinin komünist olmadığını bir kanıtı sayılmalıdır.

Farklılıklarımıza karşın "biz" olmayı başaran/başartan bu türden bir çalışmanın herkeste "biz" olmayı gündeme getirmesi gerekir.

Şu anda pek beklentide değilim fakat, devrimci-sosyalist çevrelerin bu çalışmayı sahiplenmeleri, yayınlarında tanıtımını yapmaları gerektiğini düşünüyorum. "Biz"i kitlelere taşımanın iyi bir aracı olarak değerlendirilebilir.

Son olarak, kendimle ilgili tanıtım bölümünde geçen bir-iki yanlışlığı düzelteyim:

-Metris'ten firar tarihimiz 1987 değil,1988'dir. 29 arkadaşım ile değil, 28 arkadaşım ile birlikte firar ettim. Toplamımız 29'dur.

-1981'de yakalandığımda 1 ay değil, Antep artı İstanbul Siyasal Şubelerinde toplam 1,5 ay gözaltında sorgulandım.

-Tutuklandıktan sonraki ilk zamanda 1,5 yıl F'de tekli tutuldum.

"1,5 yıldır tek kişilik hücrede tutulan"değil, "1,5 yıl tek kişilik hücrede tutulan" olması gerekir, yazacaklarım bunlardır.

Sevgi ve dostluk duygularımı sunuyor, çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

Sevgi ve saygılarımla...

11.3.2006
Memik Horuz
F Tipi Cezaevi-Bolu

Sorun Yayınları Kolektif'nin notu:

Cezaevindeki bizim insanlarımızın *Antoloji* için gönderdiği şiir ve yazılar 'elyazısı' ile yazıldığı ve bu yazıların bir kısmının da âdeta hiyeroglif yazısını andırıldığından okunması kolay olmamıştır. Örneğin Hasan Kavzoğlu'nun ismi Kavzaoğlu olarak dizilmiştir. Cengiz Polat'ın asıl şiirine girişteki dizeler tırnak içinde başka bir şaire ithaf edilmiştir. Bu türden "sevimli" hataların olmaması ya da aza inmesi için şairlerin yazılarının da güzel, işlek ve kusursuz olması beklenmektedir. Memik Horuz'un biyografisi bize ulaştırılan CD'deki gibi (aynen) dizilmiştir. Erdinç Yücel'e ait bilgiler de gönderilen CD'deki gibi (aynen) dizilmiş, Erdinç Yüce olarak da baskıya girmiştir.

Kimi yapıların *Antoloji*'nin üretiminde rol ve sorumluluk alanlara karşı yaptığı spekülasyonlar ortaya konulan eserin niteliği karşısında anında çürütülmektedir. Genç yaşlarında *PARTİ* aşısı yerine 'örgüt virüsü' kapmış olanlarla yarışamayız. *Antoloji*'nin niteliği, işlevsel oluşu ve **Sanat Cephesi** kurumsallaşması üzerine yapılan kritik ve değerlendirmelerle eleştirel katkılara büyük değer biçiyoruz.

Kapitalist anarşi insanımıza bireyciliği, bilinemezliği, tüketim çılgınlığını propoganda ediyor: Benim evim, benim arabam, benim yazlığım, benim param, benim, benim, benim...Kimi dar grup yapıları da aynen bu propogandanın güdümünde: Benim partim, benim grubum, benim sendikam, benim kitle örgütüm, benim gençliğim, benim dergim, benim sanat anlayışım, benim, benim, benim... Devrimci ve Marksist Kadrolar da bu düzeneği doğallıkla ve de haklı gerekçelerle değiştirip/dönüştürmenin yolunu seçecekler/seçmiştir. "Birlik, zıtların birliğidir." Yan yana durmak, birlikte üretmek, deney aktarımında bulunmak, birbirinden öğrenmek, kolektif, gönüllü ve iradî bir seçimle düşmana ve içimizdeki eloğullarına karşı temel ilkelerde anlaşıp üretim faaliyetinde bulunmak, bu türden ortak üretim faaliyetlerini kitlelere götürüp onların bilinçlenmesine katkı getirmek Devrimci ve Marksist olmanın bir gereğidir.

Kolektifimiz'in duruşu ve geleneği bu türden ilişkileri geliştirip güçlendirmeye aday ve uygundur. Ben yerine "Biz", "Bizim", "Bizim çocuklarımız" denilmesini bu çerçevede hareket edilmesini *Kolektifimiz* çalışanları ideolojik süzgeçlerinden geçirmiştir. Ayrıca etkinlikleriyle de bunu hak etmiştir. Telif eserlerimizde, *Dergi*'mizde buna ilişkin pek çok örnek vardır. Darısı diğer dostların, yol arkadaşlarımızın ve yoldaşlarımızın başına...

* * *

Antoloji hakkındaki görüş, eleştiri ve önerilerini bizlere yazan insanlarımızın mektuplarının *Dergi*'mizde yayınlanmasını yukarıdaki düşüncelerin daha çok ete kemiğe bürünmesi açısından uygun ve doğru

bulduk. F Tipi "oda"larında görüşme, mektuplaşma, vb, binbir kuşatma altındaki insanlarımıza bu düşüncemizi ileterek onların iznini -onayını alamadık. "Denetim"den geçen bu türden mektuplar "özel" değil, genel bir nitelik taşıdığından cehanımızdaki yaratıcı dialoglara katkı getireceği gibi olumlu tartışma ortamı da yaratabilecektir. *Antoloji*'deki anlayışa uygun olarak böylece topluma maledilmesi de yanlış olmayacaktır. Aynı zamanda *Antoloji* gibi anlamlı bir ortak çalışmaya yüreğini, bilincini koyan insanlarımızın bu tutumumuzu yerinde değerlendireceklerini de düşünüyoruz.

Antoloji'de bilinçle yerini alan insanlarımız bu çalışmanın asıl sahibine ulaştırılması içinde de rol üstlenmiştir. Bu da gösteriyor ki, farklı yapıların içinde kolektif adımların atılmasını özleyen büyük bir potansiyel güç vardır. Devrimci ve Marksist Kadro odur ki, bu eşsiz potansiyeli nasıl enerjiye çeviririz sorusunun doğru bir cevabını verebilmenin yoluna girer. Ötesi boştur. *Kolektifimiz* çalışanları ne yaptığını, kimlerle birlikte neyi ve nasıl ürettiğinin bilincindedir.

* * *

A. İbrahim Önsoy'un yapmış olduğu "emek hırsızlığı" *Dergi*'mizde (Sayı: 20, s.123'deki) 'Açıklama' ile, ayrıca www.sorunpolemik.net, www.sorunyayinlari.com, www.sanatcephesi.org sitelerimizde, yine ayrıca bu "olayı" ciddiye alan yüzlerce kardeş internet sitelerinde duyurulması gereken herkese iletilmiştir. Emperyalizmin maşası kimi sitelerde polisiye yöntemlerle *Kolektifimiz*'i, onun şahsında Sırrı Öztürk'ü hedef alan ve son derece tiksindirici küfür, sataşma ve spekülasyonlarını ise, kullanılmış kirli bir eldiven misali bütün eloğullarının suratına fırlatıyoruz, yine ayrıca sip partisi tekapesinin organlarının adını kullanarak yapılan saldırıları da son derece "doğal" karşılıyoruz. Komünist olsalardı "utanmıyor musunuz" derdik...

Sorun Yayınları Kolektifi

* * *

Kenger Dikeni Olmanın Vaktidir

*'Hiçbir kimse bilmez bizi, biz ne için içindeyiz
Ne hırsımız vardır bizim ne nefsimiz içindeyiz'*

Yunus Emre

Merhaba,

SORUN Polemik Dergi'sinin 20.sayısında 'Sanat Cephesi Oluşturuldu' diye bir yazı okuyunca çokça sevindim. Sevindim çünkü, ölümü kutsayan, apış arasından yazan, anlamsızlığı ve sorgulamamayı ölçü alan ve emeğe sırtını dönen 'solcu' bey ve hanımefendilere

kenger dikeni gibi batacak olması da gerekiyor 'Sanat Cephesi' inisiyatifinin. Olacaktır da. Çünkü, 'Bizim Şiir Antalojisi' kitabı bunun en somut ispatıdır.

Ne yazık ki yaşamı üreten el-göz ve bilinçler, sanat, estetik ve politikadan uzaklaştırılıp anlamsız bir duruma getirilmiştir. BU düzeneği tersine çevirecek, yani bunu kırıp yol açacak örgütlenmeler de teori-pratikleriyle 'vasat bir durum' sergiliyorsa, 'at izinin it izine karışması'na neden olmak işten değildir. Günümüz koşullarında şimdi boş bulunan meydana 'solcu' bey ve hanımefendiler rahatlıkla at koşturabiliyorlar...

Orta halli bir ailede yetişen, Fransız-Amerikan, vb. kolejlerde okuyan, yurt dışında tahsilini tamamlayan bu 'solcu' bey ve hanımefendiler bir kez olsun hapislik hayatını yaşamadan, ağır gözaltı sürecini bilmeden ve bulgur ve kuru soğanlı sofraya çömelmeden devrim -cilik-culuk adına konuşup ahkâm kesmeyi kendilerinde bir hak olarak görüyorlar. Neden mi? Kullandıkları isminin içerisinde 'işçi', 'sosyalist', 'özgürlük', vb. nitelemelerde bulunan örgüt veya derneğe üye oldukları için. Bu türden 'solcu'larda ellerini taş-a ateşe uzatmadan, rahatça kasalarını dolduruyorlar. İşin özü bu 'solcu' yazar-çizer takımı 'yazar kasa' misali bir işleve soyunmuştur.

Son dönemlerde yoğunluklu olarak roman, öykü ve şiir kitapları peşpeşe piyasaya çıktı. Daha da çıkacak... Magazin ve sansasyona soyunan, insanımıza "biz" ve "bizim" yerine "ben" ve benmerkezciliği koyan bu 'edebî eserlerde' bir tat eksiği, bir kıvam eksiği de var. Enver Gökçe, Fakir Baykurt, Orhan Kemal, vb. lerinin bize tattırdığı 'emek', 'işçi tulumu', 'iş-emek sevgisi', 'yoksulluk', 'arayış', 'ileri bir mesaj', 'kıraç topraklar'... vb. ne yazık ki son dönemin 'edebî eserlerinde' yok. Daha çok apartman odası, bireyci saplantılar, bilinemezlik, nihilizm, İstiklâl Caddesi ve Akmerkez arasına hapsedilmiş konular işleniyor.

Günümüzde konfeksiyon işçisinin sigortasız ve sendikasız konusu, asgari ücret yerine 150 YTL aylıkla çalıştırılıyor oluşu, köyden kente gelmiş, göç etmiş, göçe zorlanmış ve henüz yarı-proleter dahi olamamış insanımızın ruh halini, grev çadırındaki işçinin kızıl öfkesini ve daha binlerce insan dram ve trajedisini konu olarak işleyen bizim insanlarımızın ürettiği eserler ise, tekelleşmiş basın-yayın-dağıtım ağının oluşturduğu çemberi kırıp da okuruna ulaşamıyor!.. Bu türden bir kuşatılmışlığın içinde rol ve sorumluluk üstlenenler de, yine tekerci serma-yenin kucağında önemli bir mevki ve dolgun cüzdandan sahibi olan 'solcu'lardır. Her ne kadar böyleleri 'emek', 'sosyalizm', 'özgürlük' vb. nitelemeleri ağızlarında sakız yapsalar da, anılan özsüz nitelemelerin işlendiği 'edebî eserler'inde inceltmiş üsluplarıyla kinlerini de kusarlar. Bizimkilerin ürettiği eserlere karşı yeminli düşmanlıklarıyla 'bağnaz', 'mürid', 'dogmatik', vb. nitelemelerle karalamaya çalışırlar...

Aklını, bilincini, vicdanını ve kalemini tekerci sermayeye satanların

giderek çoğaldığı böyle bir ortamda 'Bizim Şiir Antolojisi'nin üretilmiş oluşu, ardından da 'Sanat Cephesi'nin oluşturulup bir internet sitesine kavuşturulmasının önemi bir kat daha büyüyor. Umuyoruz ki, 'Sanat Cephesi' Mao Zedung'un "Yüz çiçek yan yana açsın, yüz düşünce akımı birbiriyle yarışsın" fikrinin -özdeyişinin- uzantısında işlevsel olabilsin.

"Kalemimizin mürekkebinin hakikatle dolduralım
Gerçek öğretmen insan ruhunu harekete geçirebilir." *Mao Zedung*

İnsanda estetik duygular uyandıran, duygu, düşünce ve hayâl dünyasını zenginleştiren dil ürünü (edebî) eserlerde(!) sosyetik birç partisinden, şampanyalı kutlamalardan ve şaşıklı galeri ve plazalardan kurtulmak da bizlerin en önemli sorumluluğudur. Onların sanal ve yapay dünyası yerine hakikat kadar basit ve sade yaşantılarıyla bizim insanlarımızın sorunlarını gündeme getirmek durumundayız.

Elbette ki bu türden bir sorumluluğu yerine getirebilmek için de doğru araç ve yöntemlere, ayrıca 'Kurum'lara sahip olmak gerekir. Yoksa kuyruğunu kovalayan köpek gibi çevremizde döner de döneriz.

Saray, saltanat, kral ve burjuvaların korkulu 'hayaleti' Marksizmi kuşanmak işin olmazsa olmazıdır. Tabii ki kuşanacağımız Marksizmi yaşadığımız Anadolu'nun hakikatine, somut şartların somut tahliline pratikte yeniden üretimi gerçekleştirerek yorumlamak zorundayız. Yoksa yapılan çalışmalar tamamen, 'ineğe ud çaldırmaya' benzer.

Bu bağlamda özgün çabalara büyük bir ihtiyaç var. 1208 yılında Sivrihisar'ın Hatu köyünde doğmuş, Nasreddin Hoca'dan, Elmalı'da bulunan Abdal Musa Tekkesi'nde kırk yıl hizmet eden Kaygusuz Abdal'dan, Horasan'dan çıkıp önce Amasya'ya, daha sonra da Nevşehir'e gidip yerleşen Hacı Bektaş'dan, 'Bi kez gönül yıktın ise bu kıldığın namaz değil' diyen Yunus Emre'den, Dadaloğlu, Köroğlu ve Erzurumlu Emrah'dan, Bedrettin, Pir Sultan'dan... Kerim Korcan'dan, Hasan Hüseyin ve Mustafa Suphi'den ayrı düşünülemez.

'Sanat Cephesi'nin ayağının her dem Anadolu'ya değmesi gerekiyor. 'Her otun kökünde büyümesi' gibi 'Sanat Cephesi' de tarihsel, kültürel, sosyal kökü olan Anadolu coğrafyasında büyüyecektir. Köküne, kendini varedene sarılıp kurumsallaşan her atılım hem işlevsel olur hem de evrensel katkı sunar. Bu topraklardaki emekçi halkların kültürleri, türkü ve halayları incelenmeden, araştırılıp çok yönlü sanatsal etkinliklerle anlatılmadan acaba, sanat, estetik ve politik faaliyet olabilir mi?

Yazımı kendime ait bir şiirle bitiriyorum. Her dem "bizim" diyebilenlerle, sizinleyiz.

Kimi Şairler

Kimi şairler
ceplerinde
Orak-Çekiç
taşır
Kimi şairler
Banka cüzdanı
Taşır
ceplerinde

4 Nisan 2006

Barış Açıkel

2 No.lu F Tipi Cezaevi B2-63 Kandıra-Kocaeli

Not : Gönderdiğiniz Dergi elime ulaştı. Ayrıca yine Yayınevinizden çıkan Osman Tiftikçi'nin 'Osmanlıdan Günümüze Ordunun Evrimi' isimli kitabını okudum. Konusu, dili hoşuma gitti. Ama ordunun Osmanlı'daki oluşumu ve bu oluşumdaki Alevi-Bektaşîlerin konunun yeterince anlatılmamış oluşunu da bir eksiklik olarak görüyorum.

Bu kitap TCK. 301/2. Maddesi kapsamında yargılanıyor!

Zorunlu Bir Açıklama : “Kırmızı ve Mürekkep” *

Geçtiğimiz aylarda, *Sorun Yayınları Kolektif*'nin desteği, Kemal Kök ve İsmail Hardal'ın iyiniyetli-yoğun çabalarıyla, “içerideki-dışarıdaki bizim insanlarımızın” yanyana durma isteği biraraya gelince, Türkiye’de benzerine az rastlanır bir çalışma, *Bizim Şiir Antolojisi* hayat olanağı buldu... Bu kitap ile topluma gösterilmeyen, kendisine “solcu”, “ilerici”, “demokrat”, hatta “komünist” payesi biçenlerin pek çoğunca görmezden gelinen, öte yandan toplumsal muhalefetin en diri unsurlarına el veren, yaşananların tam ortasında yeralan insanlardan bir bölümünün içtenlikli yaratma çabaları biraraya gelmiş oldu.

Zamanında, büyük şair Victor Hugo, “şiir, fikirlerin ifadesinden önce, o fikirlerin içindedir” demişti... Yalnızca *Antoloji*'deki yaşam öykülerini okuduğumuzda bile büyük bir şiir yükü ile karşı kalıyoruz: Yaşadığını yazmış, yazdığını yaşamış insanların özellikle gencecik ölümleri, “bu canı gönül rahatlığıyla feda ediyorum” diyebilecek kadar inanç dolu olmaları karşısında, yüreği olan insanın etkilenmemesi olanaksız. Hani Mevlana’dan A. Kadir’in Türkçeleştirdiği “Zaloğlu savaşa, yiğitliğe ağlardı / Ecel bakardı kendine ağlardı / Cellat, yüreği olsa / ağlardı” dizelerinde dile getirdiği gibi; bu, yaşamın şiiridir. Sanatın aynı zamanda yaşanan bir etkinlik olduğunun, kalem oynatmaktan ibaret olmadığını kanıtıdır.

Bir öğretmenimiz, “alçak gönüllü ol ama fazla enginleşme, essah sanırlar!” derdi. *Antoloji*'de, içlerinde yıllardır şiirle yoğrulan, kitaplar yayınlamış şairler bir yana, şiir yolculuğunun türlü evrelerindeki birçok şiirde insanı umutlandıran, özün (yaşamın) sonsuz çeşitliliğini gözeten biçim arayışlarına da rastlanıyor. Örneğin, “Gün bungen / Gün bakır çalığı.../ Güneş umudunda saklı yarının! “ diye söze başlıyor Hasan Biber. Erol Zavar ise randevu yerinde ölümü ağaç ediyor beklemekten: “Sessizlik çökmüş kentin sokaklarına / Martılar uykuya dalmış /kar bütün izleri örtmeye hazır / Randevularıma sadığımdır sektirmem saatini / Ama bu sefer tembelliğim tuttu / Ölüm daha çok beklersin beni” . Hasan Koç, Kafka ile Polyanna’yı aynı şiirde buluşturup tebessüm ettikten sonra, “Mendil satan çocukların / yalınayak öfkesiyle / Diyarbakir’in / kıvrımlı / dar / sokaklarında dolanıyorum / bu gece / zaman / bütün anlamlarıyla anadilimde / çarpıyor yüzüme” diyerek sesi, imgeyi, soluğu gözeten bir anlatım tutturuyor.

* Özen’in şiirinden.

“Sanki kırmızıyla mürekkepti bütün zehir
Sancıydı sanki kayalık sirenlerine
Tarihse küstah bir iskeletti
Kılıcını batıda kalbini doğuda unutan.”

diyen genç ozan Özden Özen’in, şiirin biçim sorunları üzerine kafa yordduğu belli... Daha başka örnekler de verilebilir ama son olarak Kemal Bolat’ın seslenişinden bir bölüm:

“Geceyi uyutuyorum koynumda
Günaha hiç aldırmadan
Suçumla, suçsuzluğumla
Yüz çevirerek kötülüğe / (...)
/ Sert soluğunu dinliyorum sessizliğin”.

Devrimci Bulgar şairi Vaptsarov’da, ya da Macar Attila Josef’de görülen bir canlılık var genç Kemal Bolat’ın dizelerinde.

Böylece, içeride ve dışarıda direnen, yaşamın her alanındaki tektip’leşmeye, yozlaşmaya, hak ve özgürlüklerden tecrit edilmeye karşı koyan bir bölük insanla yüz yüze gelme olanağı buluyor okur. Kuşkusuz ki okurun imza günlerinde, içkili kokteyllerde, “özgün” birahanelerde, ya da ekranlarda göremeyeceği insanlar pek çoğu. *Antoloji*'de ürünü yeralanların 11’i verdiği mücadele sırasında can vermiş, 21 kişi E/F tipi hapishanelerde ruhunu ve bedenini diri tutma savaşımındadır, kalkanlar da yurdun dört bir yanına savrulmuş, bir kısmı yeni tahliye olmuş, kendi yurdunda âdeta sürgün yaşamakta...

Yazımızın burasında durup, antoloji sürecine dâhil olan hiç bir kişi ve çevrenin duyarsız kalmaması gereken bir durumu bildirmek isteriz:

Antoloji çıktıktan kısa süre sonra, bir okurun uyarısıyla A. İbrahim Önsöy’un yaptığı haysiyetsizce davranışın farkına varıldı. **SORUN Po-lemik** okuru, *Antoloji*'nin satışını gerekçe göstererek açıklamanın bir sayı geç yayınlanmasını önerdi. Ancak *Sorun Yayınları Kolektif*, büyük zorluklarla yayınladığı kitabın değerinin bu açıklamayla asla düşmeyeceğinin bilincinde olarak, riskleri de göze alarak, açıklamayı hemen yayınladı, özeleştirisini de yaptı.

Bu açıklamanın hemen ardından, fırsatçı ve çukur kişilikli bazı kişiler, ‘Yurtsever Sanat Cephesi’ imzalı, “*Sorun Yayınları Hırsızları mı Biraraya Getirdi?*” başlıklı bir küfürnameyle bir internet sitesinde arzı endam eyledi. Konuyu kamuoyuna Sorun Yayınları duyurduğu ve özeleştirisi yaptığı halde, sanki durumu kendileri saptamış gibi, üstelik *Antoloji*'deki mahbus ve şehitlerle diğer bütün sanatçıları hırsızlık gölgesi altında bırakarak çamur atma yolunu seçmişlerdi. İyi de A. İbrahim Önsöy’un aynı “şiiri” aylarca önce *Birgün* gazetesinde yayımlandığında niye sesleri çıkmamıştı bu beyzadelerin; diye sormuyoruz, çünkü yüzlerine tükürsek “yarabbi şükür” diyeceklerinden endişe ediyoruz...

SANAT CEPHESİ BİLDİRGESİ

Ancak kimsenin kuşkusu olmasın ki, bu çamuru ait olduğu çamura, onların o kubur ağzına tekrar sokacağız! Devrimci mücadeleye, devrim şehitlerine saygısı olan, her türlü tecride karşı duran sanatçı ve sanatçı adayları bunu yapacak birliğe ve dirliğe kavuşacaktır er-geç!

“Ben atar-tutarım, kimse de bana ilişmez” diye çirkefleşen, polis korumasında gösteri yapmayı “normal” sayanların durup bir kendi halilerine bakmalarının öneririz.

Aksi halde tarihin ve halkın tekmesini “mabad”larında hissetmeleri kaçınılmazdır.

“Emek Hırsızlığı”na soyunanlar ile bu densizliği savunmaya (!) yeltenenler ya azılı bir kariyeristtir ya da ruh sağlığını zedelemiş bir zavalıdır. Devrimci ve kolektif çabaları bu türden niyetlerle gölgelemeye kimsenin gücü yetmez.

Çağrımızdır: “Çakalların ulumasına” inat, “adımlarımızı sıkılaştıralım”. *BİZİM ŞİİR ANTOLOJİSİ* adımına sahip çıkalım!

Sanat Cephesi Geçici Komitesi

Sanat Cephesi'nden iki yeni şiir kitabı...

Sanatçının toplumun üstünde, sorumsuz bir varlık olarak sunulduğu, sanatsal etkinliğin reklâmcılıkla ilişkilendirildiği, gitgide holding ve banka destekli “sponsor”ların denetimine alındığı bir dönemi yaşıyoruz. Geçmişteki, ilerici-devrimci yaşamla doğrudan ya da dolaylı gönül bağı kuran, egemen ideolojiye çeşitli düzeylerde direnen, ilkeli, dürüst, namuslu, sorumluluk sahibi sanatçı tiplemesi, yerini çoktandır, duruma göre yön değiştiren, sahibinin sesine gelen “yazar-kasa” lara bırakmaktadır. Bu tüccarlığa meyil vermeyen sanatçıların dün olduğu gibi bugün de nice engel ve kuşatmalar arasında ürün vermeye çabaladıklarını acı içinde görmekteyiz.

Sanat tarihimizde, yönetenlerce “sakıncalı” görülüp yoğun baskılara uğrayan bir çok sanatçının, aynı zamanda, “sol” etiketli bir takım yayınevi sahipleri ve köşebaşı dükalıklarında kalem oynatan ilerici (!) sermaye noterleri tarafından sürece üretilen üretilen, antolojilerden dışlandığı, on yıllar boyunca adlarının unutturulmak ve sanat tarihçelerinden bile silinmek istendiği araştıran gözlere sır değildir. Sol sanat-edebiyat içine yuvalanmış bu küf mantarlarının, halktan ve bilimden yana sanatçılara çalışma, barınma, pek çok örneklerinde olduğu gibi yaşama hakkı bile tanınmamasıyla ilgili suç ortaklıkları bir yana; genç kuşak sanatçı adaylarının yozlaştırılmasında kraldan çok kralcı davrandıkları da hiçbir zaman unutulmayacaktır.

Olumlu bir yönelişe, ilerici-devrimci eğilimlere sahip sanatçıların ise, bütün yaşananlara karşılık, gerek 1951’lerin gerekse 12’li darbelelerin hemen ardından kurulan “edebiyat üretme çiftlikleri” ne örgütlü, iradî bir çabayla karşı koyamadıkları; her şey bir yana birbirleriyle de sürekli, yapıcı, yaratıcı bir diyalog kuramadıkları, hayatın çeşitli alanlarında yeterli dayanışma gerçekleştiremedikleri biliniyor.

1990’larla birlikte yoğunlaşan küresel gerici dalgasının ideolojik- kültürel etkileri, tam da hedeflendiği üzere en çok, kendini sol safalarda gören, ancak yeterli kurumsal güvenceye, donanımına ve dayanışmaya sahip olmayan insanları, sanatçıları vurmuştur. Sanatsal üretimlerinin bilinçlere yaptığı etkiyle yüzleşemeyen ve bu yönde kolektif aklı, eylem birliğini gerçekleştiremeyen sanatçılar, postmodernist sermaye kültürünün yayın dünyasındaki baskısı altında kendine özgü renklerini, zenginliklerini yitirmekte, kısır, tıksız bir bunalım edebiyatına yöneltilmektedir.

Bu ortamın insana yaraşır yönde değişmesini isteyen, saptanacak temel ilkeler çevresinde bir araya gelmeyi, yapıcı, yaratıcı diyalog zeminlerinde yeni bir gelenek oluşturmayı, ortak noktaları “idealize” ve

farklılıkları “dramatize” etmeden dayanışmayı, ileri kültürel-sanatsal sentezlere bilimsel bakışla sanatsal duyuşla varmayı hedefleyen bizler, **Sanat Cephesi**’nin ilk tuğlalarını harçlıyoruz.

Sanat Cephesi, sermayenin maddî-manevî yönlendirmesine karşı olan, birlik-diyalog-ayırışma ve dayanışma zemininde ilerleyen sanatçıların devrimci bir “Rönesans” amaçlayan etkinliğidir. Öncelikli amacımız, gerekli diyalog ve dayanışma zeminini oluşturarak, kültür emperyalizminin kuşatmasından, aptallaştırıcı iletişim ve tüketim bombardımanından arınma çabasını mümkün olan en geniş çevreye yayarak günümüz sanat sürecine ilerici bir müdahalede bulunmaktır.

Sanat Cephesi, sanatın bireysellik - toplumsallık diyalektiğinden, tarihsellik ve sınıfsallıktan kopuk düşünölemeyeceğini ilke saydığından, yoz, gerici, mistik, bireyci, bilinemezci gibi tüm çürük kültürel afyonlara, bu ürün “sol” etiketli de olsa bilinçle ve ısrarla karşı çıkacaktır.

Sanat Cephesi, sanat felsefesi ve estetik bilimine ilişkin çalışmaları, yeni kültürün ihtiyaç duyduğu yeni sanatsal biçimlerin sanat pratiğinde denenmesini destekleyecek; biçimi ya da özü mutlaklaştıran her türlü anlayışı karşısına alacaktır. Önümüzde coğrafyamız ve tüm dünyanın binlerce yılda ürettiği kültür birikiminin inceden inceye değerlendirilmesi ve dönüştürmesi gibi büyük bir alan durmaktadır... Kuşkusuz geleceğin kültürü de bu birikimin iyimser yönelişlerimizle akla, bilime uygun, seçici bir bileşimi üzerinde yükselecektir.

Sanat Cephesi, sanatın oldukça özgül ve kısmen özerk bir alan olduğunu, “mekanik ayarlamalara gelemeyen, bireysel girişkenliğe kesinlikle daha fazla yer veren” özgün çabalara gerek duyduğunu gözönünde tutarken, işçi sınıfı ve emekçi halkların haklı mücadelesinin yanında “tarafli” kimliğiyle de yer almasını bilecektir. Bu tarafilık, ürünlerimizin eski kültürün çürümüş öğelerinden arınmasını sağlayacaktır.

Sanat Cephesi’nin oluşturulması yolunda üretilen en somut iş, benzerine pek rastlanmayan kapsamdaki, *İçerideki-Dışarıdaki Hapishaneden Bizim Şiir Antolojisi*’dir. Antoloji süreci sonunda yapılan toplantıda seçilen bir “geçici komite” çalışmaya başlamıştır. Ayrıca etkinlikleri yansıtan bir internet sitesi de yayına başlamıştır (www.sanatcephesi.org).

Sanat Cephesi, ilerici insanlık ailesinin sanat, estetik, etik ve politik anlayışının temelde bir ve aynı yerde olduğu bilinciyle, tarihsel-kültürel ve estetik birikimimizin iyimser, yaratıcı ve dinamik yorumlarla geliştirilmesi yolunda çalışan sanat emekçilerinin ürün kolektifi, birlik, dayanışma ve mücadele zemini olacaktır.

Sanat, estetik alanlarındaki etkinlikleriyle sistemin mantığıyla pazarlığa oturmayan, kendi gücü ile kendi alanını açmak konumundaki

bizim insanlarımızı **Sanat Cephesi**’nin gelişimine katkı sunmaya çağırıyoruz...

4 Şubat 2006

Sanat Cephesi Geçici Komitesi
İsmail Hardal, Sait Oral Uyan, Ruhan Mavruk, Kemâl Kök,
Meral Kaşoturacak, Nevzat Oğuz, Hüseyin Ali Selvi

1 Mayıs 2006’da “polis cephesi” birlik, dayanışma ve mücadele günündeydi!..

Bizden Haberler

• 'Sermayenin Kuşatmasında Sendikacılık' Etkinliği

4. Bursa Tüypap Kitap Fuarı'nda *Kolektifimiz*'in düzenlediği 'Sermayenin Kuşatmasında Sendikacılık' konulu panel-söyleşi, 11 Mart 2006 tarihinde Fuar ve Kongre Merkezi B Salonunda, saat 17.15-19.00 arasında gerçekleşti. Etkinliğe Nihat Varol, Mehmet Eymen ve Sırrı Öztürk katıldı. Panel-Söyleşiyi Sırrı Öztürk yönetti. İzleyenlerin soruları cevaplandı. 35 kişinin izlediği etkinliğimize aylarca önce kararlaştırıldığı gibi sendikacı Ayşe Yümlü Yeter, davetiye, ilan, afiş, vb. duyurularımızın yapılmış oluşuna, gidiş-dönüş için özel vasıta hazırlayışımıza karşın, hiçbir inandırıcı ve önceden bildirim dahi yapma ihtiyacı duymadan katılmadığını, aynı zamanda "çevresi"nin dahi bu etkinliğe katılması için hiçbir çaba harcamadığını üzümlere gördük. Aynı "yöntemi" birlikte iş yapma pratiklerine verdiğimiz değerleri yok sayan kimi anlayışlarda da görmüştük. (2004 yılında 2. Bursa Tüypap Kitap Fuarı ile 9. İzmir Tüypap Kitap Fuarı etkinliklerimize dışımızdaki yapılardan da konuşmacı kimseleri çağırılmış davetiye, ilan ve afişlerle du-yurduğumuz bu panel-söyleşilerimize kimileri yine hiçbir gerekçe ve incelik dahi gözetmeksizin katılmamışlardı. (**SORUN Polemik**, sayı:11, 2004).

• 15/16 Haziran Kadrolarıyla Röportaj ve Film Etkinliği

Kocaeli Üniversitesi İşletme Fakültesi yetkililerinin verdiği tez çalışmalarının konusu "Kocaeli'nde İşçi Hareketleri ve 15/16 Haziran" üzerineydi. Tez çalışması yapanlar konu ile ilgili olarak Sırrı Öztürk ile uzun bir röportaj ve film çekimi yaptı. 15/16 Haziran Belgeseli üzerinde çalışma yapan ilgililer Sırrı Öztürk'e belgesele "danışmanlık" önerisi yaptılar. *Kolektifimiz* çalışanları 15/16 Haziran Belgeseli'ne her türlü katkıyı sunacaktır. Yapılan önerinin gerçekleşmesiyle birlikte bu yolda üretilen kitap, dergi, makale, vb. etkinliklerin yanısıra görsel anlamdaki bir eksiklik de belgelenmiş olacaktır. Tarihsel-sosyal aktiviteleriyle işçi sınıfının sendikal-siyasal birliği davasına katkı yapan tarihsel kişilikler henüz yaşıyorken deneyimlerinin belgesellere de aktarılması önemli bir kazanım olacaktır.

• 'Tarih-Kültür-Bilinç' Etkinliği

11. İzmir Tüypap Kitap Fuarı'nda *Kolektifimiz*'in düzenlediği 'Tarih-Kültür-Bilinç' konulu panel-söyleşi, 29 Nisan 2006 tarihinde Fuar 3. Konferans Salonu'nda, saat 18.00-19.30 arasında gerçekleşti. Panel-Söyleşiyi Sırrı Öztürk yönetti. Hemen her siyasi eğilimden insanlarımızın katıldığı etkinlikte netleşmemiş sınırlı bilgileriyle solun bütün sorunlarına çözüm yöntemi arayışı içinde olanların soruları cevaplandı. Etkinliklerimize nitelikli çok sayıda insan katılmaktadır. Konferans salonu tamamen doluydu. Kimileri yerlere oturarak izlemeyi tercih etmişti. 95 kişinin katıldığı panel-söyleşide sırasıyla Turabi Saltık, Tolga Ersoy, Mehmet Eymen ve Sırrı Öztürk söz aldılar. Zamanın sınırlı olduğu etkinlik sonrasında da izleyicilerimizin özel sorularına uygun cevaplar verildi ve karşılıklı yararlı diyaloglar gerçekleşti.

• 1 Mayıs 2006 Etkinliği

Sol'un Birlik-Dayanışma ve Mücadele günü olan 1 Mayıs 2006 kutlamaları özlenen amaca uygun olmasa da, her şeye rağmen, yine de daha fazla bölünmeden çeşitli niyetlerle kutlandı. *Kolektifimiz* çalışanları işçi-kitle arasındaki yerini aldı. 'İşçi-Kitle Gazetesi İçin Sınıf Bilinçli İşçilere Çağrı' broşürümüz yığınsal olarak dağıtıldı. İşçi sınıfının sendikal ve siyasal birliğinin sağlanamadığı koşullarda kimileri devrimci, kimileri sulu-cıvık, kimileri mevcut sol potansiyeli bölen örgütsel duruşlarıyla 1 Mayıs 2006'yı kutladı. Ne sosyal ne de demokrat olan sendikacılar işçi sınıfını alanlara getiremedi; 1 Mayıs'ı 'Bahar Bayramı' niyetiyle kutlamayı yeğledi. Devrimci gruplar, sistemi korkutan görüntüleriyle geleneklerini-göreneklerini öne çıkardı. Kimileri 'güç gösterisi'ne soyundu, kimileri 'en devrimci' pozisyonlara büründü, kimileride 'yasak savar' niyetlerle alanlarda arz-ı endam etti, kimileri 'anarşi-terör' suçlamalarıyla devrimci aktiviteleri görmezden gelerek reformist tavırlara girip sistemle bütünleşmeyi yeğledi. İşçi sınıfının taleplerini öne çıkaran etkinliklere pek rastlanmadı. Her 1 Mayıs'ta militarist polis yöntemleri ile kitleleri kuşatıp baskı, terör uygulayan, kaba güce ve zora başvuran sistem bu 1 Mayıs'ta da 'geleneğini' bozmadı. Hatta bu yıl iyi saatlerde olsunlar, katılımı engellemek üzere vapurları çalıştırmadı... Bu 1 Mayıs'ta tırmandırılan faşizm tehlikesine karşı kimlerin dövüleceğini, kimlerin kütleli çıkışları bölerek provakasyon yöntemleriyle sisteme yedekleneceğinin işaretlerini de vermiş oldu. İşçi sınıfı ve emekçi halkların taleplerini dillendirip kitleleri seferber edebilecek PARTİ'nin eksikliği bu 1 Mayıs etkinliklerinde de büyük acılarla his-sedildi...

• **Kolektifimiz'in Kitapları**
Fidel Halk Kütüphanesi'ndeki Yerini Aldı

1 Mayıs 2006'nın kitlesel olarak en görkemli kutlandığı Küba-Havana'daki havayı teneffüs etmek ihtiyacını duyan insanlarımız beraberlerinde götürdükleri *Sorun Yayınları Kolektif*'nin bazı kitaplarını Fidel Halk Kütüphanesi'ne armağan etti. *Kolektifimiz* adına Sırrı Öztürk'ün bir mesajının da iletildiği armağan kitaplarımız, 1) İşçi Sınıfı Sendikalar ve 15/16 Haziran, (2.Baskı), 2) Politika Sanat Estetik Yolunda 'Emeğin Ressamı' Avni Memedoğlu, 3) Latin Amerikalı Marksist Jose Carlos Mariategui, 4) Osmanlıdan Günümüze Ordunun Evrimi (yargılanıyor)dan oluşuyordu.

• **15/16 Haziran Hareketinin Kadroları Almanya'ya Çağırıldı**

Kolektifimiz'in 2005 yılında düzenlediği '15/16 Haziran Hareketi ve Günümüz' konulu panel-söyleşimizi izleyen yurtdışındaki işçiler benzeri bir etkinlik için *Kolektifimiz*'e başvurdu. 15/16 Haziran'ın yaşayan ve bu geleneği tarihsel-sosyal aktiviteleriyle temsil eden Sırrı Öztürk ve Vahit Tulis ile 1980 sonrası DİSK Lastik-İşkolu örgütlenme çalışmalarındaki etkinliği ile tanınan Las-Pet-Kim-İş Şube Başkanlığı görevinde de bulunan Nihat Varol DGB ve PSD'nin davetlisi olarak Almanya'nın Hamburg, Köln, Berlin, Münih, Frankfurt vb. kentlerinde düzenlenen çeşitli etkinliğe çağırıldı.

• **'Osmanlıdan Günümüze Ordunun Evrimi' Kitabı Yargılanıyor!..**

Sorun Yayınları Kolektif'imizin Bilimsel İnceleme-Araştırma Dizisi (Telif)'nden Ocak 2006 tarihinde yayımlanan Osman Tiftikçi'nin yazdığı 'Osmanlıdan Günümüze Ordunun Evrimi' kitabına, Genelkurmayın şikayeti üzerine İstanbul Basın Savcılığı'nca soruşturma açıldı. Sırrı Öztürk'ün ifadesine başvuruldu. Yurtdışında ikâmet eden yazarımız Osman Tiftikçi'nin kimlik tesbiti yapıldı. Kitap hakkında TCK 301/2. maddeye aykırılıktan Sırrı Öztürk ile Osman Tiftikçi'ye kamu davası açıldı. Öteki suçlamalardan 1- Halkı Kin ve Düşmanlığa tahrik (TCK. 216. Md.), 2- Suçları övme (TCK. 215. Md.), 3- Terör örgütünün propogandasını yapmak (TMK. 7/2. Md.) ise, itiraz yolu açık olmak üzere kamu adına kovuşturulmaya yer olmadığına karar verilmiştir. Bu türden davaların açılması için mevcut hukukî mevzuatta çeşitli baskıların yapıldığı ve hukukun zorlandığı anlaşılmaktadır. Bazı hukukçuların ise hukukî zorlamaya gerek dahi duymadan konjonktürel baskı ortamına göre davranarak kraldan fazla kralcı kesildiği görülmektedir. Kitap ile ilgili dava; İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde, 20.06.2006 tarihinde, saat: 10.30'da görülecektir.